

**PELLERVON TALOUDELLISEN TUTKIMUSLAITOKSEN
RAPORTTEJA N:o 204**

**PELLERVO ECONOMIC RESEARCH INSTITUTE
REPORTS No. 204**

**METSÄNOMISTAJIEN KÄSITYKSET METSIEN
YHTEISOMISTUKSESTA:
METSÄNOMISTAJAKYSELY**

Anna-Kaisa Rämö

Tapio Tilli

Helsinki 2007

Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos PTT
Eerikinkatu 28 A
00180 Helsinki
Puh. 09-348 8844
Fax. 09-3488 8500
Sähköposti econ.res@ptt.fi

ISBN 978-952-5594-68-3 (NID)
ISBN 978-952-5594-69-0 (PDF)

ISSN 1456-3215 (NID)
ISSN 1796-4776 (PDF)

Helsinki 2007

Anna-Kaisa Rämö – Tapio Tilli. 2007. METSÄNOMISTAJIEN KÄSITYKSET METSIEN YHTEISOMISTUKSESTA: METSÄNOMISTAJAKYSELY. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen raportteja N:o 204. 101 s. ISBN 978-952-5594-68-3 (NID), ISBN 978-952-5594-69-0 (PDF), ISSN 1456-3215 (NID), ISSN 1796-4776 (PDF).

Tiivistelmä: Yksityismetsänomistuksen rakennemuutoksella voi olla ajan mittaan kielteinen vaikutus teollisuuden puuhuoltoon ja maaseudun elinvoimaisuuteen. Metsien yhteisomistuksen muotojen kehittäminen voi olla eräs ratkaisu rakennemuutoksesta aiheutuvien haittojen vähentämiseksi. Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää metsänomistajien mielipiteitä ja asenteita metsien yhteisomistusta kohtaan. Tulokset perustuvat metsänomistajille kohdistettuun postikyselyyn, joka toteutettiin vuosien 2006/2007 vaihteessa. Perusjoukon muodostivat noin 260 000 metsänhoitomaksua maksavaa suomalaista yksityismetsänomistajaa. Otokoko oli 2 000 metsänomistajaa, joille kysely postitettiin. Hyväksytyjä vastauksia saatiin noin 600 ja vastausprosentiksi muodostui 31 %. Tulosten mukaan metsänomistus on hyvin tunneperäinen asia. Yksinomistus on valtaosalle metsänomistajia mieluisampaa kuin yhteisomistus. Noin joka toinen metsänomistaja ei pitänyt yhteisomistusta lainkaan mahdollisena omilla metsissään. Eri yhteisomistusmuodoista metsänomistajia kiinnosti eniten yhteismetsä perheenjäsenten kesken. Metsien yhteisomistukseen liittyvissä asioissa metsänomistajien tiedot ovat tulosten perusteella vähäiset.

Avainsanat: *Metsien yhteisomistus, yhteismetsä, osakkuus*

Anna-Kaisa Rämö – Tapio Tilli. 2007. PRIVATE FOREST OWNERS' VIEWS ON FORMS OF CO-OWNERSHIP OF FORESTS IN FINLAND. Pellervo Economic Research Institute Reports No. 204. p. 101. ISBN 978-952-5594-68-3 (NID), ISBN 978-952-5594-69-0 (PDF), ISSN 1456-3215 (NID), ISSN 1796-4776 (PDF).....

Summary: The ongoing structural change among private forest owners in Finland may, in the long run, affect negatively on wood procurement of forest industry as well as on the vitality of rural areas. Further development of the forms of co-ownership of forests might be one solution for reducing the disadvantages caused by the structural change. The purpose of this study was to examine Finnish private forest owners' attitudes and opinions related to co-ownership of forests. The results are based on a mail survey among Finnish private forest owners. The survey was conducted at the turn of the years 2006 and 2007. The population consisted of about 260 000 Finnish private forest owners with obligation to pay the legally-based forestry fee. A random sample of 2 000 forest owners was selected from the population. The data consisted of about 600 accepted responses (response rate 31 %). The results indicate that owning of forest involves a lot of emotions. The main part of the forest owners preferred sole proprietorship to co-ownership of forests. About a half of the forest owners did not regard co-ownership possible at all in their own forests. As to the forms of forest co-ownership, forest owners considered a jointly-owned forest among family members the most interesting. The results imply also that private forest owners' knowledge about matters related to forest co-ownership is minor.

Key words: *Co-ownership of forests, jointly-owned forest, partnership*

ESIPUHE

Suomalaisen metsänomistajakunnan rakennemuutoksen seurauksena metsätilojen koko on jatkuvasti pienentynyt. Mikäli kehitys jatkuu edelleen, tilojen pirstoutumisen sekä metsänomistajien ikääntymisen ja kaupungistumisen on arveltu heikentävän muun muassa teollisuuden puun saantia. Metsien yhteisomistuksen kehittäminen on nähty yhdeksi keinoksi rakennemuutoksen haittojen vähentämiseksi.

Tässä tutkimuksessa selvitetään metsänomistajien mielipiteitä ja asenteita metsien yhteisomistusta kohtaan. Tutkimus on osa Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion yhteishanketta.

Tutkimusta ovat rahoittaneet maa- ja metsätalousministeriö, Stora Enso Oyj ja Metsämiesten Säätiö. PTT kiittää rahoittajia saamastaan tuesta.

Tutkimuksen ohjausryhmän muodostivat esittelijä Jukka Matilainen (Metsäkeskus Häme-Uusimaa), metsänhoidon asiantuntija Eljas Heikkinen (Metsäkeskus Pohjois-Pohjanmaa), hallitusneuvos Vilppu Talvitie (maa- ja metsätalousministeriö), ostojohtaja Ari Mikkilä varahenkilönään Jarmo Tuovinen (Stora Enso Oyj), suunnittelupäällikkö Eero Autere (Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio), maanmittausneuvos Arvo Kokkonen (Maanmittauslaitos), metsätalousneuvos, toiminnanjohtaja Kasper Nurmi (Mustialan yhteismetsä) sekä tutkimuspäällikkö Marko Mäki-Hakola varahenkilönään Tommi Siivola ja Pekka Airaksinen (MTK). Tutkimuksen projektiryhmään kuului tutkimuksen toteuttajien lisäksi ylitarkastaja Marja Kokkonen (Maa- ja metsätalousministeriö). Tutkimuksen tekijät haluavat kiittää kaikkia edellä mainittuja henkilöitä saamistaan kommentteista ja arvokkaasta asiantuntija-avusta tutkimuksen aikana. Lisäksi kiitämme lämpimästi kaikkia muita tutkimuksen valmistumiseen myötävaikuttaneita henkilöitä.

Helsingissä marraskuussa 2007

Pasi Holm
toimitusjohtaja

Ritva Toivonen
tutkimusjohtaja

SISÄLLYSLUETTELO

TIIVISTELMÄ	1
SUMMARY	4
1. JOHDANTO	7
1.1. Tausta	7
1.2. Tavoitteet	12
2. AINEISTON HANKINTA	13
2.1. Perusjoukko ja otos	13
2.2. Kyselyn toteutus	13
2.3. Metsänomistajien taustapiirteet	14
2.3.1. Metsänomistajia kuvaavat piirteet	14
2.3.2. Metsätiloja kuvaavat piirteet	16
2.4. Postikyselyn kato	17
2.5. Analyysimenetelmät	20
3. TULOKSET	22
3.1. Metsänomistuksen tavoitteet ja metsäasioiden hoito	22
3.1.1. Tavoitteet	27
3.1.2. Metsäasioiden hoitoon liittyvät tekijät	30
3.1.3. Omistusmuodon vaikutus metsissä tapahtuvaan toimintaan	30
3.2. Metsänomistajien mielipiteet metsien yhteisomistuksesta	32
3.2.1. Yhteisomistuksen perustamisen edellytykset	32
3.2.2. Yhteisomistukseen liittyvien toimintatapojen tärkeys	38
3.2.3. Mielipiteet yhteismetsistä	41
3.2.4. Metsien yhteisomistuksesta kiinnostuneiden metsänomistajien piirteet	46
3.3. Alueelliset erot metsänomistajien mielipiteissä metsien yhteisomistuksesta	60
4. YHTEENVETO JA PÄÄTELMÄT	65
4.1. Yhteenveto	65
4.2. Päätelmät	68
LÄHTEET	72
LIITTEET	73

TIIVISTELMÄ METSIEN YHTEISOMISTUKSEEN LIITTYVISTÄ METSÄNOMISTAJIEN KÄSITYKSISTÄ

Tausta ja tavoitteet

Yksityismetsänomistuksen rakennemuutoksen seurauksena metsätalouden kannattavuus, neuvonnan tehokkuus ja metsänomistajien metsätaloudellinen aktiivisuus saattavat heikentyä. Tällä voi olla ajan mittaan kielteinen vaikutus teollisuuden puuhooltoon ja maaseudun elinvoimaisuuteen.

Metsien yhteisomistuksen muotojen kehittäminen voi olla eräs ratkaisu yksityismetsänomistuksen rakennemuutoksesta aiheutuvien haittojen vähentämiseksi. Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää metsänomistajille kohdistetun postikyselyn avulla metsänomistajien mielipiteitä ja asenteita metsien yhteisomistusta kohtaan. Tutkimus on osa Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion yhteishanketta.

Metsän omistaminen on tunneperäinen asia

Metsän kautta moni metsänomistaja on yhteydessä sukuunsa ja lapsuuden ympäristöönsä. Tämän seurauksena metsän omistamiseen liittyy hyvin paljon tunnearvoja. Oma metsä on yleisesti myös tärkeä erilaisten aktiviteettien ympäristönä. Tämä heijastuu metsänomistuksen tavoitteissa, sillä yleisimmin metsänomistuksessa korostuivat virkistykseen ja toiminnallisuuteen liittyvät tavoitteet. Kuitenkin myös taloudelliset tavoitteet olivat samanaikaisesti tärkeitä metsänomistajien enemmistölle. Ehkä osin tunnearvoista ja toiminnallisista tavoitteista johtuen valtaosalle metsänomistajista metsän yksinomistus oli yhteisomistusta mielisempää. Kuitenkin myös yhteisomistus kiinnosti osaa metsänomistajista.

Metsäasiat kiinnostavat, mutta asiantuntija-apua tarvitaan

Metsäasiat ja niiden hoidon metsänomistajat kokivat yleisesti mielenkiintoisiksi ja kohtalaisen helpoiksi. Tästä huolimatta moni kertoi tarvitsevansa asiantuntijan apua asioiden hoidossa. Metsäasioiden hoito koettiin melko byrokraattiseksi ja ajanpuute oli yleinen este omatoimiselle asioiden hoidolle.

Itsenäinen päätöksenteko omiin metsiin liittyvissä asioissa oli suurimmalle osalle tärkeä.

Metsien yhteisomistuksella tavoitellaan hyvää tuottoa ja omaisuuden siirron helpottumista

Hyvä tuotto, säännölliset puunmyyntitulot sekä perintöjärjestelyjen ja omaisuuden myynnin helpottuminen olivat keskeisimpiä edellytyksiä sille, että metsänomistajat voisivat harkita yhteisomistusta omissa metsissään. Yhteisomistuksella tavoitellaan myös perheen metsien säilymistä yhtenäisinä. Yhteisomistus ei saisi olla peruuttamatonta, vaan oma metsä pitäisi olla mahdollista saada takaisin.

Perheen sisäinen yhteismetsä kiinnostaa

Lähes joka toinen metsänomistaja ei pitänyt yhteisomistusta mahdollisena omien metsiensä kohdalla. Eri yhteisomistusmuodoista tutkimukseen vastanneita metsänomistajia kiinnosti eniten yhteismetsä perheenjäsenten kesken. Tätä omistusvaihtoehtoa piti mahdollisena omissa metsissään kaksi viidestä metsänomistajasta. Joka viides metsänomistaja piti mahdollisena metsien yhteisomistusta sukulaisten tai lähialueen metsänomistajien kanssa. Saman verran metsänomistajia piti mahdollisena tilan jonkin metsäalueen liittämistä jo olemassa olevaan yhteismetsään. Joka kymmenes metsänomistaja voisi harkita kaikkien metsiensä liittämistä jo olemassa olevaan yhteismetsään. Joka kolmatta metsänomistajaa kiinnosti luonnonsuojeluun keskittynyt yhteisomistus. Kuitenkin myös taloudellinen tuotto oli näille metsänomistajille tärkeä.

Kokonaisuutena metsänomistajat pitivät nykyisiä yhteismetsiä toimintatavoiltaan pääosin hyvinä. Voimakasta kritiikkiä aiheutti se, että omaa metsää ei voi saada takaisin erotessaan yhteismetsästä.

Epätietoisuus suurta – yhteisomistuksesta kiinnostuneet asuvat pääosin maaseudulla

Noin neljännes metsänomistajista ei osannut ottaa kantaa metsien yhteisomistukseen liittyviin asioihin. Tämä heijastanee ainakin osittain metsänomistajien vähäisiä tietoja eri yhteisomistusmuodoista ja niihin liittyvistä

asioista. Nämä metsänomistajat olivat tyypillisesti vähän koulutettuja ja pienituloisia. Suurituloisia ja suurten tilojen metsänomistajia metsien yhteisomistus ei tutkimuksen vastaajia kiinnostanut kovin yleisesti.

Metsien yhteisomistuksesta kiinnostunut metsänomistaja oli tyypillisesti mies, maaseudulla asuva, pieni- tai keskituloinen. Metsätilan koko oli usein kohtalaisen pieni (10-30 ha). Metsänomistuksen tavoitteet olivat yhteisomistuksesta kiinnostuneilla metsänomistajilla sekä taloudellisia että ylisukupolvi-suuteen liittyviä.

Aineistona noin 600 metsänomistajan vastaukset postikyselyyn

Tutkimuksen tulokset perustuvat syksyllä 2006 toteutettuun metsänomistajakyselyyn. Tutkimuksen perusjoukon muodostivat noin 260 000 metsänhoitomaksua maksavaa suomalaista yksityismetsänomistajaa. Perusjoukosta poimittiin 2 000 metsänomistajan otos. Otoksen metsänomistajille postitettiin kyselylomake marraskuun lopussa 2007. Hyväksytyjä vastauksia saatiin 606 kappaletta. Kyselyn vastausprosentiksi muodostui siten 31 % (lopullinen korjattu otos 1981 metsänomistajaa).

Tulosten määrällisiä yleistyksiä tehtävä varoen

Tutkimuksen metsänomistajat poikkesivat taustapiirteiltään monilta osin metsänomistajista keskimäärin. Vastaajien keskuudessa on tavanomaista enemmän hyvin koulutettuja metsänomistajia sekä maatalousyrittäjiä. Myös yhteismetsän osakkaat ovat aineistossa suhteellisesti yliedustettuina, joten tulokset voivat antaa jossain määrin poikkeavan kuvan metsänomistajien tietämyksestä yhteismetsistä. Kyselyn vastausprosentti oli lisäksi alhaisempi kuin vastaavissa metsänomistajatutkimuksissa viime vuosina on ollut. Edellä esitettyjen tekijöiden perusteella yleistyksiä tutkimuksen tuloksista onkin tehtävä varovaisuudella.

SUMMARY: PRIVATE FOREST OWNERS' VIEWS ON FORMS OF CO-OWNERSHIP OF FORESTS IN FINLAND

Background and Purpose of the Study

The ongoing structural change among the private forest owners in Finland may lead to reductions in profitability of forestry, effectiveness of guidance and forest owners' forestry activeness. In the long run, this may affect negatively on wood procurement of forest industry as well as on the vitality of rural areas.

Further development of the forms of co-ownership of forests might be one solution for reducing the disadvantages caused by the structural changes among Finnish private forest owners. The purpose of this study was to examine Finnish private forest owners' attitudes and opinions related to co-ownership of forests. This study is a part of co-project of Pellervo Economic Research Institute PTT and Forestry Development Centre Tapio.

Owning of Forest Involves a Lot of Emotions

Many forest owners keep in contact with their relatives and childhood surroundings through their forests. As a result, owning of forest involves plenty of emotional values. It is also common that forests are important scenes of various activities to forest owners. This reflects in the objectives of forest ownership: the most frequently emphasized objectives are related to recreation and outdoor activities. Though, economic objectives are at the same time important to the majority of the Finnish private forest owners. Presumably, partly due to emotional values and objectives related to outdoor activities the main part of the forest owners prefers sole proprietorship to co-ownership of forests. However, a part of forest owners is interested also in co-ownership of forests.

Forestry Issues are Considered Interesting but Expertise is Needed

Forest owners consider dealing with forestry related matters generally interesting and relatively simple. Nevertheless, many of them reported of the

need for expertise in order to cope with forestry affairs. Dealing with forestry related matters was found rather bureaucratic and lack of time seemed to be a common obstacle for taking care of the matters by one's own. Independent decision making in forestry issues showed to be important to the great majority of the forest owners.

Better Returns and Simplified Inheritance Arrangements behind the Interest in Co-ownership of Forests

Good returns, regular income of wood sales, and simplified arrangements of inheritance and sales of property were the most central preconditions, on which forest owners were prepared to consider co-ownership in their own forests. By co-ownership many forest owners wished to keep their family forest unpartitioned. Forest owners requested also that co-ownership is not irrevocable, but upon request, own forest should be restored in case of leaving off the co-ownership.

Jointly-Owned Forest among Family Members Interests Forest Owners

About a half of the forest owners did not consider co-ownership possible in their own forests. Regarding the different forms of co-ownership the private forest owners of the study were most interested in jointly-owned forest among family members. This alternative was considered as a possible alternative by 40 per cent of the forest owners. Every fifth forest owner found some kind of co-ownership among relatives or with other nearby forest owners possible in their own forests. Equal proportion of them considered it possible to join a part of own forests into an existing jointly-owned forest. Every tenth forest owner could consider joining all of his/her forests into an existing jointly-owned forest. A third of the forest owners were interested in co-ownership emphasizing nature conservation. However, economic yield was also important to these forest owners.

Overall, the private forest owners regarded practices and policies of the present jointly-owned forests mainly good. Strong criticism roused the fact that once joined it is not possible to get back the own forest site in any circumstances.

Great Uncertainty – Interest in Co-ownership of Forests Greater on Rural Areas

About a quarter of forest owners could not take a stand in the matters related to co-ownership of forests. This may indicate forest owners' minor knowledge of various co-ownership forms of forests and matters related to them. These forest owners had typically education and income of low level. Instead, forest owners with high income and large forest estates were not generally interested in co-ownership of forests.

Forest owners who were interested in co-ownership of forests can be characterized as men with low or middle income and living in the countryside. The size of their forest estates was typically fairly small (10-30 hectares). The objectives of the forest ownership were both economic and trans-generation related.

The Data Consists of Responses of 600 Private Forest Owners

The results are based on a study among Finnish private forest owners. The data was collected by a nation-wide mail survey at the turn of the years 2006 and 2007. The population consisted of about 260 000 private forest owners the sample size being 2 000 forest owners. The data includes 606 accepted responses and the response rate is 31 % (final corrected sample 1981 responses).

Caution Required with Generalizing of Results

The background of the forest owners in this study differed in some points from Finnish private forest owners' average. For example, the proportion of well-educated forest owners and farmers was larger than average. Partners of jointly-owned forests were also represented by a larger proportion than average, which may give a slightly misleading view of forest owners' knowledge about jointly-owned forests. In addition, the response rate of the survey was lower than in similar surveys conducted in recent years. Based on the above facts generalizing of the results should be made with caution.

1. JOHDANTO

1.1. Tausta

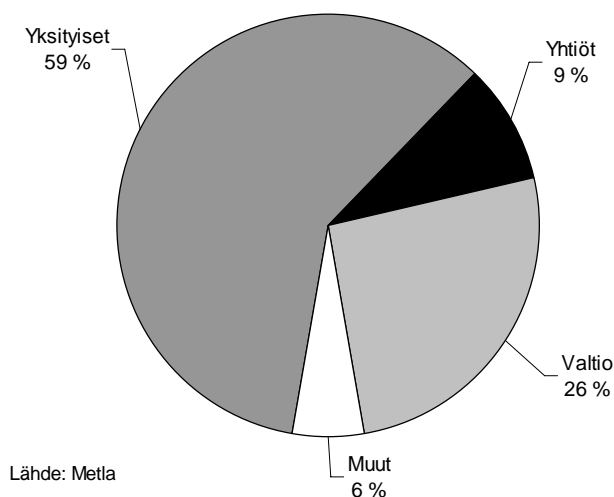
Metsänomistuksen rakennemuutos

Metsänomistajakunnassa meneillään oleva rakennemuutos vaikuttaa metsätaloudessa ja yleensä metsäsektorilla monin tavoin. Metsänomistajien ikääntyminen on yksi voimakkaimmin vaikuttavia tekijöitä. Metsänomistajien keski-ikä nousi 1990-luvulla 54-vuodesta 57 vuoteen (Karppinen ym. 2002). Yli 60-vuotiaiden osuus kasvoi 37 prosentista 44 prosenttiin, ja alle 40-vuotiaiden osuus laski 15 prosentista noin kymmenesosaan omistajista. Ikääntyminen on jatkunut myös 2000-luvun alussa ja metsänomistajien keski-ikä on noussut noin 60 vuoteen (Rämö ym. 2005). Ennusteen mukaan metsänomistajien ikääntyminen jatkuu ja yli 60-vuotiaiden osuus kasvaa edelleen (Ripatti 1996). Vuonna 2020 heitä arvioidaan olevan puolet yksityismetsänomistajista. Tällöin heidän omistuksessaan on lähes 40 prosenttia yksityismetsien pinta-alasta.

Yksityiset metsänomistajat muodostavat suurimman omistajaryhmän Suomessa lähes kahden kolmanneksen osuudella (Kuvio 1). Yksityismetsistä valtaosa on perheomistuksessa (Taulukko 1). Noin joka kuudes metsätila on perikunnan omistuksessa ja lähes joka kymmenes yhtymän omistuksessa. Yhteismetsän osakkaina on noin viisi prosenttia metsänomistajista.

Tässä raportissa käytetään ilmaisua ”yhteisomistus”, kun tarkoitetaan metsien yhteisomistusta yleensä. Ilmaisua ”yhteismetsä” tarkoittaa nykymuotoisia yhteismetsiä (Taulukko 1).

Metsämaan omistus Suomessa 2007

Kuvio 1. Metsien omistus Suomessa vuonna 2007¹ (yhteismetsät sisältyvät ryhmään "Muut").

Taulukko 1. Yksityismetsien hallintavat Suomessa 2000-luvun alussa²

Metsätilan hallintatapa	Osuus metsänomistajien lukumäärästä* %	Kuvaus
Perheomistus	71	Metsä omistetaan yksin tai yhdessä puolison kanssa. Tilaa koskevat päätökset tekee tilan omistaja yksin.
Yhtymä	9	Metsän omistavat useat henkilöt yhdessä. Päätöksiin tarvitaan kaikkien osakkaiden suostumus.
Perikunta	15	Metsän omistavat perinnönjättäjän perilliset yhteisesti. Päätöksiin tarvitaan kaikkien suostumus. Perikunta on yhtymästä poiketen erillisverotettava.
Yhteismetsä	5	Yhteinen alue, jonka tilat omistavat yhteismetsäosuuksina. Päätöksentekoa, hallintoa, puunmyyntitulojen jakoa ja verotusta säädelään yhteismetsälaila.

* Metsänomistajien kokonaismäärä on laskettu lisäämällä metsänhoitomaksua maksavien tilojen lukumäärään yhteismetsien osakkaiden lukumäärä.

¹ Metsätilastollinen vuosikirja 2006

² Rämö ym. 2005, Metsätilastollinen vuosikirja 2006

Metsänomistajakunnan ikääntyminen lisää jakamattomien kuolinpesien ja yhtymien muodossa tapahtuvaa metsien yhteisomistusta. 1990-luvulla yhteisomistustiloja oli noin 25 prosenttia tilojen lukumäärästä (Karppinen ym. 2002). Ripatti (1996) on arvioinut, että vuonna 2020 kuolinpesien ja yhtymien omistusosuus on runsas kolmannes.

Muiden kuin maatalousyrittäjien osuus yksityismetsistä on lisääntynyt perinteisten maatilojen vähentyessä. Maatalousyrittäjien osuus metsänomistajista on laskenut 1990-luvulla 31 prosentista 22 prosenttiin. Osuuttaan ovat kasvattaneet eläkeläiset ja palkansaajat (Karppinen ym. 2002).

Verohallituksen metsänhoitomaksutilaston perusteella vuodesta 1991 vuoteen 2001 metsälöiden lukumäärä on kasvanut 6 prosentilla ja keskipinta-ala pienentynyt 31,8 hehtaarista 29 hehtaariin (Metsätilastollinen vuosikirja 2004). Tilakokoluokittain tarkasteltuna alle 20 hehtaarin suuruisten metsälöiden lukumäärä on kasvanut 17 prosentilla. Muissa kokoluokissa lukumäärä on vähentynyt. Metsälöiden lukumäärän nousu ja keskikoon pieneneminen tulevat luultavimmin jatkumaan tulevaisuudessa.

Rakennemuutoksen vaikutukset metsätalouteen

Metsänomistajien ikääntymisellä on ollut hienoinen tilakohtaisia puun myyjäjä vähentävä vaikutus (Karppinen ym. 2002). Sen sijaan jakamattomat kuolinpesät ovat myyneet puuta muita omistusrhymiä vastaavalla tavalla. Metsänhoitotoita, joiden vaikutukset puun tarjontaan ilmenevät vasta viiveellä, jakamattomissa kuolinpesissä ja yhtymissä on kuitenkin tehty vähemmän kuin perheomistuksessa olevissa metsissä (Karppinen ym. 2002).

Metsänomistajakunnassa maatilatalouden harjoittajien osuuden nopea väheneminen ja palkansaajien sekä eläkeläisten osuuden lisääntyminen saattavat johtaa siihen, että metsänomistajat etäännyvät metsätöiden arkipäivästä valmiuksiensa suhteen. Asuminen etäällä metsistä voi puolestaan vaikeuttaa metsänomistajien mahdollisuuksia osallistua itse metsiensä hoitoon. Myös tämä saattaa etäännyttää ja ehkä myös passivoida heitä metsiin liittyvissä asioissa. Palkkatulojen suhteellisen osuuden kasvu metsänomistajien talouksissa voi vähentää metsätulojen merkitystä tulonmuodostuksessa. Tämä saattaa vähentää metsänomistajien kiinnostusta metsätalouden aktiiviseen harjoittamiseen.

Metsälöiden koon pieneneminen saattaa nostaa metsänhoidon ja puun korjuun kustannuksia. Pienempi metsälökoko saattaa johtaa pienempiin leimikkokokoihin, joissa puun hinta voi olla keskimääräistä alhaisempi.

Kaikkiaan yksityismetsänomistuksen rakennemuutoksen seurauksena metsätalouden kannattavuus, neuvonnan tehokkuus ja metsänomistajien aktiivisuus saattavat heikentyä. Tällä voi olla ajan mittaan kielteinen vaikutus teollisuuden puuhooltoon ja maaseudun elinvoimaisuuteen.

Yhteisomistusmuodot rakennemuutoksen haittojen vähentämisessä

Metsien yhteisomistuksen muotojen kehittäminen voisi olla eräs ratkaisu yksityismetsänomistuksen rakennemuutoksesta aiheutuvien haittojen vähentämiseksi. Yhteisomistus antaa mahdollisuuden sukupolvenvaihdokseen ilman metsien pirstomista. Pirstomisen vaihtoehtona yhteisomistus luo osaltaan edellytyksiä metsätalouden kannattavuuden säilyttämiselle metsänhoitotöissä, puunkorjuussa ja puukaupassa saatavien hyötyjen vuoksi. Organisoitun yhteisomistuksen voidaan arvioida lisäävän metsänomistajien aktiivisuutta ja suunnitelmallisen metsätalouden harjoittamista samoin kuin parantavan heidän tavoitettavuuttaan neuvonnallisessa mielessä.

Metsien yhteisomistusta kiinteistörakenteen pirstoutumisen estäjänä on pohdittu aiemmin monissa eri yhteyksissä (Metsä 2000-ohjelma, Palo 1993, Metsätilojen perinnönjakotyöryhmä 1994:26, Työryhmämuistio MMM 1999:5).

Yhteys Kansalliseen metsäohjelmaan ja alueellisiin metsäohjelmiin

Kansallisen metsäohjelman 2010 (KMO) painopisteinä on muun muassa metsätalouden kannattavuuden ja työllistävyyden parantaminen sekä metsäteollisuuden kasvumahdollisuuksien turvaaminen. Painopisteiden perusteella tavoitteeksi on asetettu metsävarojen hyödyntäminen nostamalla hakkuukertymää 5-10 milj. m³/v, metsänhoito- ja ympäristöhoitotoimenpiteiden korkea taso ja metsätalouden kannattavuuden parantaminen. Useimpia näistä tavoitteista ei ole saavutettu ja toimintaympäristön muutokset (talouden globalisaatio, väestö- ja metsänomistajarakenteen muutos, ympäristökysymysten korostuminen) asettavat entistä suurempia haasteita tavoitteiden saavuttamiselle.

Yhteismetsätoiminta on metsänomistusmuoto, jolla turvataan osakkaalle sekä vakaa metsätulo että metsien hyvä hoito, virkistyskäyttömahdollisuudet ja helppo hallinto. Puun ostajien ja yleisemminkin metsäpolitiikan näkökulmasta tämän omistusmuodon etuja ovat pitkäjänteisesti suunnitellut hakkuut ja hoitotoimenpiteet. Yhteismetsätoiminnan mahdollisuuksia metsäomistuksen muotona ei ole täysimääräisesti tiedostettu eikä hyödynnetty metsäpolitiikan keinovalikoimaa mietittäessä. Taulukossa 2 on tietoja yhteismetsistä tällä hetkellä.

Useimmissa alueellisissa metsäohjelmissa mainitaan yksityismetsien pirstoutuminen nykytilan heikkoutena tai tulevaisuuden uhkana. Pohjois-Pohjanmaan metsäohjelman tarkistustyössä v. 2005 ollaan nostamassa uusin metsän yhteisomistusmuotojen edistäminen metsäohjelmaan yhtenä yksityismetsien pirstoutumisen ehkäisykeinona.

Taulukko 2. Yhteismetsät Suomessa vuonna 2007

Yhteismetsiä yhteensä 144 kpl yhteispinta-ala noin 520 000 ha => noin 1,8 % Suomen metsäalasta keskipinta-ala n. 3 600 ha osakkaita yhteensä noin 20 000 => noin 4 % metsänomistajista		
Yhteismetsien jakautuminen kokoluokkiin, hehtaaria	Lukumäärä	% yhteismetsien lukumäärästä
alle 100	4	2,8
100-499	31	21,6
500-999	30	21
1000-1999	34	23,7
2000-2999	15	10,4
3000-9999	20	13,9
10000-29999	6	4,2
30000-55000	3	2,1
yli 80000	1	0,7

Lähteet: www.yhteimetsat.fi, Maa- ja metsätalousministeriö 2007

1.2. Tavoitteet

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää metsänomistajille kohdistettavan postikyselyn avulla metsänomistajien mielipiteitä ja asenteita metsien yhteisomistusta kohtaan. Tämän taustaksi selvitettiin yleisemmin metsänomistuksen tavoitteita ja metsänomistukseen liittyviä asenteita. Tutkimuksella pyritään tuottamaan tietoa, jonka avulla voidaan

- Kehittää ja edistää metsien yhteisomistuksen muotoja siten, että se kiinnostaisi metsänomistajia nykyistä laajemmin.
- Tuottaa ideoita uusista, metsänomistajien tavoitteisiin ja ongelmiin sopivista yhteisomistusmuodoista.
- Poistaa metsänomistajien havaitsemia esteitä metsien yhteisomistukselle.
- Tunnistaa metsänomistajaryhmiä, jotka olisivat yhteisomistuksesta kiinnostuneita.

Kyselytutkimus on osa Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen ja Metsätalouden kehittämiskeskus Tapion yhteishanketta. Yhteishankkeen tehtävänä on tuottaa tutkimustietoa metsänomistajien metsänomistukseen ja erityisesti yhteismetsiin kohdistuvista näkemyksistä ja tarpeista. Lisäksi hankkeessa tuotetaan yhteismetsien perustamista, hallintoa ja kehittämistarpeita koskevaa lainsäädäntötietoa.

2. AINEISTON HANKINTA

2.1. Perusjoukko ja otos

Tutkimuksen perusjoukon muodostivat kaikki metsänhoitomaksua maksavat yksityismetsänomistajat Suomessa, yhteensä noin 260 000 metsänomistajaa. Perusjoukkoon eivät siten kuuluneet metsänhoitomaksusta vapautetut tilat, alle neljän hehtaarin tilat Etelä-Suomessa, alle seitsemän hehtaarin tilat Oulun läänissä ja alle 12 hehtaarin tilat Lapin läänissä. Lisäksi yksityisten yhteisöjen omistamat tilat jäivät perusjoukon ulkopuolelle.

Osoitelähteenä käytettiin Viestilehdet Oy:n metsänomistajarekisteriä. Rekisteristä poimittiin 2 000 metsänomistajan otos kyselyä varten. Otannan suoritti Viestilehdet Oy systemaattisella satunnaisotannalla marraskuussa 2006. Otanta suoritettiin siten, että siinä painottuivat ne alueet, joilla on eniten metsänomistajia.

2.2. Kyselyn toteutus

Kysely toteutettiin kaksivaiheisena ja koko maan kattavana. Ensimmäisessä vaiheessa toteutettiin suppeahko teemahaastattelu, jossa syvennettiin ja konkretisoitiin yhteisomistukseen liittyviä teemoja, ongelmia ja kehittämistarpeita. Tätä tietoa hyödynnettiin kysymyslomakkeen laadinnassa. Teemahaastattelut toteutettiin yksityismetsänomistajien keskuudessa ryhmähaastatteluina kesällä 2006. Haastattelupaikkakuntina olivat Helsinki, Oulu, Seinäjoki sekä Savonlinna ja haastatteluihin osallistui yhteensä 23 metsänomistajaa. Haastattelujen kesto oli kaksi tuntia ja haastattelut nauhoitettiin.

Toisessa vaiheessa toteutettiin laaja valtakunnallinen postikysely otoksen metsänomistajille. Ennen kyselylomakkeen postittamista metsänomistajille lomake testattiin pienellä metsänomistajaryhmällä. Tämän jälkeen joitakin lomakkeiden kysymyksiä tarkennettiin ja täsmennettiin. Korjattu lomake postitettiin otoksen metsänomistajille 27.11.2006. Ensimmäistä postitusta seurasi muistutuskirje joulukuussa 2006, jonka liitteenä lähetettiin myös kysymyslomake. Toinen muistutus lähetettiin vastaamatta jättäneille muistuskortilla tammikuussa 2007.

Vastauksia kyselyyn saatiin yhteensä 658 kappaletta. Näistä 52 oli vajaasti täytettyjä, eikä niitä voitu hyväksyä mukaan aineistoon. Hyväksytyistä vastauksista saatiin siten 606 kappaletta. Otoksesta poistettiin metsänomistajat, joita ei tavoitettu (muuttanut tai kuollut) sekä metsänomistajat, jotka ilmoittivat metsänomistuksensa päättyneen, kaikkiaan 19 metsänomistajaa. Lopulliseksi otoskooksi muodostui tällöin 1981 metsänomistajaa ja vastausprosentiksi 30,6 %. Vastausprosentti on alhainen useisiin viime vuosina tehtyihin vastaaviin metsänomistajakyselyihin verrattuna. Vastaava vastausaktiivisuus on kuitenkin ollut useissa kuluttajatutkimuksissa, joten tämän tutkimuksen aineistoa voidaan pitää riittävänä tutkimuksen toteuttamiseksi. Rajoituksia aineisto asettaa alueellisille tarkasteluille, joissa alueita ei voi rajata kovin pieniksi havaintojen vähäisyyden vuoksi.

2.3. Metsänomistajien taustapiirteet

2.3.1 Metsänomistajia kuvaavat piirteet

Tutkimuksen metsänomistajien keski-ikä vastaa hyvin viimeaikaisissa tutkimuksissa saatuja tuloksia (Taulukko 3). Myös muut taustapiirteet vastasivat osittain aiemmissä tutkimuksissa saatuja tuloksia. Selviä poikkeamia metsänomistajien keskimäärästä tässä tutkimuksessa oli seuraavien taustatekijöiden kohdalla: naisten osuus oli pienempi, koulutustaso korkeampi, maa- ja metsätalousyrittäjien osuus suurempia ja palkansaajien osuus pienempi. Lisäksi tilansa yhteydessä asuvat olivat yliedustettuina ja kaukana tilasta asuvat aliedustettuina.

Taulukko 3. Metsänomistajien taustaa kuvaavia piirteitä.

	Tämä tut- kimus %	Metsänomis- tajatutkimus v. 2003 ³ %	Koko maa keskim⁴. (v.1999) %
Ikä, keskimäärin vuotta	58 v	59 v	57 v
Sukupuoli			
Mies	82	74	76
Nainen	18	26	24
Ammattikoulutus			
Ei tutkintoa	34	42	45
Ammattikoulu tai vastaava	37	27	29
Ammattikorkea/Opisto	20	21	17
Akateeminen	9	10	9
Ammattiasema			
Palkansaaja	24	29	30
Maa- tai metsätalousyrittäjä	25	19	22
Muu itsenäinen yrittäjä	5	6	6
Eläkeläinen	43	43	37
Muu	3	3	5
Asuminen tilalla			
Vakituisesti tilalla	57	49	50
Muualla tilan sijaintikunnassa	16	19	17
Sijaintikunnan ulkopuolella	27	32	33
sama maakunta	13	14	
eri maakunta	14	18	
Asuinympäristö nykyisin			
Maaseutu	65	60	63
Taajama /alle 20 000 as.			
kaupunki	15	18	18
Kaupunki 20 000-100 000 as.	13	13	12
Kaupunki yli 100 000 as.	7	9	7
Asuinympäristö lapsuu- dessa			
Maaseutu	93	91	
Taajama /alle 20 000 as.			
kaup.	4	5	
Kaupunki 20 000-100 000 as.	2	2	
Kaupunki yli 100 000 as.	1	2	
Asuinpaikan etäisyys met- sätalasta keskimäärin	108 km	110 km	125 km
Kotitalouden bruttotulot			kuluttajat keskim. ⁵
alle 18 000 euroa	24		13
18 000 – 31 999 euroa	30		20
32 000 – 51 999 euroa	26		26
52 000 – 79 999 euroa	14		24
80 000 euroa tai enemmän	6		17

³ Rämö ym. 2005.

⁴ Kärppinen ym. 2002.

⁵ Tilastokeskus 2006.

2.3.2 Metsätiloja kuvaavat piirteet

Tutkimuksen metsätilat poikkesivat joiltakin osin metsänomistajakunnan keskimäärästä. Metsätilat olivat keskimääräistä useammin perheomistuksessa, kun taas yhtymiä ja perikuntia oli keskimääräistä vähemmän (Taulukko 4). Metsätilojen keskikoko oli keskimääräistä suurempi ja myös peltoala oli hieman suurempi kuin metsänomistajilla yleensä. Maataloutta harjoitettiin päätoimisesti joka viidennellä tilalla. Voimassa oleva metsäsuunnitelma oli tiloilla tavanomaista yleisempi. Joka kymmenennellä metsänomistajalla oli myös osuus johonkin yhteismetsään, mikä on tuntuvasti suurempi osuus kuin koko metsänomistajakunnassa (noin 3-4 %).

Taulukko 4. Tutkimuksen metsätiloja kuvaavia piirteitä.

	Tämä tutkimus %	Metsänomistaja-tutkimus v. 2003 ⁶ %	Koko maa keskim ⁷ . (v. 1999) %
Tilan hallintatapa			
Perheomistus	86	75	75
Yhden henkilön omistuksessa	51	45	
Yhdessä puolison kanssa	35	30	
Yhtymä	7	9	11
Perikunta	7	16	14
Tilan hallinta-aika keskimäärin, vuotta	27 v.	23 v.	20 v.
Metsää keskimäärin ha	52,1 ha	43,5 ha	37 ha
Peltoa keskimäärin ha	15,9 ha	13 ha	13 ha
Maatalouden harjoittaminen			
Päätoiminen maanviljelijä	21		
Osa-aikainen maanviljelijä	12		
Ei viljele maata	67		
Osakkuus yhteismetsiin			
On osakkaana	10		
Ei ole osakkaana	87		
Ei osaa sanoa	3		
Voimassa oleva metsäsuunnitelma			
On	67	53	48
Ei ole	29	41	52
Ei osaa sanoa	4	6	
Metsänomistuksen jatkuminen			

⁶ Rämö ym. 2005.

⁷ Karppinen ym. 2002.

Jatkuu ainakin vuoteen 2010	85		
Jatkuu ainakin vuoteen 2009	3		
Jatkuu ainakin vuoteen 2008	9		
Päättyy vuonna 2007	3		
Luopumisen jälkeen			
Metsät siirtyvät maatalan jatkajalle	15		
Metsät luovutetaan lapsil- le/sukulaisille	65		
Koko tila myydään ulkopuolisille	5		
Metsät myydään ulkopuolisille	7		
Metsistä muodostetaan yhtymä	2		
Metsät liitetään yhteismetsään	1		
Muu	5		
Puunmyynnit vuosina 2002-2006		(1998-2003)	
On myynyt puuta	69	63	
Ei ole myynyt	29	37	
Ei osaa sanoa	2		
Puunmyyntimäärä vuosina 2002- 2006 keskim. m³	794,9 (=>159 m ³ /v)	356 m ³ /v	480 m ³ /v

2.4. Postikyselyn kato

Kyselyyn vastaamatta jättäneiden metsänomistajien keskuudessa tehtiin puhelinhaastatteluja sen selvittämiseksi, poikkeavatko nämä metsänomistajat joiltakin ominaisuuksiltaan kyselyyn vastanneista. Lomakkeen jätti palauttamatta 1 323 metsänomistajaa, joiden keskuudesta poimittiin viiden prosentin otos systemaattisella satunnaisotannalla. Otoksen koko oli siten 67 metsänomistajaa, jotka haastateltiin puhelimitse.

Yleisin vastaamattomuuden syy oli, että vastaaja ei halunnut täyttää lomaketta (28 %). Muita syitä mainitsi joka toinen (54 %). Näistä yleisin oli kiinnostuksen puute asiaa kohtaan. Lisäksi muita usein mainittuja vastaamattomuuden syitä olivat kiire ja matkoilla olo kyselyn ajankohtana.

Katokyselyn metsänomistajat poikkesivat joiltakin osin tutkimusaineiston metsänomistajista (Taulukko 5). Suurimmat poikkeamat liittyivät ammattikoulutukseen, ammattiasemaan ja asumiseen. Vastaamatta jättäneiden keskuudessa oli runsaasti niitä, joilta puuttui ammattitutkinto kokonaan. Sen sijaan akateemisesti koulutettuja oli vähän. Maaseudulla ja tilan yhteydessä asuminen oli vastaamatta jättäneiden joukossa yleisempää kuin tutkimusaineiston metsänomistajilla. Osakkuus yhteismetsiin oli vähäistä katokyselyn metsänomistajilla, kun taas tutkimusaineistossa joka kymmenes oli osakkaa-

na jossain yhteismetsässä. Tämä viittaa siihen, että kysely on kiinnostanut erityisesti sellaisia metsänomistajia, joilla on kokemusta yhteismetsistä.

Keskinäisistä eroista huolimatta taustapiirteiden poikkeamat metsänomistajien keskimäärästä sekä tutkimusaineistossa että katokyselyssä ovat samansuuntaisia. Tämä saattaa merkitä sitä, että myös katokyselyyn ovat halunneet vastata asiasta jossain määrin kiinnostuneet metsänomistajat.

Taulukko 5. Katokyselyn metsänomistajien vertailu tutkimusaineiston metsänomistajiin.

	Tämä tutkimus %	Katokysely helmikuu 2007 %	Koko maa keskim ⁸ . (v.1999) %
Ikä, keskimäärin vuotta	58 v	60 v.	57 v
Sukupuoli			
Mies	82	84	76
Nainen	18	16	24
Ammattikoulutus			
Ei tutkintoa	34	70	45
Ammattikoulu tai vastaava	37	27	29
Ammattikorkeaja/Opisto	20	3	17
Akateeminen	9	0	9
Ammattiase			
Palkansaaja	24	14	30
Maa- tai metsätalousyrittäjä	25	22	22
Muu itsenäinen yrittäjä	5	3	6
Eläkeläinen	43	51	37
Muu	3	10	5
Asuminen tilalla			
Vakituisesti tilalla	24	75	50
Muualla tilan sijaintikunnassa	25	11	17
Sijaintikunnan ulkopuolella	16	14	33
sama maa-	27	6	
kunta	13	8	
eri maa-	14		
kunta			
Asuinympäristö nykyisin			
Maaseutu	57	80	63
Taajama / alle 20 000 as. kaup.	15	9	18
Kaupunki 20 000-100 000 as.	13	3	12

⁸ Karppinen ym. 2002.

Kaupunki yli 100 000 as.	7	8	7
Asuinpaikan etäisyys metsätilasta keskimäärin	108 km	120 km	125 km
Kotitalouden bruttotulot			suomal.kulutt. ⁹
alle 18 000 euroa	24	20	13
18 000 – 31 999 euroa	30	27	20
32 000 – 51 999 euroa	26	33	26
52 000 – 79 999 euroa	14	7	24
80 000 euroa tai enemmän	6	13	17
Tilan hallintatapa Perheomistus	86	87	75
Yhden henkilön omistuksessa	51	54	
Yhdessä puolison kanssa	35	33	
Yhtymä	7	4	11
Perikunta	7	9	14
Osakkuus yhteismetsiin			
On osakkaana	10	3	
Ei ole osakkaana	87	95	
Ei osaa sanoa	3	2	
Metsäpinta-ala keskimäärin ha	52,1 ha	50,7 ha	37 ha
Peltopinta-ala keskimäärin ha	15,9 ha	20 ha	13 ha

Alhaiseen vastausaktiivisuuteen ja katokyselyn tuloksiin voi olla syynä se, että metsien yhteisomistus kiinnostaa suomalaisia metsänomistajia melko vähän. Kyselyyn on todennäköisesti vastattu lähinnä silloin, kun asiasta on omia kokemuksia, asiaan on perehdytty, se on oman tilanteen kannalta ajankohtainen tai sitä harkitaan omistusvaihtoehtoksi jossain vaiheessa.

Katoanalyysin perusteella kysely näyttää kiinnostaneen tavanomaista enemmän koulutettuja metsänomistajia ja maatalousyrittäjiä sekä erityisesti metsänomistajia, joilla on omia kokemuksia yhteismetsän osakkuudesta. Vaikka metsänomistajien taustat eroavat jonkin verran toisistaan katoaineistossa ja tutkimusaineistossa, poikkeavat ne samansuuntaisesti metsänomistajien keskimäärästä. Metsien yhteisomistukseen liittyvät näkemykset ja mielipiteet olivat katoaineistossa melko yhteneväiset tutkimusaineiston kanssa. Metsänomistajien näkemykset metsien yhteisomistuksesta saattavat siten olla laajemminkin samansuuntaiset. Tästä huolimatta tutkimustulosten yleis-

⁹ Tilastokeskus 2006.

tyksiä koko metsänomistajakuntaa koskeviksi tulisi välttää. Tulokset ovat kuitenkin suuntaa antavia myös määrällisesti.

Yhteenveto: Aineisto ja kato

- Tutkimuksen metsänomistajien ja metsätilojen taustapiirteet poikkeavat monilta osin aiemmissa tutkimuksissa saaduista tuloksista.
- Katotutkimuksella pyrittiin selvittämään syitä taustapiirteiden eroihin. Katokyselyn metsänomistajien piirteet poikkesivat jonkin verran tutkimusaineiston metsänomistajista. Molemmat aineistot poikkesivat kuitenkin metsänomistajakunnan keskimäärästä samansuuntaisesti. Onkin mahdollista, että myös katokyselyyn ovat vastanneet yhteisomistuksesta keskimäärin enemmän kiinnostuneet metsänomistajat.
- Kysely on kiinnostanut tavanomaista enemmän koulutettuja metsänomistajia, maatalousyrittäjiä sekä metsänomistajia, joilla on omia kokemuksia yhteismetsistä.
- Yhteisomistukseen liittyvät näkemykset olivat taustapiirteiden eroista huolimatta tutkimus- ja katoaineistoissa samansuuntaiset. Metsänomistajien näkemykset metsien yhteisomistuksesta saattavat siten olla laajemminkin samansuuntaiset.
- Kyselyn alhaiseen vastausprosenttiin on mahdollisesti vaikuttanut metsänomistajien yleisesti vähäinen kiinnostus metsien yhteisomistusta kohtaan sekä aineiston keräyksen ajoittuminen joulun molemmiin puolin.
- Aineiston vinouden ja alhaisen vastausaktiivisuuden vuoksi tulosten perusteella voidaan ensisijaisesti kuvailla sitä, millaisia metsänomistajia yhteisomistus kiinnostaa.
- Tulosten määrällisiä yleistyksiä koko metsänomistajakuntaa koskeviksi tulee välttää. Tulokset ovat kuitenkin määrällisesti suuntaa antavia.

2.5. Analyysimenetelmät

Aineiston analysoinnissa on hyödynnetty ristiintaulukointeja, keskiarvotestejä sekä faktorianalyysiä. Analysointi suoritettiin SPSS 12.0 tilasto-ohjelmalla. Tulokset on raportoitu suorina jakaumina ja keskiarvoina.

Ristiintaulukoinneilla tutkittiin taustaltaan erilaisten metsänomistajien välisiä eroja. χ^2 -testillä pyrittiin varmistamaan se, että otoksessa havaittu

ero tai tilastollinen yhteys on niin suuri, että sen voi olettaa vallitsevan myös perusjoukossa.

Faktorianalyysillä pyrittiin löytämään ja kuvaamaan muuttujajoukossa vallitsevia piileviä taustarakenteita tai ulottuvuuksia. Faktorianalyysissä yhdistetään useita samalla tavalla vaihtelevia muuttujia uusiksi muuttujiksi, jolloin voidaan vähentää muuttujien määrää. Voimakkaimmin latautuneista muuttujista muodostetaan jatkoanalyysijä varten faktoripistemuuttujia (Kantola 2006). Tämän tutkimuksen faktorianalyysit perustuvat Maximum-likelihood-menetelmään (Varimax-rotatointi).

3. TULOKSET

3.1. Metsänomistuksen tavoitteet ja metsäasioiden hoito

3.1.1. Tavoitteet

Yksittäisiä tavoiteväittämiä tarkasteltaessa kotitarvepuiden saanti omasta metsästä nousi kaikkein tärkeimmäksi: tavoite oli tärkeä neljälle viidestä metsänomistajasta (Taulukko 6). Lähes yhtä tärkeitä metsänomistuksen tavoitteita olivat mahdollisuus tehdä metsänhoitotöitä omassa metsässä sekä metsä vapaa-ajanvietto- tai asuinympäristönä. Ylisukupolvisuuteen ja ulkoiluun sekä virkistykseen liittyvillä tekijöillä näyttää myös olevan melko suuri merkitys metsänomistuksessa. Kaksi kolmesta metsänomistajasta piti näitä tavoitteita tärkeinä.

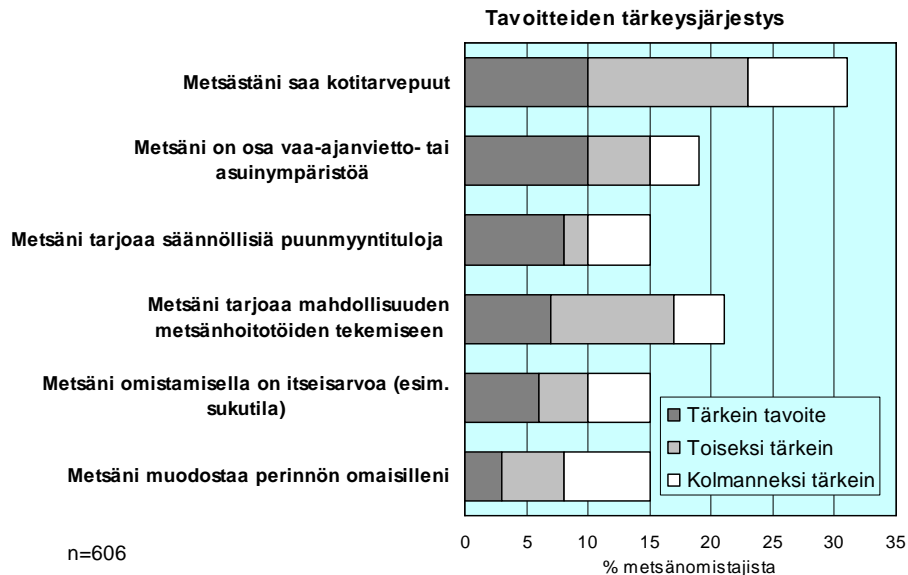
Taloudelliset tavoitteet eivät nousseet kärkipäähän yksittäisten tavoitteiden tarkastelussa. Kuitenkin myös taloudelliset tavoitteet olivat tärkeitä noin joka toiselle metsänomistajalle. Metsänomistajien joukossa oli myös ryhmä, jonka metsänomistuksessa korostui erityisesti luonnonsuojeluun liittyvä tavoite. Näiden metsänomistajien osuus oli noin kolmannes.

Taulukko 6. Metsänomistuksen tavoitteiden tärkeys metsänomistajille.

<i>Metsänomistukseen liittyvä tavoite</i>	Tärkeä		
	Ei tärkeä eikä merkityksetön		Merki-tyksetön
	%	% metsänomistajista	
Metsästäni saa kotitarvepuut	82	7	11
Metsäni tarjoaa mahdollisuuden tehdä metsänhoitotöitä	79	12	9
Metsäni on osa vapaa-ajanvietto- tai asuinympäristöä	79	10	11
Metsäni omistamisella on itseisarvoa (esim. sukutila)	68	21	11
Metsäni muodostaa perinnön omaisilleni	66	20	14
Metsäni on paikka, jossa voin hiljentyä ja mietiskellä	65	22	13
Metsäni tarjoaa marjastus- ja sienestysmahdollisuuksia	65	19	16
Metsäni tarjoaa minulle ulkoilumahdollisuuksia	65	19	16
Metsäni tarjoaa turvan poikkeustilanteiden varalle	58	20	22

Metsäomaisuuteni on inflaatiolta suojattua varallisuutta	58	29	13
Metsäni tarjoaa minulle kauneuselämyksiä	56	27	17
Metsäni kautta olen yhteydessä kotiseutuuni	51	25	24
Metsäni tarjoaa taloudellisen turvan vanhuuteni varalle	49	23	28
Metsäni tarjoaa minulle säännöllisiä puunmyyntituloja kulutukseen	48	25	27
Metsäni tarjoaa minulle mahdollisuuden hoitaa ja vaalia luonnon monimuotoisuutta (monipuolinen kasvi- ja eläinlajisto)	47	30	23
Metsäomaisuuteni parantaa luotonsaantimahdollisuuksiani	42	24	34
Metsäni on minulle suurten hankintojen rahoituslähde (asunto, auto, maatalousrakennukset ja -koneet)	40	21	39
Metsänomistus tarjoaa mahdollisuuden metsästykseen	40	12	48
Metsäni on minulle rahan sijoituskohde	35	30	35
Metsäni on minulle luonnonsuojelun kohde	33	31	36
Metsäni tarjoaa minulle elinkeinon tai on merkittävä osa elinkeinoa	32	22	46
Metsäni tarjoaa minulle työtuloja (hankintalisä lasketaan työtuloksi)	27	22	51
Tonttien/huvilapalstojen arvonnousu kohottaa metsäomaisuuteni arvoa	24	21	55

Metsänomistajia pyydettiin nimeämään tavoitteista itselleen kolme tärkeintä ja asettamaan ne tärkeysjärjestykseen. Myös tällöin kotitarvepuiden saanti nousi kaikkein tärkeimmäksi tavoitteeksi (Kuvio 2). Sen mainitsi kaikkein tärkeimmäksi tavoitteeksi joka kymmenes metsänomistaja. Yhtä moni nimesi tärkeimmäksi tavoitteekseen metsän vapaa-ajanvietto- tai asuinympäristönä. Toiseksi tärkeimmäksi tavoitteeksi metsänomistajat nimesivät kotitarvepuiden jälkeen yleisimmin mahdollisuuden tehdä metsänhoitotöitä. Myös metsien taloudellinen merkitys nousi tässä vertailussa kärkipäähän, sillä kolmannelle sijalle tärkeysjärjestyksessä nousivat metsästä saatavat puunmyyntitulot. Metsien taloudellinen merkityskin on siten edelleen varsin suuri metsänomistajien keskuudessa.

Kuvio 2. Metsänomistuksen tavoitteiden tärkeysjärjestys (sijoitus kolmen tärkeimmän joukkoon)

Metsänomistuksen tavoitteiden ulottuvuudet

Faktorianalysissä (Maximum-likelihood-menetelmä, Varimax-rotointi) metsänomistuksen tavoitteiden taustalla voitiin havaita vaikuttavan ainakin viisi laajempaa ulottuvuutta (Taulukko 7). Faktorille 1 latautuivat voimakkaimmin muuttujat, joissa korostuivat metsästä saatavat tulot sekä merkitys suurten hankintojen rahoituksessa. Faktorille 2 latautuivat metsien virkistys- ja ulkoilukäyttöön liittyvät muuttujat sekä metsissä tapahtuvaa toimintaa edustavat muuttujat. Faktorin kaksi voidaan siten katsoa kuvaavan metsään liittyviä toiminnallisia tavoitteita. Faktori 3 edustaa metsänomistukseen liittyviä luonnonsuojelullisia ja maisemallisia tavoitteita. Faktorilla 4 ovat muuttujat, jotka liittyvät sukupolvien yli vaikuttaviin tekijöihin, tunnearvoihin ja metsän arvon säilymiseen. Faktorille 5 latautuivat taloudellista turvaa edustavat muuttujat.

Tämä viiden ulottuvuuden (faktorin) ratkaisu selittää 57,6 % muuttujien vaihtelusta. Metsänomistuksen tavoitteisiin liittyvissä asioissa on siten myös tekijöitä, joita nämä viisi ulottuvuutta ja alkuperäiset väittämämuuttu-

jat eivät riitä selittämään. Alkuperäisistä muuttujista faktoriratkaisun ulkopuolelle jätettiin alhaisen kommunaliteetin (<0,3) vuoksi pois kaksi muuttujaa: Metsänomistus tarjoaa mahdollisuuden metsästykseseen (muuttuja c) sekä Tonttien/huvilapalstojen arvonnousu kohottaa metsäomaisuuden arvoa (muuttuja x). Saatu faktoriratkaisu vastaa hyvin viimeaikaisissa tutkimuksissa saatuja ratkaisuja (esim. Karppinen ym. 2002, Lindroos 2005, Järvinen ym. 2006).

Taulukko 7. Metsänomistuksen tavoitteiden taustalla vaikuttavat ulottuvuudet.

Alkuperäinen väittämämuuttuja	Faktori 1	Faktori 2	Faktori 3	Faktori 4	Faktori 5	Kommunali-teetti
	<i>Tulonlähde</i>	<i>Toiminnallisuus</i>	<i>Metsäluonto ja maisema</i>	<i>Ylisukupolvisuus</i>	<i>Taloudellinen turva</i>	
	Faktori-lataus	Faktori-lataus	Faktori-lataus	Faktori-lataus	Faktori-lataus	
Metsäni tarjoaa minulle elinkeinon	0,772	0,178	0,104	0,145	0,178	0,691
Metsäni tarjoaa minulle työtuloja	0,757	0,222	0,057	0,049	0,050	0,631
Metsäni tarjoaa säännöllisiä puunmyyntituloja	0,719	0,139	0,031	0,152	0,179	0,593
Metsäni on suurien hankintojen rahoituslähde	0,707	0,059	0,069	0,262	0,143	0,596
Metsäomaisuuteni parantaa luotonsaantimahdollisuuksia	0,465	0,158	0,150	0,248	0,366	0,460
Metsäni tarjoaa minulle ulkoilumahdollisuuksia	0,111	0,736	0,283	0,059	0,035	0,639
Metsäni on osa vapaa-ajan- tai asuinympäristöä	0,064	0,677	0,235	0,153	0,052	0,544
Metsäni tarjoaa marjastus- ja sienestymahdollisuuksia	0,066	0,634	0,272	0,155	0,043	0,507
Metsäni tarjoaa mahdollisuuden metsänhoitotöiden tekoon	0,330	0,590	0,025	0,036	-0,012	0,459
Metsästäni saa kotitarvepuut	0,310	0,583	-0,027	0,008	0,143	0,457
Metsäni on paikka, jossa voin hiljentyä ja mietiskellä	-0,011	0,573	0,394	0,316	0,011	0,583
Metsäni on minulle luonnonsuojelun kohde	0,066	0,162	0,802	0,151	0,011	0,698
Metsäni tarjoaa mahdollisuuden hoitaa ja vaalia luonnon monimuotoisuutta	0,217	0,308	0,727	0,084	0,052	0,680

Metsäni tarjoaa minulle kauneuselämyksiä	0,006	0,367	0,633	0,219	0,147	0,605
Metsäni muodostaa pe- rinnön omaisilleni	0,202	0,138	0,067	0,621	0,146	0,471
Metsäni on inflaatiolta suojattua varallisuutta	0,335	-0,061	0,156	0,558	0,289	0,535
Metsän omistamisella on itseisarvoa (esim. sukuti- la)	0,111	0,240	0,196	0,543	0,141	0,423
Metsäni on minulle rahan sijoituskohde	0,485	0,067	0,089	0,516	0,037	0,516
Metsäni kautta olen yh- teydessä kotiseutuuni	0,050	0,395	0,234	0,436	0,086	0,411
Metsäni tarjoaa turvan poikkeustilanteiden varal- le	0,438	0,102	0,100	0,356	0,704	0,835
Metsäni tarjoaa turvan vanhuuteni varalle	0,476	0,103	0,053	0,359	0,636	0,773
<i>Ominaisarvo</i>	3,50	3,07	2,12	2,11	1,31	12,11
<i>Kokonaisvarianssi %</i>	16,68	14,59	10,12	10,05	6,22	57,66

Huomionarvoista esitetyssä faktoriratkaisussa on, että yksittäisistä muuttu-
jista tärkeimmäksi noussut kotitarvepuiden saanti latautui toiminnallisuutta
edustavalle ulottuvuudelle. Siten on todennäköistä, että kotitarvepuiden
saannissa tärkeällä sijalla on konkreettisen polttopuuhyödyn lisäksi myös
metsässä tapahtuva toiminta ja sitä kautta saatava liikunta ja virkistys.

Yhteenveto: Metsänomistuksen tavoitteet

- Yleisimmin tärkeinä pidetyt yksittäiset metsänomistuksen tavoitteet olivat
 - kotitarvepuiden saanti,
 - metsän tarjoamat mahdollisuudet metsänhoitotöiden tekoon se-
kä
 - metsä vapaa-ajan ja/tai asuinympäristönä
- Luonnonsuojelua metsänomistuksessaan korostavia metsänomistajia oli
noin kolmannes.
- Tärkeysjärjestykseen (3 tärkeintä) asetettuna metsänomistuksen ta-
voitteista kaikkein tärkeimmiksi nousivat:
 1. Kotitarvepuiden saanti
 2. Metsä vapaa-ajan tai asuinympäristönä
 3. Metsän tarjoamat puunmyyntitulot
- Metsänomistuksen tavoitteiden taustalla voitiin havaita viisi laajempaa

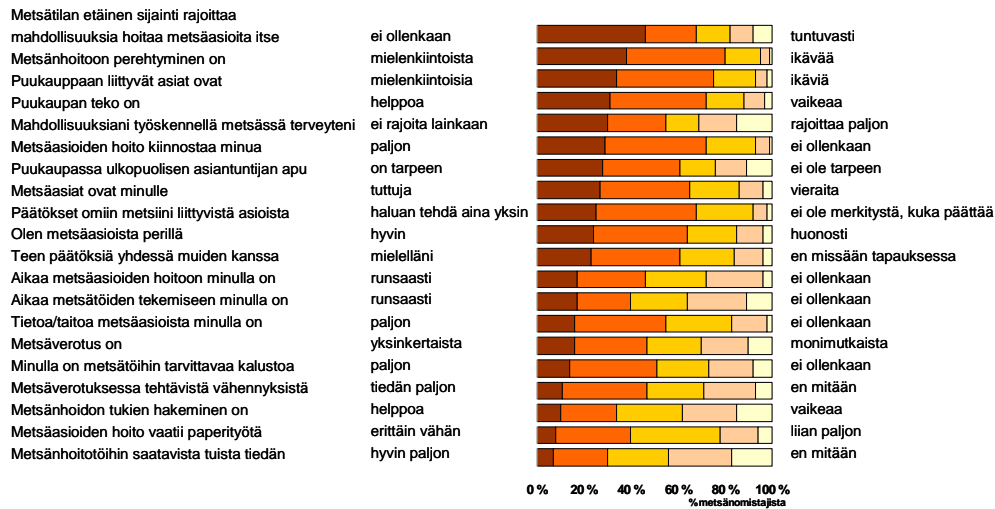
ulottuvuutta (faktoria). Havaitut ulottuvuudet olivat 1) Taloudellinen ulottuvuus (metsä tulonlähteenä), 2) Toiminnallinen ulottuvuus, 3) Luonnonsuojelu- ja maisema-arvot, 4) Ylisukupolvisuus ja 5) Metsän tarjoama taloudellinen turva.

- Tässä faktoriratkaisussa kolme yleisimmin tärkeänä pidettyä muuttujaa latautuivat toiminnallisuutta edustavalle ulottuvuudelle (esim. kotitarvepuiden saanti).
- Taloudelliset tekijät muodostivat oman tavoiteulottuvuuden.

3.1.2. Metsäasioiden hoitoon liittyvät tekijät

Melko yleisesti metsänomistajat kokivat metsä- ja puukauppa-asiat sekä niihin perehtymisen mielenkiintoisiksi (Kuvio 3). Lisäksi puukaupan tekoa piti enemmistö helppona. Noin joka kahdeksas metsänomistaja koki kuitenkin kaupanteon vaikeaksi. Enemmistö (noin 60 %) metsänomistajista tunsivat tarvitsevänsä helppoudesta huolimatta myös ulkopuolista asiantuntija-apua tehdessään puukauppaa. Ulkopuolisen avun käyttäminen saattaa myös olla tekijä, joka saa puukaupan teon tuntumaan helpolta.

Metsäasiat olivat yleisesti tuttuja metsänomistajille, mutta asioiden hoitoon ja metsätöiden tekemiseen tarvittavaa aikaa metsänomistajilla oli usein vähän. Metsäasioiden hoitoon liittyi metsänomistajien mielestä myös paljon paperityötä ja metsänhoidon tuista ja verovähennyksistä he oman käsityksensä mukaan tiesivät melko vähän. Verotusta metsänomistajat pitivät lisäksi monimutkaisena ja tukien hakemista vaikeana. Metsäinsä liittyvät päätökset metsänomistajat halusivat tehdä useimmiten yksin.

Kuvio 3. Metsänomistajien mielipiteet metsäasioiden hoidosta.

Faktorianalysissä metsäasioiden ja metsien hoitoon liittyvät tekijät voitiin tiivistää neljään laajempaan ulottuvuuteen (Taulukko 8). Näitä olivat omiin metsätietoihin ja metsäasioiden kiinnostavuuteen liittyvät tekijät (Faktori 1), metsäasioiden vaatimaan työmäärään ja byrokratiaan liittyvät tekijät (Faktori 2), metsäasioiden hoidon vaatimaan aikaan liittyvät tekijät (Faktori 3) sekä oman terveyden, asuinpaikan ja tarvittavan kaluston asettamiin antamiin mahdollisuuksiin liittyvät tekijät (Faktori 4).

Tämä neljän faktorin ratkaisu selittää 51,5 % muuttujien kokonaisvaihtelusta. Saatujen neljän ulottuvuuden ja alkuperäisten väittämämuuttujien lisäksi metsäasioiden hoitoon liittyy siten myös muita tekijöitä, joita tällä faktoriratkaisulla ei kyetä selittämään.. Alkuperäisistä muuttujista faktoriratkaisun ulkopuolelle jätettiin alhaisen kommunaliteetin (<0,3) vuoksi pois neljä muuttujaa: Puukaupan teko (muuttuja b), Puukaupassa tarvittava ulkopuolisen asiantuntijan apu (muuttuja c), päätöksenteko yhdessä muiden kanssa (muuttuja m) sekä päätöksenteko omiin metsiin liittyvissä asioissa (muuttuja t).

Taulukko 8. Metsäasioiden hoidon taustalla vaikuttavat ulottuvuudet.

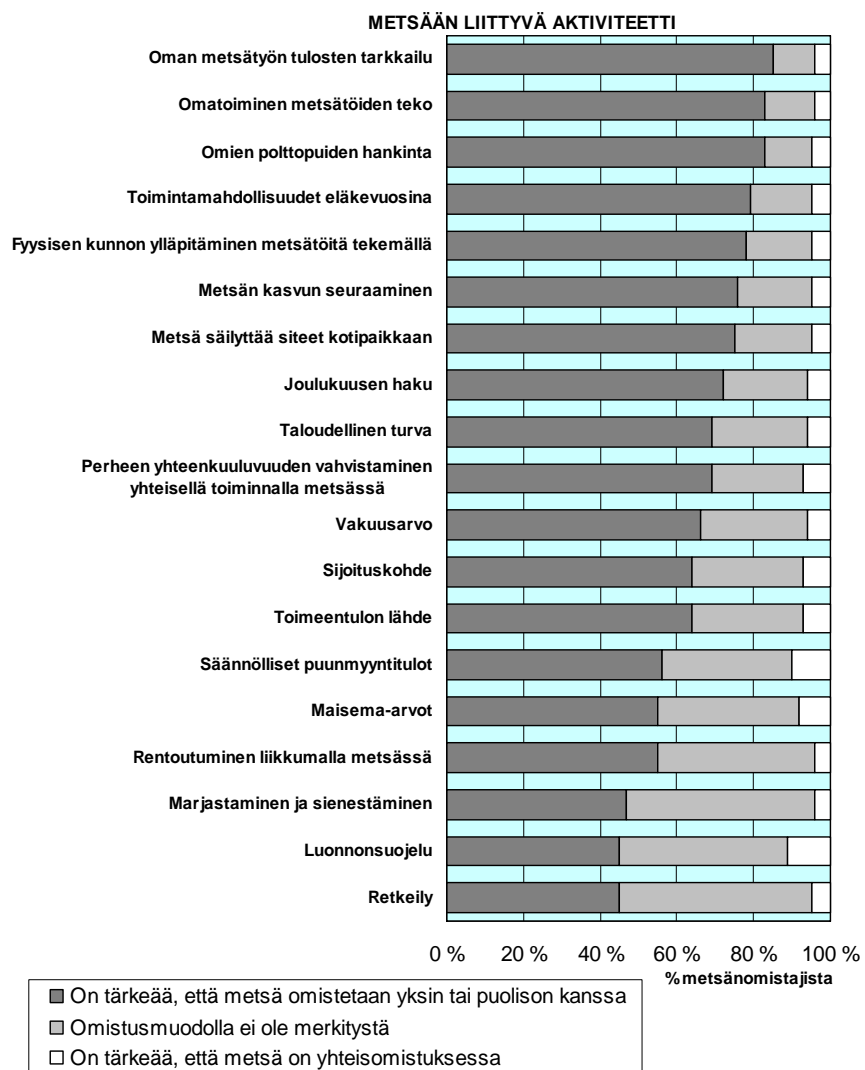
Alkuperäinen väittämämuuttuja	Faktori 1	Faktori 2	Faktori 3	Faktori 4	Kom- muna- liteetti
	Omat tiedot ja mielenkiinto	Metsä- asioihin liittyvä työmää- rä ja byro- kratia	Oman ajan riittä- vyys	Omien resurs- sien antamat mahdol- lisuudet	
	Faktori- lataus	Faktori- lataus	Faktori- lataus	Faktori- lataus	
Olen metsäasioista perillä	0,756	0,267	0,092	0,226	0,702
Metsäasiat ovat tuttuja	0,722	0,391	0,123	0,204	0,730
Tiedon ja taitojen määrä met- säasioista	0,672	0,363	0,099	0,282	0,672
Metsänhoitoon perehtymisen on mielenkiintoisuus	0,632	0,075	0,164	0,121	0,446
Metsäasioiden hoidon kiinnos- tavuus	0,582	0,116	0,159	0,318	0,478
Puukauppaan liittyvien asioi- den mielenkiintoisuus	0,456	0,131	0,118	-0,023	0,239
Metsäverotuksen yksinkertai- suus	0,150	0,663	0,059	0,178	0,497
Tietämys metsäverotuksessa tehtävistä vähennyksistä	0,436	0,632	0,041	0,152	0,614
Tietämys metsänhoitotöihin saatavista tuista	0,487	0,543	0,117	0,103	0,553
Metsänhoidon tukien hakemi- sen helppous	0,261	0,538	0,055	0,061	0,365
Metsäasioiden hoidon vaati- man paperityön määrä	0,043	0,508	0,112	0,149	0,294
Metsäasioiden hoitoon tarvit- tavan ajan riittävyys	0,236	0,194	0,951	-0,018	0,999
Metsätöiden tekemiseen tar- vittavan ajan riittävyys	0,199	0,067	0,647	0,257	0,529
Metsätöihin tarvittavan kalus- ton riittävyys	0,292	0,188	0,156	0,576	0,477
Terveydellisten tekijöiden antamat mahdollisuudet työs- kennellä metsässä	0,068	0,123	-0,053	0,533	0,307
Metsätilan sijainti antamat mahdollisuudet hoitaa metsä- asioita itse	0,124	0,119	0,182	0,521	0,334
<i>Ominaisarvo</i>	3,21	2,18	1,52	1,33	8,238
<i>Kokonaisvarianssi %</i>	20,06	13,60	9,49	8,33	51,49

3.1.3. Omistusmuodon vaikutus metsissä tapahtuvaan toimintaan

Metsänomistajat pitivät tärkeänä, että metsä omistetaan yksin (tai puolison kanssa) yleensä kaikessa toiminnassa, mikä liittyi metsään (Kuvio 4). Yksinomistus oli erityisen tärkeää silloin, kun kyseessä oli metsänhoitotöiden teko ja niiden tulosten tarkkailu sekä polttopuiden hankinta omasta metsästä. Yhteisesti omistetussa metsässä tällainen toiminta ei olisikaan mahdollista ilman muiden metsänomistajien suostumusta. Myös monet muut kysymyksessä mainitut aktiviteetit olivat sellaisia, joita nykyisten lakien perusteella ei voi toteuttaa vapaasti yhteisesti omistetussa metsässä.

Myös metsän kasvua haluttiin tarkkailla mieluiten yksinomistetussa metsässä, vaikka se olisikin yhtä hyvin mahdollista myös yhteisesti omistetussa metsässä. Enemmistö metsänomistajista oli lisäksi sitä mieltä, että metsä antaa taloudellista turvaa parhaiten yksinomistetussa metsässä. Samoin metsän vakuusarvon kannalta, tai kun metsää ajatellaan sijoituskohteena, yksinomistusta pidettiin parempana vaihtoehtona.

Omistusmuodon merkitys väheni silloin, kun oli kyse metsässä liikkumisesta, retkeilystä, marjastuksesta ja sienestyksestä tai luonnonsuojelusta. Tämän taustalla vaikuttanee jokamiehen oikeuksien suomat mahdollisuudet näihin aktiviteetteihin. Yhteisomistus sai puolestaan hieman runsaammin kannatusta silloin, kun haluttiin säännöllisiä puunmyyntituloja tai edistää luonnonsuojelua. Kiintoisaa on erityisesti se, että yhteisomistuksen koettiin sopivan luonnonsuojelun edistämiseen useammin kuin useimpiin muihin toimintoihin. Tosin luonnonsuojelussakin yksinomistusta kannatettiin selvästi yleisemmin kuin yhteisomistusta.

Kuvio 4. Omistusmuodon merkitys metsänomistajille metsässä tapahtuvan toiminnan yhteydessä.

Yhteenveto: Metsäasioiden hoito & omistusmuodon merkitys metsässä tapahtuvan toiminnan yhteydessä

Metsäasioiden hoito

- Metsänomistajat pitivät metsä- ja puukauppa-asioita melko yleisesti mielenkiintoisina.
- Metsäasiat olivat myös tuttuja metsänomistajien enemmistölle.
- Puukaupan tekoa valtaosa ei kokenut kovin vaikeaksi, mutta kuitenkin enemmistö tarvitsi sen tekoon asiantuntija-apua
- Metsäasioiden hoitoon ja metsätöiden tekemiseen tarvittavaa aikaa metsänomistajilla ei ollut riittävästi ja metsäasioiden hoito koettiin melko byrokraattiseksi.
- Metsäverotusta pidettiin monimutkaisena ja tukien hakemista vaikeana.
- Omiin metsiin liittyvät päätökset metsänomistajat halusivat yleensä tehdä itsenäisesti.

Metsissä tapahtuva toiminta

- Lähes kaiken metsissä tapahtuvan toiminnan yhteydessä metsänomistajat pitivät tärkeänä, että metsä omistetaan yksin (tai puolison kanssa).
- Yksinomistusta pidettiin tärkeänä myös silloin, kun tarkkaillaan metsän kasvua, tavoitellaan taloudellista turvaa, metsä on vakuutena tai sijoituskohteena.
- Omistusmuodon merkitys väheni jonkin verran silloin, kun oli kyse jokamiehen oikeuksiin liittyvästä toiminnasta (retkeily, marjastus, sienestys)
- Yhteisomistusta kannatettiin hieman enemmän silloin, kun tavoitteena olivat säännölliset puunmyyntitulot tai luonnonsuojelu.

3.2. Metsänomistajien mielipiteet metsien yhteisomistuksesta

3.2.1. Yhteisomistuksen perustamisen edellytykset

Metsänomistajista noin puolet piti yhteisomistusta mahdottomana ajatuksena omissa metsissään (Taulukko 9). Eri yhteisomistusmuodoista metsänomistajat voisivat yleisimmin harkita omien metsiensä kohdalla yhteismetsää perheen jäsenten kesken. Tätä piti mahdollisena vajaan 40 % metsänomistajista.

Yhtymä sukulaisten kanssa, uuden yhteismetsän perustaminen lähialueen metsänomistajien kanssa sekä jonkin metsäalueen liittäminen jo olemassa olevaan yhteismetsään kiinnosti joka viidettä metsänomistajaa. Aivan uudenlainen yhteisomistus kiinnosti hieman pienempää metsänomistajajoukkoa.

Vähiten halukkaita metsänomistajat olivat liittämään kaikki omat metsänsä jo olemassa olevaan yhteismetsään. 63 % piti liittämistä mahdottomana ja mahdollisena sitä piti noin joka kymmenes metsänomistaja. Kiinnostuneiden osuus on kuitenkin melko suuri verrattuna nykytilanteeseen (3-4 % metsänomistajista on osakkaana jossain yhteismetsässä). On kuitenkin huomattava, että joka neljäs kiinnostuneista metsänomistajista oli jo jonkin yhteismetsän osakas. Siten heillä voi olettaa olevan keskimääräistä enemmän tietoa yhteismetsistä, mikä on vaikuttanut heidän mielipiteisiinsä. Myönteinen suhtautuminen viittaa myös siihen, että metsänomistajien kokemukset yhteismetsistä ovat olleet myönteisiä.

Taulukko 9. Omiin metsiin sopiva yhteisomistusmuoto.

<i>Yhteisomistuksen muoto</i>	Mahdollista Ei kantaa Mahdotonta		
	% <i>metsänomistajista</i>		
Voisin perustaa yhteismetsän perheenjäsenten kesken	39	27	34
Voisin perustaa yhtymän sukulaisten kanssa	20	27	53
Voisin perustaa yhteismetsän lähialueen metsänomistajien kanssa	19	31	50
Voisin liittää jonkin metsäalueeni jo olemassa olevaan yhteismetsään	19	25	56
Voisin perustaa yhteismetsän sukulaisten kesken	18	26	56
Voisin perustaa jonkin uudenlaisen yhteisomistuksen sukulaisten kanssa	16	31	53
Voisin perustaa jonkin uudenlaisen yhteisomistuksen lähialueen metsänomistajien kanssa	15	33	52
Voisin perustaa yhtymän lähialueen metsänomistajien kanssa	15	31	54
Voisin liittää kaikki metsäni jo olemassa olevaan yhteismetsään	11	26	63

Niiden metsänomistajien joukko, jotka eivät ottaneet kantaa yhteisomistusmuotojen soveltuvuuteen omissa metsissään, oli melko suuri. Tämä heijastanee metsänomistajien epätietoisuutta ja tiedon puutetta yhteisomistukseen liittyvissä asioissa. Nämä metsänomistajat eivät siten suhtaudu metsien yh-

teisomistukseen myönteisesti eivätkä kielteisesti ja ovat potentiaalinen kohdejoukko, kun erilaisia yhteisomistusmuotoja halutaan edistää ja kehittää.

Edellytykset, joilla yhteisomistusta voidaan harkita

Metsänomistajille näyttää olevan tärkeää, että oman metsäomistuksen siirtäminen tai myynti perillisille tai muille voidaan tehdä yksinkertaisesti (Taulukko 10). Tätä valtaosa (noin 80 %) metsänomistajista edellytti yhteisomistukselta, jotta voisi edes harkita yhteisomistusta omissa metsissään. Lähes yhtä moni metsänomistaja asetti yhteisomistuksen edellytykseksi mahdollisuuden saada oma metsä takaisin, mikäli eroaa yhteisomistuksesta. Lisäksi osakkuudesta eroamisen pitäisi metsänomistajien mielestä olla helppoa. Päätöksenteko enemmistöperiaatteella oli yhteisomistukseen liittymisen edellytys noin kolmelle neljästä metsänomistajasta. Hieman ristiriitaisesti runsas puolet metsänomistajista piti yhteisomistuksen edellytyksenä täydellistä yksimielisyyttä päätöksenteossa.

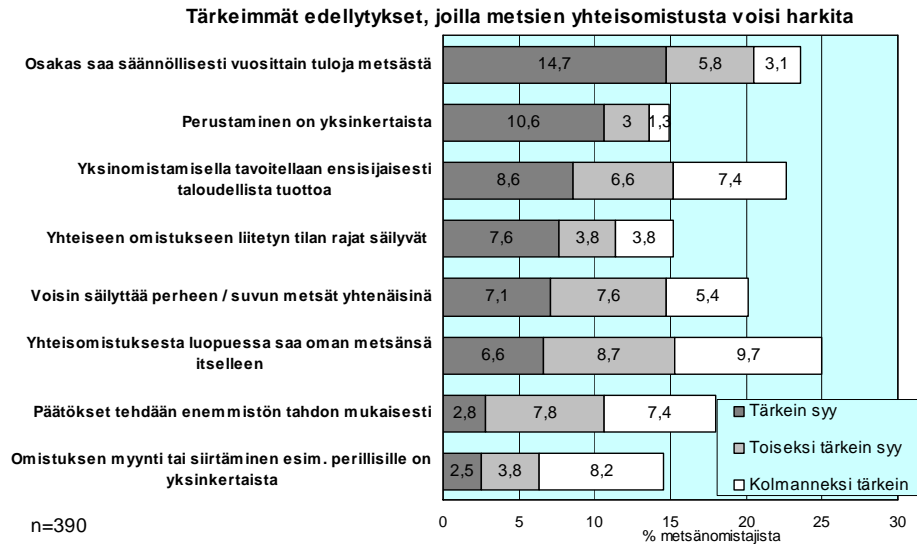
Kaksi kolmesta metsänomistajasta edellytti, että yhteisomistuksessa tavoitellaan ja saadaan parempaa taloudellista tuottoa kuin yksinomistetussa metsässä. Melko suuri joukko metsänomistajia oli puolestaan valmis harkitsemaan yhteisomistusta nimenomaan silloin, jos yhteisomistus keskittyy maisema-arvojen vaalimiseen tai luonnonsuojeluun. Tällaisia metsänomistajia oli noin joka kolmannella tilalla.

Metsänomistajia pyydettiin myös nimeämään yhteisomistuksen edellytyksenä olevista tekijöistä kolme tärkeintä ja asettamaan ne tärkeysjärjestykseen. Samoin heitä pyydettiin nimeämään ja asettamaan tärkeysjärjestykseen kolme tärkeintä syytä, joita he pitivät yhteisomistuksen esteinä.

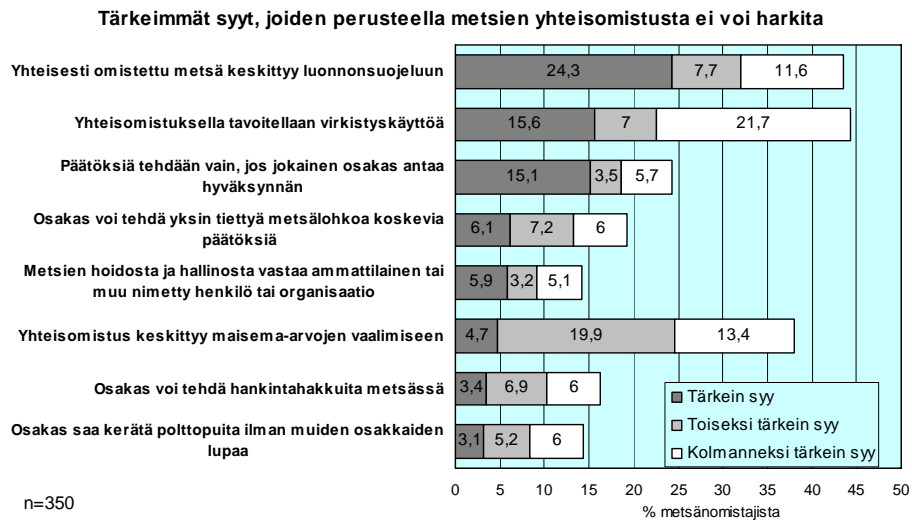
Kaikkein tärkeimmäksi edellytykseksi yhteisomistukselle nousi säännöllisesti vuosittain saatavat puunmyyntitulot (Kuvio 5). Tämän tekijän sijoitti lähes 15 % metsänomistajista kaikkein tärkeimmäksi edellytykseksi. Lisäksi lähes joka kymmenennelle metsänomistajille oli tärkeintä, että yhteisomistuksella tavoitellaan ensisijaisesti taloudellista tuottoa. Tämän perusteella metsänomistajat haluavat yhteisomistuksella saavuttaa ennen kaikkea säännöllisempää ja parempaa taloudellista tuottoa yksinomistamiseen verrattuna. Tätä vahvistaa se, että suuri osa metsänomistajista on haluton yhteisomistukseen silloin, kun siinä tavoitellaan luonnonsuojelua, virkistyskäyttöä tai maisema-arvojen vaalimista (Kuvio 6). Lisäksi metsänomistajille on tärkeä edellytys oman metsän takaisin saanti yhteisomistuksesta luovuttaessa,

Taulukko 10. Edellytykset joilla metsänomistajat voisivat harkita yhteisomistusta.

Voisin harkita metsien yhteisomistusta, mikäli...	Lähes välttämätön edellytys		
			Ei suurta merkitystä
	% metsänomistajista		
Omistuksen myynti tai siirtäminen esim. perillisille on yksinkertaista	82	10	8
Yhteisomistuksesta luopuessa saa oman metsänsä itselleen	76	11	13
Päätökset tehdään enemmistön tahdon mukaisesti	73	15	12
Osakkuudesta eroaminen on helppoa	71	16	13
Voisin säilyttää suvun metsät yhtenä kokonaisuutena	70	18	12
Yhteiseen omistukseen liitetyn tilan rajat säilyvät	70	16	14
Yhteisomistuksella tavoitellaan taloudellista tuottoa	66	22	12
Hallinto on yksinkertaista	62	20	18
Yhteisomistuksessa olevan metsän verotus on normaalia keveämpää	58	27	15
Metsien hoidosta ja hallinnosta vastaa ammattilainen tai muu nimetty henkilö tai organisaatio	58	23	19
Perustaminen on yksinkertaista	58	21	21
Osakas voi saada tuloja metsästä suurten hankintojen rahoitukseen	56	27	17
Yhteisomistus kohottaa metsäomaisuuteni arvoa	56	27	17
Osakas voi tehdä metsänhoitotöitä metsässä	56	26	18
Yhteisomistuksessa olevan metsän tuet ovat normaalia suuremmat	54	31	15
Päätöksiä voidaan tehdä vain, jos jokainen osakas antaa hyväksynnän	54	25	21
Osakas saa säännöllisesti vuosittain tuloja metsästä	53	29	18
Yhteisomistuksella tilakoko kasvaa	52	28	20
Osakas saa kerätä polttopuita metsästä ilman muiden osakkaiden lupaa	47	27	26
Osakas voi tehdä yksin tiettyä metsälohkoa koskevia päätöksiä	38	27	35
Osakas voi tehdä hankintahakkuita metsässä	34	33	33
Yhteisomistus keskittyy maisema-arvojen vaalimiseen	33	31	36
Yhteisomistus keskittyy luonnonsuojeluun	30	29	41
Yhteisomistuksella tavoitellaan virkistyskäyttöä	15	33	52

Kuvio 5. Tärkeimmät edellytykset, joilla metsänomistajat voisivat harkita yhteisomistusta omissa metsissään.

Kuvio 6. Tärkeimmät syyt, joiden perusteella metsänomistajat eivät voisit harkita yhteisomistusta omissa metsissään.

vaikka kaikkein tärkeimmäksi edellytykseksi se nimettiin melko harvoin. Päätöksenteko on myös tärkeä tekijä silloin, kun metsänomistaja harkitsee yhteisomistusta omien metsiensä kohdalla: enemmistöpäätökseen perustava

päätöksenteko oli tärkeimpien edellytysten joukossa ja yksimielisyyden vaatimus lukeutui puolestaan suurimpien esteiden joukkoon.

Päätöksentekoon ja luonnonsuojeluun liittyviä eroja metsänomistajaryhmien välillä

Täydellistä yksimielisyyttä yhteisomistukseen liittyvässä päätöksenteossa edellyttivät naiset selvästi useammin kuin miehet sekä erityisesti nuoret ja 50-59-vuotiaat metsänomistajat, vähän koulutetut, maaseudulla ja taajamissa asuvat sekä melko pienituloiset metsänomistajat (Liite 2, Taulukko 22). Yksimielistä päätöksentekoa edellyttävillä metsänomistajilla oli peltoa joko erittäin vähän (alle 1 ha) tai melko vähän (5-9 ha). Metsänomistuksen tavoitteissa täydellistä yksimielisyyttä edellyttävillä metsänomistajilla korostuivat erityisesti toiminnallisuus, luonto- ja maisema-arvot sekä ylisukupolvisuus.

Enemmistöpäätöksiä yhteisomistuksessa kannattivat erityisesti vanhemmat metsänomistajat (yli 60-vuotiaat), palkansaajat ja eläkeläiset, muut kuin maanviljelijät sekä perikuntien jäsenet (Liite 2, Taulukko 22). Myös tilansa yksin omistavien joukossa oli runsaasti enemmistöperiaatteelle perustuvaa päätöksentekoa edellyttäviä metsänomistajia. Metsänomistuksen tavoitteissa enemmistöpäätöksiä kannattavilla metsänomistajilla korostuivat jossain määrin toiminnalliset tavoitteet sekä ylisukupolvisuus.

Yhteisomistuksen keskittymistä luonnonsuojeluun edellytti naisista lähes joka toinen kun miehistä tätä tavoitteli runsas neljännes (Liite 2, Taulukko 23). Melko vähän koulutettujen ja pienituloisten ryhmissä luonnonsuojelua edellyttäviä metsänomistajia oli runsaasti. Palkansaajista heitä oli noin kolmannes, samoin kuin eläkeläisistäkin. Alle kymmenen vuotta tilansa omistaneiden joukossa luonnonsuojelua kannattavia oli enemmän kuin tilansa pitempään omistaneiden keskuudessa. Niiden metsänomistajien keskuudessa, joilta puuttui metsäsuunnitelma, luonnonsuojelun kannatus oli yleisempää kuin niiden joukossa, joilla suunnitelma oli. Luonnonsuojelua edellyttäviä oli taloudellisia arvoja metsänomistuksessaan melko vähän korostavien ryhmässä suhteellisesti enemmän kuin niitä paljon korostavien keskuudessa sekä luonto- ja maisema-arvoja hyvin paljon korostavien keskuudessa enemmän kuin niiden keskuudessa, joille näillä arvoilla oli hyvin vähän merkitystä.

Kaikkiaan sekä luonnonsuojelua tavoittelevilla että luonnonsuojelua esteenä pitävillä yhteisomistuksen edellytyksenä olevat tekijät olivat melko

samanlaiset (Liite 2, Taulukko 24). Luonnonsuojelua tavoitteleville metsänomistajille olivat erityisesti maisema-arvojen vaaliminen ja virkistyskäytön tavoittelu välttämättömiä edellytyksiä harkittaessa yhteisomistusta omassa metsässä. Nämä tavoitteet olivat sen sijaan hyvin harvoin edellytyksenä niillä metsänomistajilla, joille luonnonsuojeluun keskittyminen muodostaisi esteen yhteisomistukselle. Luonnonsuojelua haluaville metsänomistajille tärkeä edellytys oli myös mahdollisuus saada polttopuut yhteisesti omistetusta metsästä ilman muiden osakkaiden lupaa. Taloudellinen tuotto sekä metsästä saatavat tulot olivat puolestaan tärkeitä molemmille ryhmille. Siten luonnonsuojelu ei näyttäisi sulkevan kokonaan pois taloudellista toimintaa metsistä.

Päätöksenteossa luonnonsuojelijat kannattivat valtaosin (89 %) enemmistöperiaatetta (Liite 2, Taulukko 24). Tässä suhteessa tulokset olivat kuitenkin hieman ristiriitaisia, sillä noin kaksi kolmesta näistä metsänomistajista piti edellytyksenä myös päätöksenteon yksimielisyyttä. Luonnonsuojelun kannattajille oli myös tärkeää säilyttää suvun metsät yhtenäisinä sekä saada polttopuut vapaasti yhteisomistuksessa olevasta metsästä.

3.2.2. Yhteisomistukseen liittyvien toimintatapojen tärkeys

Silloin kun metsää omistetaan yhteisesti, metsänomistajille on tärkeää, että metsää hoidetaan metsäsuunnitelman mukaisesti (Taulukko 11). Metsänhoidon aiheuttamien kustannusten hoito tulisi metsänomistajien mielestä järjestää osakkaiden keskenään sopimalla tavalla. Valtaosalle metsänomistajista oli myös tärkeää, että metsäomistuksen myynti tai siirto perillisille on vaivatonta. Tätä metsänomistajat pitivät myös yleisesti edellytyksenä sille, että omien metsien kohdalla voitaisiin harkita yhteisomistusta. Kun yhteisomistuksessa ollaan, päätökset tulisi metsänomistajista valtaosan mielestä tehdä enemmistöperiaatteella. Myös tätä metsänomistajat pitivät yleisesti edellytyksenä omien metsiensä yhteisomistukselle.

Metsänomistajille oli lisäksi tärkeää, että oma metsäpalsta on mahdollista saada takaisin silloin, kun yhteisomistuksesta erotaan. Tämäkin tekijä lukeutui tärkeimpien edellytysten joukkoon harkittaessa yhteisomistusta omien metsien kohdalla. Toisaalta kaksi viidestä metsänomistajasta oli sitä mieltä, että mahdollisuutta takaisin saantiin ei pitäisi olla.

Metsänomistajien mielipiteitä jakoi se, tulisiko osakkailla olla oikeus hankintahakkuihin yhteisomistuksessa olevassa metsässä vai ei. Näkemykset

vaihtelivat myös siitä, pitäisikö ulkopuolisten palkattujen asiantuntijoiden hoitaa yhteisomistuksessa olevan metsän hallinnolliset asiat vai ei.

Taulukko 11. Yhteisomistukseen liittyvien toimintatapojen merkitys.

<i>Yhteisomistuksessa olevaan metsään liittyvät toimintatavat / vaikutukset</i>	Tärkeä		
	Ei tärkeä eikä merkityksetön	Merkityksetön	% metsänomistajista
Metsänhoidosta huolehditaan metsäsuunnitelman mukaisesti	88	9	3
Metsänhoidon kustannuksista huolehditaan osakkaiden sopimalla tavalla	87	9	4
Omistuksen voi myydä tai siirtää vaivattomasti	86	9	5
Osakkailla on samansuuntaiset tavoitteet metsäasioissa	84	13	3
Päätöksenteko enemmistöperiaatteella (ei täydellistä yksimielisyyttä)	80	14	6
Puukaupassa saa suuromistajan edut	75	16	9
Metsäasioita hoitavat osakkaat saavat korvauksen työstään	71	23	6
Yhteisomistuksella metsätilan voi säilyttää yhtenäisenä kokonaisuutena	66	27	7
Hallintoa hoitavat osakkaat	66	24	10
Osakas saa halutessaan erotettua oman metsäpalstansa yhteisomistuksesta	63	19	18
Osakas voi tehdä itselleen polttopuita yhteisesti omistetussa metsässä	62	28	10
Kullekin osakkaalle kertyy metsätuloja säännöllisesti	60	30	10
Yhteisomistus tarjoaa verohyötyä	58	31	11
Osakas voi tehdä metsänhoitotöitä yhteisesti omistetussa metsässä	57	32	11
Mahdollisuus normaalia suurempiin metsätalouden tukiin	57	32	11
Hallinto on yksinkertaista	52	35	13
Päätöksiä voidaan tehdä vain, jos jokainen osakas antaa hyväksynnän (täydellinen yksimielisyys)	46	28	26
Kukin osakas voi saada metsätuloja rahantarpeensa mukaan	44	32	24
Osakas voi päättää täysin itsenäisesti oman metsäosuutensa hoitotoimenpiteistä yhteisomistuksessakin	44	27	29
Osakas voi päättää täysin itsenäisesti oman metsäosuutensa hakkuista yhteisomistuksessakin	43	26	31
Yhteisomistuksen perustaminen on yksinkertaista	40	44	16
Osakas ei voi erottaa itselleen tilasta palstaa	39	36	25
Osakas voi tehdä hankintahakkuita yhteisesti omistetussa metsässä	31	37	32
Hallintoa hoitavat nimetyt ulkopuoliset asiantuntijat	30	37	33

Ihanteellinen metsien yhteisomistusmuoto

Metsänomistajien näkemyksiä siitä, millainen heidän mielestään on ihanteellinen metsien yhteisomistusmuoto, selvitettiin avoimella kysymyksellä. Kysymykseen vastasi 250 metsänomistajaa ja 28 % heistä oli sitä mieltä, että ihanteellista yhteisomistusmuotoa ei ole olemassa. Heidän mielestään yksinomistus oli ainoa mahdollinen omistusmuoto ja heidän suhtautumisensa yhteisomistukseen oli siten kielteinen.

Runasas kymmenes (14 %) metsänomistajista piti nykyistä yhteismetsää ihanteellisena metsän yhteisomistusmuotona. Osa rajaisi yhteismetsän kuitenkin sukulaisten tai perheenjäsenten keskuuteen. Lähes saman verran metsänomistajia (12 %) piti yhteisomistusta yleensä perheen jäsenten tai sukulaisten kesken parhaimpana. Lähisukulaisiksi luettiin puoliso, lapset ja lapsenlapset.

Noin 6 % metsänomistajista piti osakeyhtiömuotoa ihanteellisena yhteisomistusmuotona metsien kohdalla. Myös tällöin moni rajaisi omistuksen omaan perhepiiriin. Yhtymää tai perikuntaa piti ihanteellisena yhteisomistusmuotona neljä prosenttia metsänomistajista.

Ihanteellisina metsän yhteisomistukseen sisältyvinä yksittäisinä piirteinä metsänomistajat pitivät muun muassa seuraavia:

- Säännölliset tulot
- Metsänhoidosta huolehtivat ammattilaiset
- Kaikilla osakkailla on samansuuntaiset käsitykset metsäasioista ja niiden hoidosta
- Päätöksenteossa kaikilla on sananvalta riippumatta siitä, kuinka suuri omistusosuus kullakin on
- Päätöksenteko on demokraattista
- Kaikkien omistusosuus on samansuuruinen
- Yhteisomistuksen perustaminen ja osuuksien siirtäminen on helppoa
- Jokaisella on oikeus käydä vapaasti raivaamassa metsää ja hakea polttopuita yhteisesti omistetusta metsästä

Metsien yhteisomistuksen edistäminen

Noin joka neljäs metsänomistaja oli sitä mieltä, että metsien yhteisomistusta tulisi edistää (Taulukko 12). Hieman pienempi osa ei sen sijaan kannattanut

Taulukko 12. Metsänomistajien suhtautuminen metsien yhteisomistuksen edistämiseen.

<i>Metsän yhteisomistus- muoto</i>	Pitäisi edistää	Ei pitäisi edistää	Ei osaa sanoa
	% metsänomistajista		
Yhteismetsien perustaminen	26	20	54
Yhteismetsien laajeneminen	26	18	56
Yhtymien muodostaminen	24	18	58
Uuden yhteisomistusmuodon kehittäminen	23	14	63

metsien yhteisomistuksen edistämistä. Lähes 60 % metsänomistajista puolestaan ei osannut ottaa asiaan kantaa ollenkaan. Siten metsänomistajien keskuudessa vallitseva yleinen epätietoisuus metsien yhteisomistukseen liittyvistä asioista heijastuu myös näissä vastauksissa.

3.2.3. Mielenpiteet yhteismetsistä

Metsänomistajat näkivät paljon positiivisia asioita nykyisen yhteismetsälain mukaisissa yhteismetsissä, vaikka eivät olleetkaan erityisen kiinnostuneita tällaisista yhteismetsistä omien metsiensä omistusmuotona. Metsänomistajat pitivät varsin yksimielisesti hyvänä sitä, että metsiä hoidetaan suunnitelman mukaan ja että yhteismetsät ovat oikeutettuja metsätalouden tukiin (Taulukko 13). Yhteismetsien hallinnollisia käytäntöjä arvosti hyvin neljä viidestä metsänomistajasta.

Selkeästi heikoimpana puolena yhteismetsien nykykäytännössä metsänomistajat pitivät sitä, että yhteismetsään liitettyä metsäpalstaa ei voi saada takaisin, vaikka eroaisi osakkuudesta. Lähes joka toinen metsänomistaja piti käytäntöä huonona. Tosin mielenpiteet jakautuivat tässä suhteessa jonkin verran, sillä joka kolmas piti kuitenkin tätä menettelytapaa hyvänä. Lähes neljännes metsänomistajista ei osannut sanoa mielenpidettään metsäpalstan takaisinsaantiin liittyvässä kysymyksessä.

Taulukko 13. Metsänomistajien mielipiteet yhteismetsistä.

Yhteismetsän hallinnointiin / hoitoon liittyvä menettelytapa	Menettelytapa on:		
	Hyvä	Ei hyvä eikä huono	Huono
	% metsänomistajista		
Yhteismetsä hoitaa metsiään metsäsuunnitelman mukaisesti	88	9	3
Yhteismetsä on oikeutettu metsätalouden tukiin (Kemera-tukiin)	84	13	3
Osakaskunnan ja hoitokunnan kokouksista on laadittava pöytäkirjat	84	11	5
Yhteismetsällä pitää olla tilintarkastajat	84	11	5
Yhteismetsä on kirjanpitovelvollinen	83	12	5
Puukaupparahat jaetaan vuosittain	81	14	5
Yhteismetsän jäsenyydestä voi luopua myymällä yhteismetsäosuudet pois	80	15	5
Metsänomistajat omistavat yhteismetsää osuuk-sina	73	20	7
Yhteismetsässä päätöksenteko tapahtuu enemistöperiaatteella	73	18	9
Yhteismetsää hallinnoi osakaskunta ja hoitokun-ta	72	20	8
Yhteismetsä maksaa puunmyyntituloistaan vähemmän veroa kuin yksityishenkilöt esim. perheomistuksessa	69	22	9
Yhteismetsäosuuksia voidaan vapaasti myydä ja ostaa	65	21	14
Yhteismetsä voi ostaa ja myydä maata	58	32	10
Yhteismetsä voi ottaa uusia jäseniä	56	30	14
Yhteismetsän jäsenyydestä ei voi luopua siten, että luopuessaan saa yhteismetsään liitetyn metsäpalstan takaisin	31	24	45

Yhteenveto: Metsänomistajien mielipiteet metsien yhteisomistuksesta

Yhteisomistuksen kiinnostavuus

- Kokonaisuutena yhteisomistus metsien omistusmuotona näyttää kiinnostavan metsänomistajia melko vähän.
- Eniten metsänomistajia kiinnostava yhteisomistusmuoto oli yhteismetsä perheenjäsenten kesken. Noin 40 % piti tätä omistusmuotoa mahdollisena omien metsiensä kohdalla.
- Vähiten metsänomistajia kiinnosti kaikkien metsien liittäminen olemassa olevaan yhteismetsään. Kiinnostuneiden määrä (11 %) oli kuitenkin suurempi kuin yhteismetsien osakkaiden määrä metsänomistajakunnassa tällä hetkellä (3-4 %). Joka neljäs kiinnostuneista oli kuitenkin jonkin yhteismetsän osakas.
- Useampi kuin joka toinen metsänomistaja ei osannut ottaa kantaa kiinnostavuuteen, mikä heijastanee metsänomistajien epätietoisuutta metsien yhteisomistukseen liittyvissä asioissa.

Yhteisomistuksen edellytykset

- Metsänomistajat tavoittelevat yhteisomistuksella ennen kaikkea taloudellista hyötyä:
 - Säännölliset vuosittaiset tulot metsästä olivat tärkein edellytys noin 15 prosentille metsänomistajista.
 - Yksinomistamisen keskittyminen taloudellisen tuoton tavoitteluun oli tärkein edellytys yhteisomistukselle noin joka kymmenennelle metsänomistajalle (9 %).
 - Oman metsän takaisin saannin yhteisomistuksesta erotessa sijoitti kolmen tärkeimmän edellytyksen joukkoon joka neljäs metsänomistaja. Kaikkein tärkeimmäksi edellytykseksi sen nimesi vajaa seitsemän prosenttia metsänomistajista.
- Keskittyminen luonnonsuojeluun yhteisomistuksessa oli tärkeä edellytys joka kolmannelle metsänomistajalle. Luonnonsuojelua tavoittelevat olivat tyypillisesti:
 - Naisia, melko vähän koulutettuja, pienituloisia, palkansaajia ja eläkeläisiä, alle 10 vuotta tilansa omistaneita, metsätaloudellisesti ei aktiivisia metsänomistajia.
 - Metsänomistuksen tavoitteissa korostuivat luonto- ja maisemiarvot voimakkaasti ja taloudelliset arvot vain vähän.
- Maisema-, luonnonsuojelu- ja virkistysarvoihin keskittyminen oli suuri

este yhteisomistukselle omissa metsissä monelle:

- Keskittyminen maisema-arvojen vaalimiseen oli kolmen suurimman esteen joukossa lähes kahdelle metsänomistajalle viidestä (38 %).
- Keskittyminen luonnonsuojeluun oli tärkein este yhteisomistukselle joka neljännellä metsänomistajalla.
- Keskittyminen virkistyskäyttöön oli tärkein este yhteisomistukselle noin joka kuudennelle (n.16 %) metsänomistajalle.
- Luonnonsuojelua tavoittelevilla ja sitä esteenä pitävillä metsänomistajilla edellytykset yhteisomistukseen liittymiselle eivät poikenneet merkittävästi toisistaan.
 - Selkeimmät erot: Maisema-arvojen vaaliminen ja virkistyskäytön tavoittelu olivat luonnonsuojelua tavoitteleville välttämättömiä edellytyksiä yhteisomistuksessa. Sen sijaan ne olivat harvoin edellytyksenä luonnonsuojelua esteenä pitävillä metsänomistajilla.
 - Luonnonsuojelua tavoitteleville metsänomistajille tärkeitä yhteisomistuksen edellytyksiä olivat suvun metsien säilyminen yhtenäisinä sekä polttopuiden keräysmahdollisuus.
 - Taloudellinen tuotto ja metsästä saatavat tulot olivat välttämättömiä edellytyksiä yhteisomistukselle sekä luonnonsuojelua tavoitteleville että sitä esteenä pitävillä metsänomistajille.
 - ⇒ Tulos oli ristiriitainen, sillä metsänomistuksen tavoitteissa luonnonsuojelua haluavilla metsänomistajilla taloudelliset tavoitteet korostuivat hyvin vähän.
 - ⇒ Tulos voi myös viitata siihen, että luonnonsuojelu ei sulje taloudellista toimintaa metsissä kokonaan pois.
- Päätöksenteko enemmistöperiaatteella kuului tärkeimpiin liittymisen edellytyksiin ja yksimielisyyden vaatimus päätöksenteossa suurimpiin liittymisen esteisiin.
- Suhtautumisessa päätöksentekoon metsänomistajien välillä esiintyi selkeitä eroja:
 - Täydellistä yksimielisyyttä yhteisomistuksessa edellyttivät etenkin naiset, alle 60-vuotiaat, vähän koulutetut, pienituloiset sekä maaseudulla ja taajamissa asuvat metsänomistajat. Metsänomistuksen tavoitteissa heillä korostuivat selkeästi toiminnallisuus, luonto- ja maisema-arvot sekä ylisukupolvisuus.
 - Enemmistöperiaatteella toimivaa päätöksentekoa kannattivat var-

sinkin yli 60-vuotiaat, palkansaajat ja eläkeläiset sekä ei- maanviljelijät. Metsänomistuksen tavoitteissa korostuivat jossain määrin toiminnalliset tavoitteet ja ylisukupolvisuus.

- o Luonnonsuojelua yhteisomistuksessa tavoittelevista yhdeksän metsänomistajaa kymmenestä kannatti päätöksenteossa enemmistöperiaatetta. Tulos on ristiriitainen, sillä kaksi kolmesta luonnonsuojelua kannattavasta metsänomistajasta piti yhteisomistuksen edellytyksenä yksimielistä päätöksentekoa.

Yhteisomistukseen liittyvät toimintatavat

- Yhteisesti omistetussa metsässä tulee metsänomistajien mielestä
 - o Toimenpiteet suorittaa metsäsuunnitelman mukaisesti
 - o Huolehtia kustannuksista osakkaiden keskenään sopimalla tavalla
 - o Metsäomistuksen myynnin / siirron perillisille olla vaivatonta
 - o Päätöksenteon perustua enemmistöperiaatteelle
 - o Oma metsäpalsta saada takaisin yhteisomistuksesta erottaessa

Ihanteellinen yhteisomistusmuoto

- Valtaosa vastaajista piti yksinomistamista parhaana metsien omistusmuotona ja suhtautui melko kielteisesti yhteisomistukseen.
- Nykyisen kaltaista yhteismetsää pidettiin yleisimmin ihanteellisena yhteisomistusmuotona (14 % nimesi tämän ihanteelliseksi muodoksi).
- Yhteisomistusta yleensä perheenjäsenten tai sukulaisten kesken pidettiin myös melko hyvänä vaihtoehtona.
- Yhtymä ja osakeyhtiö saivat myös jonkin verran kannatusta ihanteellisena metsien yhteisomistuksen muotona.

Metsien yhteisomistuksen edistäminen

- Noin joka neljännän metsänomistajan mielestä metsien yhteisomistusta tulisi edistää. Hieman harvempi ei pitänyt edistämistä tarpeellisena.
- Yhteisomistuksen edistämisen suhteen epävarmoja metsänomistajia oli lähes kaksi kolmesta (60 %), mikä heijastanee metsänomistajien vähäisiä tietoja yhteisomistukseen liittyvissä asioissa.

Mielipiteet nykyisistä yhteismetsistä

- Nykyisten yhteismetsien käytännöt ja toimintatavat olivat metsänomistajien mielestä pääosin hyviä.
- Heikkoutena metsänomistajat pitivät sitä, että omaa metsäpalstaa ei voi saada takaisin. Tätäkin käytäntöä piti kuitenkin hyvänä joka kolmas metsänomistaja.

3.2.4. Metsien yhteisomistuksesta kiinnostuneiden metsänomistajien piirteet

Metsänomistuksen tavoitteet

Metsänomistuksen tavoitteiden ja metsien yhteisomistukseen liittyvän kiinnostuksen välillä voitiin havaita joitakin tilastollisesti merkitseviä yhteyksiä (Taulukko 14 ja Liite 3, Taulukot 25-27). Metsänomistajilla, jotka pitivät mahdollisena yhteismetsän perustamista omista metsistään perheenjäsenten kesken, korostui metsänomistuksen tavoitteissa metsä tulojen lähteenä. Myös ylisukupolvisuus oli usein hyvin tärkeä metsänomistuksen tavoite näillä metsänomistajilla (Liite 3, Taulukko 25).

Metsän merkitys tulonlähteenä jakautui niiden metsänomistajien keskuudessa, joille yhteismetsän perustaminen sukulaisten kesken oli varteenotettava vaihtoehto (Liite 3, Taulukko 25). Osalle tällä tavoitteella oli vähäinen merkitys ja lähes yhtä suurelle joukolle tavoite oli hyvin tärkeä. Metsänomistajilla, jotka olivat kiinnostuneita jonkin metsäalueensa liittämistä jo olemassa olevaan yhteismetsään, korostui puolestaan metsäluonto ja maisema metsänomistuksen tavoitteena melko vähän.

Metsänomistajat, jotka olivat kiinnostuneita yhtymän perustamisesta sukulaisten kesken, korostivat keskimääräistä useammin metsänomistuksen tavoitteissaan metsää tulonlähteenä (Liite 3, Taulukko 26). Metsäluonto ja maisema sen sijaan korostuivat näillä metsänomistajilla melko vähän. Ylisukupolvisuus oli puolestaan tärkeä tavoite osalle niistä metsänomistajista, jotka olivat kiinnostuneita perustamaan yhtymän lähialueen metsänomistajien kanssa, mutta likimain yhtä suurelle osalle tällä tavoitteella oli melko vähän merkitystä.

Metsänomistajat, jotka olivat kiinnostuneita täysin uudentyyppisestä metsien yhteisomistuksesta sukulaisten kesken, korostivat metsänomistuksen tavoitteissaan muita enemmän metsää tulonlähteenä (Liite 3, Taulukko 27). Metsäluonto ja maisema sen sijaan korostuivat hieman vähemmän kuin muilla.

Taulukko 14. Metsänomistuksen tavoitteet ja kiinnostus metsien yhteisomistukseen. (Tarkemmat jakaumat on esitetty Liitteessä 3, Taulukot 25-27.)

Metsänomistuksessa korostuva tavoite	Yhteisomistusmuoto, johon tavoite lisää kiinnostusta
Metsä tulonlähteenä	<ul style="list-style-type: none"> • Yhteismetsän perustaminen perheenjäsenten kesken • Yhtymä sukulaisten kesken • Uudenlainen yhteisomistusmuoto sukulaisten kesken
Ylisukupolvisuus	<ul style="list-style-type: none"> • Yhteismetsän perustaminen perheenjäsenten kesken

Metsänomistajille tyypilliset taustapiirteet

Kaikkein kiinnostuneimpia metsien yhteisomistuksesta näyttäisivät olevan yhtymien jäsenet sekä yhteismetsien osakkaat (Taulukko 15 ja Liite 4, Taulukot 28-30). Sen sijaan mitkään metsien yhteisomistusmuodot eivät näytä kiinnostavan suurituloisia metsänomistajia (kotitalouden vuotuiset bruttotulot yli 80 000 euroa).

Metsänomistajat, jotka pitivät mahdollisena kaikkien metsiensä liittämistä johonkin jo olemassa olevaan yhteismetsään, olivat tyypillisesti maaseudulla asuvia (Taulukko 15 ja Liite 4, Taulukko 28). Vuotuiset bruttotulot näiden metsänomistajien kotitalouksissa olivat useimmiten alle 80 000 euroa. Myös yhtymien jäseniä ja yhteismetsän osakkaita tämä vaihtoehto kiinnosti erityisesti. Lisäksi niitä metsänomistajia, jotka olivat aikeissa luovuttaa metsänsä lapsilleen tai muille sukulaisille, kaikkien metsien liittäminen yhteismetsään kiinnosti. Tämä viittaa siihen, että metsänomistajat ottavat myös yhteismetsän huomioon harkitessaan erilaisia vaihtoehtoja ratkaisuna perintöjärjestelyihin. Yhteismetsään liittämistä kiinnostuneet metsänomistajat olivat tyypillisesti tehneet puukauppoja kyselyä edeltäneiden viiden vuoden aikana. Tilakoko yhteismetsäomistuksesta kiinnostuneilla metsänomistajilla ei ollut kovin suuri, yleisimmin 10-29 hehtaaria. Alle kymmenen hehtaarin tiloja yhteismetsät sen sijaan kiinnostivat melko harvoin. Peltoa oli yleensä yhteismetsistä kiinnostuneilla metsänomistajilla, mutta peltoala oli pääosin varsin pieni.

Jonkin metsäalueen liittäminen yhteismetsään kiinnosti lähes pelkään miehiä ja ammattikoulututkinto tai vastaava koulutus oli heille tyypillistä (Taulukko 15 ja Liite 4, Taulukko 28). Suurituloisia kotitalouksia (vuositulot yli 80 000 euroa) jonkin metsäalueen liittäminen yhteismetsään ei kiinnostanut. Muutoin tästä vaihtoehdosta kiinnostuneita löytyi melko tasaisesti eri tuloryhmistä. Jonkin metsäalueen liittämistä yhteismetsään pidettiin melko yleisesti mahdollisena myös yhtymän jäsenien sekä yhteismetsän osakkaiden keskuudessa. Metsätilat näillä metsänomistajilla eivät olleet kovin suuria, vaan yleisimmin 10-29 hehtaaria. Toisaalta alle 10 hehtaarin tiloja tämä vaihtoehto ei juuri kiinnostanut. Peltoa oli jonkin verran lähes kaikilla tästä vaihtoehdosta kiinnostuneilla metsänomistajilla ja joka kolmannella peltoa oli yli 20 hehtaaria.

Uuden yhteismetsän perustamisesta kiinnostuneet metsänomistajat jakautuivat melko tasaisesti eri tuloluokkiin (Taulukko 15 ja Liite 4, Taulukko 28). Kuitenkin yli 80 000 euroa vuodessa ansaitsevissa kotitalouksissa kiinnostus oli hyvin vähäistä. Joka kolmannella niistä metsänomistajista, jotka voisivat harkita uuden yhteismetsän perustamista perheenjäsenten kesken, metsätila oli kooltaan 10-29 hehtaaria. Alle kymmenen hehtaarin tilat olivat puolestaan melko harvinaisia. Yhteismetsän perustamisesta lähialueen metsänomistajien kanssa olivat erityisesti kiinnostuneita yhtymän jäsenet ja 11-20 vuotta tilansa omistaneet metsänomistajat.

Yhtymän perustaminen sukulaisten kesken kiinnosti eniten pienituloisia metsänomistajia (kotitalouden vuotuiset bruttotulot alle 32 000 euroa). (Taulukko 15 ja Liite 4, Taulukko 29). Tila oli tyypillisimmin ollut omistuksessa 11-20 vuotta, valtaosalla (78 %) oli voimassaoleva metsäsuunnitelma ja metsänomistuksesta ei ollut aikomus luopua lähivuosina. Jos omistusjärjestelyjä joskus tehdään, yleisimmin harkittiin tilan siirtämistä joko lapsille tai sukulaisille. Yhtymän perustamisesta lähialueen metsänomistajien kanssa kiinnostuneita metsänomistajia ei myöskään ollut suurituloisten kotitalouksien joukossa (yli 80 000 euroa vuodessa ansaitsevat). Tästä omistusvaihtoehdosta kiinnostuneet jakautuivat melko tasaisesti eri tuloryhmiin 80 000 euron vuositulojen alapuolella. Metsätilan hallinta-aika oli tyypillisimmin 11-20 vuotta ja yhteismetsän osakkuus oli melko yleistä. Pääosin nämä metsänomistajat olivat muita kuin maanviljelijöitä.

Täysin uudeltaisesta metsien yhteisomistuksesta sukulaisten kesken olisivat kiinnostuneita pienituloiset metsänomistajat sekä yhtymien jäsenet ja yhteismetsän osakkaat (Liite 4, Taulukko 30). Uudeltaisesta yhteisomistuk-

sesta kiinnostuneilla oli pääosin voimassa oleva metsäsuunnitelma ja heillä oli aikomus jatkaa metsänomistustaan toistaiseksi. Peltoa oli kaikilla vaihtoehdosta kiinnostuneilla, mutta peltoala jäi valtaosin alle 20 hehtaarin. Lähialueen metsänomistajien kanssa uudenlainen yhteisomistus kiinnosti alle 80 000 euroa vuodessa ansaitsevia kotitalouksia ja tiloja, joiden hallinta-aika oli 11-20 vuotta. Yhteismetsän osakkaita oli niin ikään runsaasti täysin uudeltaisesta vaihtoehdosta kiinnostuneiden joukossa.

Taulukko 15. *Metsänomistajien taustapiirteiden erot ja kiinnostus metsien yhteisomistukseen. (Tarkemmat jakaumat on esitetty Liitteessä 4, Taulukot 28-30)*

Erotteleva taustatekijä	Yhteisomistusmuoto, johon taustapiirre lisää kiinnostusta
Mies	<ul style="list-style-type: none"> Jokin metsäalue liitetään olemassa olevaan yhteismetsään
Ammattikoulututkinto	<ul style="list-style-type: none"> Jokin metsäalue liitetään olemassa olevaan yhteismetsään
Kotitalouden vuotuiset bruttotulot 52000-80000 euroa	<ul style="list-style-type: none"> Kaikki metsät liitetään olemassa olevaan yhteismetsään Perustetaan jokin uudenlainen yhteisomistus lähialueen metsänomistajien kanssa
Kotitalouden vuotuiset bruttotulot 18 000 – 80 000 euroa	<ul style="list-style-type: none"> Jokin metsäalue liitetään olemassa olevaan yhteismetsään Perustetaan uusi yhteismetsä lähialueen metsänomistajien kanssa Perustetaan yhtymä lähialueen metsänomistajien kesken
Kotitalouden vuotuiset bruttotulot 18 000 – 52 000 euroa	<ul style="list-style-type: none"> Perustetaan yhteismetsä perheenjäsenten kesken
Kotitalouden vuotuiset bruttotulot alle 32 000 euroa	<ul style="list-style-type: none"> Perustetaan yhteismetsä sukulaisten kesken Perustetaan yhtymä sukulaisten kesken
Kotitalouden vuotuiset bruttotulot 18 000 – 32 000 euroa	<ul style="list-style-type: none"> Perustetaan jokin uudenlainen yhteisomistus sukulaisten kanssa
Asuinpaikka maaseutu	<ul style="list-style-type: none"> Kaikki metsät liitetään olemassa olevaan yhteismetsään
Tilan hallintatapa yhtymä	<ul style="list-style-type: none"> Kaikki metsät liitetään olemassa olevaan yhteismetsään Jokin metsäalue liitetään olemassa olevaan yhteismetsään Perustetaan uusi yhteismetsä lähialueen metsänomistajien kanssa Perustetaan yhtymä sukulaisten kesken

	<ul style="list-style-type: none"> • Perustetaan yhtymä lähialueen metsänomistajien kesken • Perustetaan jokin uudenlainen yhteisomistus lähialueen metsänomistajien kesken
Tilan hallinta-aika 11-20 vuotta	<ul style="list-style-type: none"> • Perustetaan uusi yhteismetsä lähialueen metsänomistajien kanssa • Perustetaan jokin uudenlainen yhteisomistus lähialueen metsänomistajien kanssa
On jonkin yhteismetsän osakas	<ul style="list-style-type: none"> • Kaikki metsät liitetään olemassa olevaan yhteismetsään • Jokin metsäalue liitetään olemassa olevaan yhteismetsään • Yhtymän perustaminen lähialueen metsänomistajien kanssa • Perustetaan jokin uudenlainen yhteisomistus sukulaisten kanssa • Perustetaan jokin uudenlainen yhteisomistus lähialueen metsänomistajien kanssa
Puuta on myyty vuosina 2002-2006	<ul style="list-style-type: none"> • Kaikki metsät liitetään olemassa olevaan yhteismetsään
Tilalla on voimassa oleva metsäsuunnitelma	<ul style="list-style-type: none"> • Perustetaan yhtymä sukulaisten kesken • Perustetaan jokin uudenlainen yhteisomistus sukulaisten kanssa
Metsätilan koko 10-29 ha	<ul style="list-style-type: none"> • Kaikki metsät liitetään olemassa olevaan yhteismetsään • Perustetaan yhteismetsä perheenjäsenten kesken
Tilaan kuuluu peltoa 1-4 ha	<ul style="list-style-type: none"> • Kaikki metsät liitetään olemassa olevaan yhteismetsään
Tilaan kuuluu peltoa 5-9 ha	<ul style="list-style-type: none"> • Perustetaan jokin uudenlainen yhteisomistus sukulaisten kanssa
Tilaan kuuluu peltoa yli 20 ha	<ul style="list-style-type: none"> • Jokin metsäalue liitetään olemassa olevaan yhteismetsään
Tilalla ei harjoiteta maanviljelyä	<ul style="list-style-type: none"> • Perustetaan yhtymä lähialueen metsänomistajien kanssa
Metsäomistus jatkuu ainakin vuoteen 2010	<ul style="list-style-type: none"> • Perustetaan yhtymä sukulaisten kesken • Perustetaan jokin uudenlainen yhteisomistus sukulaisten kanssa
Metsät luovutetaan lapsille / sukulaisille tilasta luovuttaessa	<ul style="list-style-type: none"> • Kaikki metsät liitetään olemassa olevaan yhteismetsään • Perustetaan yhtymä sukulaisten kesken

Metsäasioiden kokeminen ja kiinnostus metsien yhteisomistukseen

Metsänomistajien kiinnostuksessa eri yhteisomistusmuotoja kohtaan esiintyi eroja myös sen suhteen, kuinka metsänomistajat kokivat metsiin liittyvät

asiat ja niiden hoidon (Taulukko 16 ja Liite 5, Taulukot 31-35). Metsänomistajien kiinnostus liittyy joko kaikki tai osa metsistään nykyisiin yhteismetsiin lisääntyä silloin, kun omat metsien ja metsäasioiden hoitoon liittyvät tiedot ja taidot olivat puutteellisia. Toisaalta kiinnostus puukauppaan liittyviin asioihin lisäsi kiinnostusta yhteismetsiä kohtaan.

Halukkuus liittyy omia metsiä nykyisiin yhteismetsiin puolestaan väheni silloin, kun oma kiinnostus metsäasioihin oli suuri ja tiedot sekä taidot niiden hoitamiseksi olivat hyvät. Sen sijaan kiinnostus muita yhteisomistusmuotoja kohtaan kasvoi tällöin.

Suhtautuminen päätöksentekoon vaikutti myös kiinnostukseen yhteisomistusmuotoja kohtaan. Metsänomistajat, joille itsenäinen päätöksenteko oli tärkeä, eivät olleet kiinnostuneita yhteisomistuksesta omissa metsissään. Vastaavasti valmius tehdä päätöksiä yhdessä muiden kanssa lisäsi kiinnostusta yhteisomistusta kohtaan.

Taulukko 16. Metsänomistajien kiinnostus eri yhteisomistusmuotoihin ja metsäasioiden kokeminen. (Tarkemmat jakaumat Liitteessä 5, Taulukot 31-35.)

Metsäasioihin liittyvä tekijä / kokemus		Vaikutus metsien yhteisomistukseen liittyvään kiinnostukseen (lisää kiinnostusta (+) / vähentää kiinnostusta (-) mainittua omistusmuotoa kohtaan)
Puukauppaan liittyvät asiat		
ovat	mielenkiintoisia	Jonkin metsäalueen liittäminen nykyiseen yhteismetsään + Yhteismetsän perustaminen perheenjäsenten kanssa + Yhteismetsän perustaminen lähialueen metsänomistajien kanssa + Yhtymän perustaminen sukulaisten kanssa + Uudenlainen yhteisomistus lähialueen metsänomistajien kanssa +
	ikäviä	Kaikkien metsien liittäminen nykyiseen yhteismetsään + Yhteismetsän perustaminen perheenjäsenten kanssa -
Puukaupan teko on	helppoa	Jonkin metsäalueen liittäminen nykyiseen yhteismetsään + Yhtymän perustaminen sukulaisten kanssa + Uudenlainen yhteisomistus sukulaisten kanssa +
	vaikeaa	Jonkin metsäalueen liittäminen nykyiseen yhteismetsään -

		Yhtymän perustaminen sukulaisten kanssa -
		Uudenlainen yhteisomistus sukulaisten kanssa -
Ulkopuolisen asiantuntijan apu puukaupassa on tarpeen	melko harvoin	Uudenlainen yhteisomistus lähialueen metsänomistajien kanssa -
Metsänhoitoon perehtynyt on	mielenkiintoista	Kaikkien metsien liittäminen nykyiseen yhteismetsään - Yhteismetsän perustaminen perheenjäsenten kanssa+ Yhteismetsän perustaminen sukulaisten kanssa+
	ikävä	Yhteismetsän perustaminen perheenjäsenten kanssa- Yhteismetsän perustaminen sukulaisten kanssa-
On perillä metsäasioista	hyvin	Kaikkien metsien liittäminen nykyiseen yhteismetsään - Jonkin metsäalueen liittäminen nykyiseen yhteismetsään -
	huonosti	Yhtymän perustaminen sukulaisten kanssa -
Metsänhoidon tukien hakeminen on	helppoa	Yhteismetsän perustaminen perheenjäsenten kanssa+
	vaikeaa	Yhteismetsän perustaminen perheenjäsenten kanssa-
Metsäasioiden hoitoon on aikaa	runsaasti	Jonkin metsäalueen liittäminen nykyiseen yhteismetsään - Yhteismetsän perustaminen perheenjäsenten kanssa+
	hyvin vähän / ei ollenkaan	Kaikkien metsien liittäminen nykyiseen yhteismetsään + Yhteismetsän perustaminen perheenjäsenten kanssa -
Metsänhoitotöihin saatavista tuista on tietoa	hyvin vähän / ei ollenkaan	Jonkin metsäalueen liittäminen nykyiseen yhteismetsään -
Metsäverotus on taista	yksinkertaista	Kaikkien metsien liittäminen nykyiseen yhteismetsään - Jonkin metsäalueen liittäminen nykyiseen yhteismetsään - Yhteismetsän perustaminen perheenjäsenten kanssa+ Yhteismetsän perustaminen sukulaisten kanssa-

	monimutkaista	<p>Yhteismetsän perustaminen lähialueen metsänomistajien kanssa -</p> <p>Yhtymän perustaminen sukulaisten kanssa +</p> <p>Yhtymän perustaminen lähialueen metsänomistajien kanssa -</p> <p>Uudenlainen yhteisomistus lähialueen metsänomistajien kanssa -</p> <p>Kaikkien metsien liittäminen nykyiseen yhteismetsään +</p> <p>Jonkin metsäalueen liittäminen nykyiseen yhteismetsään +</p> <p>Yhteismetsän perustaminen perheenjäsenten kanssa-</p> <p>Yhteismetsän perustaminen sukulaisten kanssa+</p> <p>Yhteismetsän perustaminen lähialueen metsänomistajien kanssa +</p> <p>Yhtymän perustaminen sukulaisten kanssa -</p> <p>Yhtymän perustaminen lähialueen metsänomistajien kanssa +</p> <p>Uudenlainen yhteisomistus lähialueen metsänomistajien kanssa +</p>
Metsäasiat ovat	tuttuja	<p>Kaikkien metsien liittäminen nykyiseen yhteismetsään -</p> <p>Jonkin metsäalueen liittäminen nykyiseen yhteismetsään -</p> <p>Yhteismetsän perustaminen perheenjäsenten kanssa+</p>
	vieraita	<p>Kaikkien metsien liittäminen nykyiseen yhteismetsään +</p> <p>Jonkin metsäalueen liittäminen nykyiseen yhteismetsään +</p> <p>Yhteismetsän perustaminen perheenjäsenten kanssa-</p>
Terveys rajoittaa mahdollisuuksia työskennellä metsässä	melko paljon	Yhtymän perustaminen sukulaisten kanssa +
Tekee päätöksiä muiden kanssa	mielellään	<p>Jonkin metsäalueen liittäminen nykyiseen yhteismetsään +</p> <p>Yhteismetsän perustaminen perheenjäsenten kanssa+</p> <p>Yhtymän perustaminen sukulaisten kanssa +</p> <p>Uudenlainen yhteisomistus lähialueen metsänomistajien kanssa +</p>
	ei missään tapauksessa	<p>Jonkin metsäalueen liittäminen nykyiseen yhteismetsään -</p> <p>Yhtymän perustaminen sukulaisten kanssa -</p> <p>Uudenlainen yhteisomistus lähialueen metsänomistajien kanssa -</p>

Tietoa / taitoja metsäasiois-	on paljon	Kaikkien metsien liittäminen nykyiseen yhteismetsään – Yhteismetsän perustaminen perheenjäsenten kanssa+
	hyvin vähän / ei ollenkaan	Kaikkien metsien liittäminen nykyiseen yhteismetsään +
Tietoa metsäverotuksessa tehtävistä vähennyksistä	on paljon	Kaikkien metsien liittäminen nykyiseen yhteismetsään – Yhteismetsän perustaminen lähialueen metsänomistajien kanssa – Yhtymän perustaminen lähialueen metsänomistajien kanssa -
	hyvin vähän / ei ollenkaan	Kaikkien metsien liittäminen nykyiseen yhteismetsään + Yhteismetsän perustaminen lähialueen metsänomistajien kanssa + Yhtymän perustaminen sukulaisten kanssa -
Metsäasioiden hoito vaatii paperityötä	vähän	Yhteismetsän perustaminen perheenjäsenten kanssa+
Metsätilan etäinen sijainti rajoittaa asioiden hoitoa	vähän	Yhteismetsän perustaminen perheenjäsenten kanssa+
	hyvin paljon	Yhteismetsän perustaminen perheenjäsenten kanssa-
Metsäasioiden hoito kiinnostaa	paljon	Kaikkien metsien liittäminen nykyiseen yhteismetsään – Yhteismetsän perustaminen perheenjäsenten / sukulaisten kanssa+
	hyvin vähän / ei ollenkaan	Yhtymän perustaminen sukulaisten kanssa + Kaikkien metsien liittäminen nykyiseen yhteismetsään + Yhteismetsän perustaminen perheenjäsenten / sukulaisten kanssa-

**Päätökset omiin metsiin liit-
tyvissä asioissa**

haluaa tehdä yksin	Kaikkien metsien liittäminen nykyiseen yhteismetsään - Jonkin metsäalueen liittäminen nykyiseen yhteismetsään - Yhteismetsän perustaminen perheenjäsenten / sukulaisten kanssa- Yhteismetsän perustaminen lähialueen metsänomistajien kanssa - Yhtymän perustaminen sukulaisten kanssa - Yhtymän perustaminen lähialueen metsänomistajien kanssa - Uudenlainen yhteisomistus sukulaisten kanssa - Uudenlainen yhteisomistus lähialueen metsänomistajien kanssa -
ei väliä kuka päättää	Kaikkien metsien liittäminen nykyiseen yhteismetsään + Jonkin metsäalueen liittäminen nykyiseen yhteismetsään + Yhteismetsän perustaminen lähialueen metsänomistajien kanssa +

Metsänomistajien välisiä eroja suhtautumisessa metsien yhteisomistuksen edistämiseen

Metsien yhteisomistuksen edistämiseen suhtautuivat akateemisesti koulutetut yleisesti kaikkein myönteisimmin (Taulukko 17 ja Liite 6, Taulukko 36). Yhteismetsien muodostamiseen ja laajentamiseen suhtautuivat myönteisimmin lisäksi ammattikorkeakoulu- tai opistotutkinnon suorittaneet sekä metsätilansa 11-20 vuotta omistaneet metsänomistajat ja yhteismetsien osakkaat. Niiden joukossa, jotka olivat omistaneet tilansa yli 20 vuotta, oli yhteismetsien edistämisen vastustajia enemmän kuin alle 20 vuotta omistaneiden keskuudessa.

Yhtymien muodostamista kannattivat muita enemmän akateemisesti koulutettujen lisäksi ammattikorkeakoulu- tai opistotutkinnon suorittaneet ja tilansa 11-20 vuotta omistaneet metsänomistajat. Myönteisesti suhtautuvia oli muita ryhmiä enemmän myös niiden metsänomistajien keskuudessa, joiden kotitalouden vuositulot olivat 52 000 – 80 000 euroa. Yhtymien edistämiseen muita myötämielisemmin suhtautuvia olivat lisäksi yhteismetsien

osakkaat, osa-aikaiset maanviljelijät sekä tilan myyntiä tai yhtymän muodostamista harkitsevat metsänomistajat.

Täysin uudenlaisen metsien yhteisomistusmuodon kehittämiseen muita suopeammin suhtautuivat metsänomistajat, joiden kotitalouden vuosiansiot olivat 52 000 – 80 000 euroa. Yli 80 000 euroa ansaitsevissa kotitalouksissa kielteisesti suhtautuvia oli puolestaan eniten.

Metsien yhteisomistusmuotojen edistämisen suhteen epävarmoja oli runsaimmin niiden metsänomistajien joukossa, joilla ei ollut ammattitutkintoa, kotitalouden vuositulot jäivät alle 32 000 euron ja tila oli ollut omistuksessa korkeintaan kymmenen vuotta. Myös metsänomistajat, joilla oli 50-100 hehtaarin tila, olivat päätoimisia maanviljelijöitä tai eivät olleet yhteismetsien osakkaita, olivat muita useammin epävarmoja metsien yhteisomistuksen edistämisen suhteen.

Taulukko 17. *Metsänomistajaryhmien väliset erot suhtautumisessa metsien yhteisomistuksen edistämiseen. (Tarkemmat jakaumat Liitteessä 6, Taulukko 36.)*

Errotteleva taustatekijä	Suhtautuminen metsien yhteisomistuksen edistämiseen
Ammattitutkinto puuttuu	<ul style="list-style-type: none"> • Eniten eri yhteisomistusmuotojen edistämisen suhteen epävarmoja • Yhtymien edistämistä vastustavien osuus ryhmässä suurin
Akateeminen tutkinto	<ul style="list-style-type: none"> • Myönteisimmin yhteisomistusmuotojen edistämiseen suhtautuva ryhmä
Kotitalouden vuositulot 52 000 – 80 000 €	<ul style="list-style-type: none"> • Myönteisimmin yhtymien muodostamiseen ja uuden yhteisomistusmuodon kehittämiseen suhtautuva ryhmä
Kotitalouden vuositulot yli 80 000 €	<ul style="list-style-type: none"> • Suurin yhtymien muodostamista ja uuden yhteisomistusmuodon kehittämistä vastustavien ryhmä
Kotitalouden vuositulot alle 32 000 €	<ul style="list-style-type: none"> • Eniten yhtymien muodostamisen ja uuden yhteisomistusmuodon kehittämisen suhteen epävarmoja
Tilan hallinta-aika 11-20 vuotta	<ul style="list-style-type: none"> • Myönteisimmin yhteisomistusmuotojen edistämiseen suhtautuva ryhmä
Tilan hallinta-aika yli 20 vuotta	<ul style="list-style-type: none"> • Suurin metsien yhteisomistusta vastustavien osuus
Tilan hallinta-aika enintään 10 vuotta	<ul style="list-style-type: none"> • Yhteisomistuksen edistämisen suhteen epävarmojen osuus suurin

On yhteismetsän osakas	• Myönteisimmin yhteismetsien laajenemiseen ja yhtymien muodostamiseen suhtautuva ryhmä
Ei ole yhteismetsän osakas	• Yhteismetsien laajenemisen ja yhtymien muodostamisen suhteen epävarmoja runsaasti
Metsätilan koko yli 100 ha	• Eniten sekä yhteismetsien laajenemista kannattavia että vastustavia
Metsätilan koko 50-99 ha	• Eniten yhteismetsien laajenemisen suhteen epävarmoja
Osa-aikainen maanviljelijä	• Suurimmat ryhmät sekä yhtymien edistämistä kannattavia että vastustavia
Päätoiminen maanviljelijä	• Eniten yhtymien edistämisen suhteen epävarmoja
Metsistä muodostetaan yhtymä omistuksesta luopumisen jälkeen	• Eniten yhtymien edistämistä kannattavia
Koko tila / metsät myydään ulkopuolisille omistuksesta luopumisen jälkeen	• Runsaasti yhtymien edistämistä kannattavia
Metsät siirtyvät maatilaa jatkajalle omistuksesta luopumisen jälkeen	• Eniten yhtymien edistämistä vastustavia

Yhteenveto: Metsien yhteisomistuksesta kiinnostuneiden metsänomistajien piirteet

Tausta ja metsänomistuksen tavoitteet

- Yhteismetsän perustamisesta perheenjäsenten kesken olivat kiinnostuneita:
 - Metsänomistuksen tavoitteissa korostuivat metsän taloudellinen merkitys ja ylisukupolvisuus.
 - Pieni- ja keskituloisia (kotitalouden tulot alle 80 000 €/v), melko pienten metsätilojen omistajia (10-29 ha).
- Yhteismetsän perustamisesta lähialueen metsänomistajien kanssa olivat kiinnostuneita:
 - Tilansa 10-20 vuotta omistaneet.
 - Yhtymien jäsenet.
- Yhtymästä sukulaisten kesken olivat kiinnostuneita:
 - Metsänomistuksen tavoitteissa korostui metsän taloudellinen merkitys.
 - Pienituloiset (kotitalouden bruttotulot alle 32 000 €/v), tilansa

11-20 vuotta omistaneet.

- Metsäsuunnitelma oli yleinen, eikä metsänomistuksesta ollut aikomus luopua lähivuosina.
- Yhtymän perustamisesta lähialueen metsänomistajien kanssa olivat kiinnostuneita:
 - Pieni- ja keskituloiset (kotitalouden tulot alle 80 000 €/v), tilansa 11-20 vuotta omistaneet, ei-maanviljelijät.
 - Yhteismetsien osakkaat.
- Uudenlaisesta metsien yhteisomistuksesta sukulaisten kesken olivat kiinnostuneita:
 - Pienituloiset.
 - Yhtymien jäsenet ja yhteismetsien osakkaat.
 - Metsäsuunnitelma oli yleinen, eikä metsänomistuksesta ollut aikomus luopua lähivuosina.
- Uudenlaisesta metsien yhteisomistuksesta lähialueen metsänomistajien kanssa olivat kiinnostuneita:
 - Pieni- ja keskituloiset (kotitalouden tulot alle 80 000 €/v), tilansa 11-20 vuotta omistaneet.
 - Yhteismetsien osakkaat.
- Kaikkien metsien liittämistä olemassa olevaan yhteismetsään olivat kiinnostuneita:
 - Maaseudulla asuvat, pieni- ja keskituloiset (kotitalouden tulot alle 80 000 €/v), melko pienten metsätilojen metsänomistajat.
 - Yhtymien jäsenet ja yhteismetsien osakkaat.
 - Aktiiviset puunmyyjät.
- Jonkin metsäalueen liittämistä olemassa olevaan yhteismetsään olivat kiinnostuneita:
 - Miehet, ammattikoulututkinnon suorittaneet, pieni- ja keskituloiset (kotitalouden tulot alle 80 000 €/v), melko pienten metsätilojen omistajat, yli 20 ha peltoa omistavat.

Kiinnostus ja tiedot metsäasioista

- Omien tietojen ja taitojen puutteellisuus metsäasioissa lisäsi kiinnostusta liittää omia metsiä yhteismetsään.
- Kiinnostus puukauppaa kohtaan lisäsi kiinnostusta liittää omia metsiä yhteismetsään.
- Hyvät omat tiedot ja taidot metsäasioissa sekä mahdollisuus huolehtia asioista itse lisäsivät kiinnostusta perheen sisäistä yhteismetsää ja yhty-

mämuotoista omistusta kohtaan.

- Suhtautuminen päätöksentekoon jakoi metsänomistajat yhteisomistuksen kannattajiin ja vastustajiin: Itsenäistä päätöksentekoa haluavat eivät olleet valmiita yhteisomistukseen omissa metsissään. Vastaavasti halukkuus tehdä päätöksiä muiden kanssa lisäsi kiinnostusta yhteisomistukseen.

Metsien yhteisomistuksen edistäminen

- Kaikkein myönteisintä suhtautuminen metsien yhteisomistuksen edistämiseen oli akateemisesti koulutettujen keskuudessa.
- Yhteismetsien muodostamiseen ja laajentamiseen suhtautuivat myönteisimmin
 - Korkeasti koulutetut
 - Tilansa 11-20 vuotta omistaneet
 - Yhteismetsien osakkaat
- Yhteismetsien muodostamista vastustivat eniten:
 - Tilansa yli 20 vuotta omistaneet
- Yhtymien muodostamista kannattivat erityisesti:
 - Korkeasti koulutetut
 - Tilansa 11-20 vuotta omistaneet
 - Keskituloiset (kotitalouden bruttotulot 52 000 – 80 000 €/v)
 - Yhteismetsien osakkaat
 - Osa-aikaiset maanviljelijät
- Uudenlaisen yhteisomistusmuodon kehittämistä kannattivat erityisesti:
 - Keskituloiset (kotitalouden bruttotulot 52 000 – 80 000 €/v)
- Uudenlaisen yhteisomistusmuodon kehittämiseen kielteisesti suhtautuivat suurituloiset metsänomistajat (kotitalouden bruttotulot yli 80 000 €/v)
- Edistämisen suhteen epävarmoja metsänomistajia olivat erityisesti:
 - Ilman ammattitutkintoa olevat
 - Melko pienituloiset (kotitalouden bruttotulot alle 32 000 €/v)
 - Tilansa suhteellisen vähän aikaa omistaneet (alle 10 vuotta)
 - Melko suurten metsätilojen omistajat (50-100 ha)
 - Päätoimiset maanviljelijät
 - Eivät ole yhteismetsän osakkaita

3.3. Alueelliset erot metsänomistajien mielipiteissä metsien yhteisomistuksesta

Suurlääneittäin tehdyssä tarkastelussa metsänomistajien mielipiteissä esiintyi hyvin vähän metsien yhteisomistukseen liittyviä tilastollisesti merkitseviä eroja. Näitä eroja ei ollut lainkaan liittymisen edellytyksenä olevien tekijöiden eikä yhteisomistuksen edistämisen suhteen. Metsänomistuksen tavoitteissa ei myöskään esiintynyt tilastollisesti merkitseviä eroja eri alueiden metsänomistajien välillä.

Metsänomistajien kiinnostus yhteisomistukseen

Metsänomistajien kiinnostuksessa yhteisomistukseen omien metsien omistusmuotona voitiin havaita joitakin alueellisia eroja. Perheen sisäinen yhteismetsä kiinnosti kaikkein eniten Itä-Suomen läänin metsänomistajia (Taulukko 18). Vähiten tämä vaihtoehto kiinnosti Oulun sekä Etelä-Suomen lääneissä ja eniten epävarmoja oli Lapin läänissä. Yhteismetsä sukulaisten kesken kiinnosti eniten Lapin läänissä, mutta siellä oli runsaasti myös niitä, jotka eivät tätä omistusmuotoa haluaisi omiin metsiinsä. Yhteismetsää suvun kesken pidettiin omien metsien kohdalla mahdollisena Oulun läänin eteläpuolella useammin kuin Pohjois-Suomessa. Toisaalta Oulun läänissä epävarmojen osuus oli kaikkein suurin ja tästä omistusmuodosta kiinnostuneiden osuus kaikkein pienin. Jonkin metsäalueen liittäminen nykyiseen yhteismetsään keräsi myös eniten kiinnostusta Lapin läänissä. Vähiten kiinnostuneita jonkin metsäalueen liittämisestä nykyiseen yhteismetsään olivat Länsi-Suomen läänin metsänomistajat. Tosin Etelä-Suomen ja Itä-Suomen lääneissä tällaisten metsänomistajien osuudet olivat lähes yhtä suuria. Kaikkiaan metsien yhteisomistuksen suhteen epävarmoja metsänomistajia oli noin joka neljäs muissa lääneissä paitsi Lapin läänissä, missä epävarmoja oli hieman muuta maata vähemmän.

Taulukko 18. Alueelliset erot suurlääneittäin metsänomistajien kiinnostuksessa metsien yhteisomistukseen.

	Etelä-Suomen lääni		Länsi-Suomen lääni		Itä-Suomen lääni		Oulun lääni		Lapin lääni	
	% metsänomistajista									
Yhteisomistuksen muoto	Mahdollista	Ei mahdollista	Mahdollista	Ei mahdollista	Mahdollista	Ei mahdollista	Mahdollista	Ei mahdollista	Mahdollista	Ei mahdollista
Voisin perustaa yhteismetsän perheenjäsenten kesken	**	30 29 41	40 29 31	51 19 30	27 29 44	42 39 19				
Voisin perustaa yhteismetsän sukulaisten kanssa	***	18 24 58	17 26 57	19 26 55	16 36 48	31 19 50				
Voisin liittää jonkin metsäalueeni jo olemassa olevaan yhteismetsään	*	21 23 56	14 27 59	17 25 58	21 26 53	35 19 46				

Tilastollinen merkitsevyys: *** $p \leq 0,01$, ** $p \leq 0,05$, * $p \leq 0,1$

Toimintatapoihin liittyvät näkemykset

Päätöksentekoa enemmistöperiaatteella pidettiin metsien yhteisomistuksessa tärkeänä koko maassa (Taulukko 19). Kaikkein eniten enemmistöpäätöksiä kannatettiin Länsi- ja Itä-Suomen lääneissä. Oulun ja Lapin lääneissä noin joka neljäs metsänomistaja oli epävarma päätöksenteon suhteen. Mahdollisuus metsänhoitotöihin koettiin myös yleisesti tärkeäksi kaikilla alueilla. Lapin läänin metsänomistajien keskuudessa tällä tekijällä oli kuitenkin jonkin verran vähäisempi merkitys kuin muualla maassa. Metsätalouden tuet olivat Itä-Suomen läänin metsänomistajille hieman useammin tärkeitä kuin muilla alueilla ja Lapin läänin metsänomistajien keskuudessa tukien tärkeydestä esiintyi yleisesti epävarmuutta.

Nykyisten yhteismetsien toimintavoissa enemmistöperiaatteeseen perustuvaa päätöksentekoa arvostivat kaikkein eniten Lapin läänin metsän-

omistajat (Taulukko 20). Hieman ristiriitaisesti Länsi-Suomen ja Itä-Suomen metsänomistajien joukossa enemmistöperiaatetta arvostavien osuus oli pienempi kuin enemmistöperiaatetta tärkeänä pitävien osuus edellisessä taulukossa (Taulukko 19). Enemmistöperiaatteen suhteen epävarmoja metsänomistajia oli selvästi eniten Oulun läänissä. Yhteismetsän hallinnointia osakaskunnan ja hoitokunnan kautta pidettiin myös valtaosin hyvänä koko maassa. Kaikkein eniten tätä arvostettiin Etelä-Suomen läänissä. Epävarmuutta hallinnointijärjestelyä kohtaan esiintyi puolestaan yleisimmin Lapin läänin metsänomistajilla.

Taulukko 19. Metsien yhteisomistukseen liittyvien toimintatapojen tärkeyteen liittyvät alueelliset erot suurlääneittäin.

Yhteisomistuksessa olevaan metsään liittyvät toimintatavat / vaikutukset	Etelä-Suomen lääni		Länsi-Suomen lääni		Itä-Suomen lääni		Oulun lääni		Lapin lääni						
	% metsänomistajista														
	Tärkeä	Ei tärkeä	Tärkeä	Ei tärkeä	Tärkeä	Ei tärkeä	Tärkeä	Ei tärkeä	Tärkeä	Ei tärkeä					
Päätöksenteko enemmistöperiaatteella	* 78	17	5	86	10	4	85	10	5	64	23	13	73	23	4
Osakas voi tehdä metsänhoitotöitä yhteisesti omistetussa metsässä	** 58	34	8	56	36	8	56	32	12	58	23	19	42	31	27
Mahdollisuus normaalia suurempiin metsätalouden tukiin	* 58	35	7	54	34	12	63	27	10	54	10	16	42	50	8

Tilastollinen merkitsevyys: *** $p \leq 0,01$, ** $p \leq 0,05$, * $p \leq 0,1$

Taulukko 20. Nykyisten yhteismetsien toimintatapoja koskevat erot metsänomistajien mielipiteissä suurlääneittäin.

Yhteismetsän hallinnointiin / hoitoon liittyvä menettelytapa	Etelä-Suomen lääni		Länsi-Suomen lääni		Itä-Suomen lääni		Oulun lääni		Lapin lääni						
	% metsänomistajista														
	Hyvä	Huono	Hyvä	Huono	Hyvä	Huono	Hyvä	Huono	Hyvä	Huono					
Päätöksenteko tapahtuu enemmistöperiaatteella	* 78	15	7	77	15	8	72	19	9	58	29	13	85	4	11
Yhteismetsää hallinnoi osakaskunta ja hoitokunta	** 75	16	9	73	21	6	71	19	10	68	22	10	72	28	0

Tilastollinen merkitsevyys: *** $p \leq 0,01$, ** $p \leq 0,05$, * $p \leq 0,1$

Yhteenveto: Alueelliset erot metsänomistajien mielipiteissä metsien yhteisomistuksesta

(Suurläänikohtainen tarkastelu)

- Metsänomistajien välillä esiintyi hyvin vähän alueellisia eroja metsien yhteisomistukseen liittyvässä kiinnostuksessa ja asenteissa.
- Alueellisia eroja ei ollut lainkaan liittymisen edellytyksissä eikä yhteisomistuksen edistämiseen liittyvissä mielipiteissä.
- Erot kiinnostuksessa eri yhteisomistusmuotoihin:
 - Perheen sisäinen yhteismetsä kiinnosti eniten Itä-Suomessa ja vähiten Etelä-Suomen ja Oulun lääneissä.
 - Yhteismetsästä sukulaisten kesken kiinnostuneita oli eniten Lapin läänissä. Noin puolet metsänomistajista piti tätä omistusmuotoa kuitenkin mahdollisena omissa metsissään kaikissa lääneissä.
 - Jonkin metsäalueen liittäminen yhteismetsään kiinnosti eniten Lapin läänin metsänomistajia.
- Metsien yhteisomistuksen toimintatapojen arvostuksissa esiintyvät erot:
 - Enemmistöperiaatteelle perustuva päätöksenteko oli tärkeä koko maassa. Kaikkein eniten enemmistöpäätöksiä kannattavia metsän-

omistajia oli Länsi- ja Itä-Suomen lääneissä.

- Nykyisten yhteismetsien toimintatavoissa enemmistöperiaatetta arvostivat eniten Lapin läänin metsänomistajat. Länsi- ja Itä-Suomen lääneissä tulos oli ristiriitainen, sillä nykyisten yhteismetsien päätöksentekoa arvostavia oli vähemmän kuin enemmistöperiaatteelle perustuvaa päätöksentekoa tärkeänä pitäviä.
- Mahdollisuus metsänhoitotöihin yhteisesti omistetussa metsässä ei ollut Lapissa yhtä tärkeä kuin muualla maassa.
- Mahdollisuus normaalia suurempiin metsätalouden tukiin koettiin Itä-Suomessa kaikkein yleisimmin tärkeäksi.
- Nykyisten yhteismetsien hallinnointia osakaskunnan ja hoitokunnan avulla arvostettiin eniten Etelä-Suomen läänissä.

4. YHTEENVETO JA PÄÄTELMÄT

4.1 Yhteenveto

Tutkimuksen tavoite ja aineisto

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää postikyselyn keinoin metsänomistajien mielipiteitä ja asenteita metsien yhteisomistusta kohtaan. Tämän taustaksi selvitettiin metsänomistuksen tavoitteita ja metsänomistukseen liittyviä asenteita.

Tutkimuksen metsänomistajat poikkesivat taustapiirteiltään monilta osin metsänomistajista keskimäärin. Kysely on kiinnostanut tavanomaista enemmän koulutettuja metsänomistajia sekä maatalousyrittäjiä. Vastaajissa myös yhteismetsän osakkaat olivat suhteellisesti yliedustettuina, joten tulokset voivat antaa jossain määrin liian hyvän kuvan metsänomistajien tietämyksestä yhteismetsistä. Lisäksi tutkimuksen vastausprosentti oli alhaisempi kuin vastaavanlaisissa metsänomistajatutkimuksissa on viime vuosina saatu. Yleistyksiä tutkimuksen tuloksista onkin tehtävä varovaisuudella edellä esitetyt tekijät huomioiden.

Metsänomistuksen tavoitteulottuvuudet

Metsänomistuksen tavoitteissa voitiin havaita viisi eri ulottuvuutta. Nämä ulottuvuudet ovat metsä tulojen lähteenä (taloudelliset tavoitteet), metsä virkistys- ja toimintaympäristönä (toiminnalliset tavoitteet), luonnonsuojelulliset tavoitteet, metsään liittyvät sukupolvien yli vaikuttavat arvot (ylisukupolviosuus) sekä taloudellista turvaa edustavat tavoitteet. Eniten metsänomistajilla korostuivat toiminnallisuuteen ja ylisukupolvisuuteen liittyvät tekijät, mutta myös taloudelliset tavoitteet olivat tärkeitä. Toiminnallisuuteen liittyvistä tekijöistä erityisen tärkeitä metsänomistajille olivat mahdollisuus kerätä polttopuita sekä tehdä metsänhoitotöitä metsässään. Metsänomistajille näyttää myös olevan tärkeää, että metsä omistetaan yksin tai puolison kanssa silloin, kun se on erilaisten toimintojen ympäristönä. Yhteisomistuksen kannatus lisääntyy hieman silloin, kun omistuksen päätavoite on säännölliset puunmyyntitulot tai luonnonsuojelu.

Metsäasioiden mielenkiintoisuus

Metsäasiat ja niiden hoidon metsänomistajat kokivat yleisesti mielenkiintoisiksi ja kohtalaisen helpoiksi. Tästä huolimatta moni kertoi tarvitsevansa asiantuntijan apua asioiden hoidossa. Byrokratiaa metsäasioihin liittyy metsänomistajien mielestä liikaa ja veroasiat koettiin vaikeiksi. Ajan puute nousi monella metsänomistajalla esteeksi hoitaa asioita itse. Itsenäinen päätöksenteko on tulosten mukaan useimmille metsänomistajille tärkeää omiin metsiin liittyvissä asioissa.

Yhteisomistuksen edellytykset yleisellä tasolla

Yleisellä tasolla metsänomistajat edellyttivät yhteisomistukselta erityisesti hyvää tuottoa ja säännöllisiä puunmyyntituloja sekä perintöjärjestelyjen ja omaisuuden myynnin helpottumista. Monelle metsänomistajalle oli tärkeää, että yhteisomistuksella suvun metsät voidaan säilyttää yhtenäisinä. Keskeiseksi tekijäksi nousi myös mahdollisuus saada oma metsäpalsta takaisin omaan omistukseen, mikäli eroaa yhteisomistuksesta. Tämä kuului suurimpien yhteisomistuksen muodostamisen kynnyskysymyksiin joka neljännellä metsänomistajalla.

Noin joka toinen metsänomistaja ei pitänyt yhteisomistusta mahdollisena omien metsiensä kohdalla. Eri yhteisomistusmuodoista (yhtymä, yhteismetsä, täysin uudenlainen yhteisomistusmuoto) metsänomistajia kiinnosti eniten yhteismetsä perheenjäsenten kesken. Tämän perustamista piti mahdollisena noin 40 % vastanneista. Metsien yhteisomistusta sukulaisten tai lähialueen metsänomistajien kanssa piti mahdollisena noin viidennes vastaajista. Noin viidennes piti myös mahdollisena liittää joku tilan metsäalueista jo olemassa olevaan yhteismetsään. Noin joka kymmenes piti mahdollisena liittää kaikki metsät jo olemassa olevaan yhteismetsään. Kokonaisuutena nykyisiä yhteismetsiä pidettiin toimintatavoiltaan periaatteessa pääosin hyvinä. Kuitenkin se, että omaa metsää ei voi saada takaisin, aiheutti voimakasta kritiikkiä.

Taulukko.21. Eri yhteisomistusmuotojen periaatteellinen kiinnostavuus.

Yhteisomistuksen muoto	On mahdollista Ei osaa sanoa Mahdotonta % metsänomistajista		
	Voisin perustaa yhteismetsän perheenjäsenten kesken	39	27
Voisin perustaa yhtymän sukulaisten kanssa	20	27	53
Voisin perustaa yhteismetsän lähialueen metsänomistajien kanssa	19	31	50
Voisin liittää <u>jonkin metsäalueeni</u> jo olemassa olevaan <u>yhteismetsään</u>	19	25	56
Voisin perustaa yhteismetsän sukulaisten kesken	18	26	56
Voisin perustaa jonkin uudenlaisen yhteisomistuksen sukulaisten kanssa	16	31	53
Voisin perustaa jonkin uudenlaisen yhteisomistuksen lähialueen metsänomistajien kanssa	15	33	52
Voisin perustaa yhtymän lähialueen metsänomistajien kanssa	15	31	54
Voisin liittää <u>kaikki metsäni</u> jo olemassa olevaan <u>yhteismetsään</u>	11	26	63

Lähes kolmannes metsänomistajista oli periaatteessa kiinnostunut yhteisomistuksesta, jos se keskittyisi luonnonsuojeluun. Luonnonsuojelu ja maisema-arvot jakoivat kuitenkin metsänomistajia voimakkaasti, sillä toisaalta luonnonsuojeluun ja maisema-arvoihin keskittyminen nousi yhteisomistuksen muodostamisen esteeksi noin kahdelle viidestä metsänomistajasta. Luonnonsuojelua tavoittelevien metsänomistajien edellytykset yhteisomistukselle eivät muilta osin poikenneet merkittävästi muista metsänomistajista. Myös luonnonsuojelua tavoitteleville metsänomistajille taloudellinen tuotto oli tärkeää.

Yhteisomistuksesta kiinnostuneen metsänomistajan piirteet

Metsien yhteisomistuksesta kiinnostuneet metsänomistajat olivat enimmäkseen miehiä, pieni- ja keskituloisia, keskimääräistä pienempien (10-30 ha) tilojen omistajia. Suurituloisia ja suurten tilojen omistajia yhteisomistus kiinnostaa tämän tutkimuksen perusteella melko vähän. Yhteisomistuksesta kiinnostuneet metsänomistajat olivat omistaneet metsätilansa tyypillisesti 10-20 vuotta ja metsänomistuksen tavoitteissa korostuivat taloudelliset teki-

jät sekä ylisukupolvisuus. Yhteisomistuksesta kiinnostuneet metsänomistajat myivät aktiivisesti puuta ja metsäsuunnitelma oli yleinen heidän tiloillaan. He tekivät myös mielellään päätöksiä yhdessä muiden kanssa, kun taas yksinomistusta suosivat metsänomistajat pitivät tärkeänä itsenäistä päätöksentekoa.

Perheen sisäisestä yhteismetsästä sekä yhtymästä kiinnostuneilla metsänomistajilla omat tiedot ja taidot metsäasioissa olivat hyvät. Lisäksi he olivat hyvin kiinnostuneita metsäasioista ja niiden hoitamisesta. Sen sijaan metsän liittämistä jo olemassa olevaan vanhaan yhteismetsään kiinnostuneilla metsänomistajilla omat tiedot ja taidot metsäasioissa olivat usein vähäisiä. Puukauppa kuitenkin kiinnosti heitä.

Noin neljännes metsänomistajista ei osannut sanoa mielipidettään metsien yhteisomistukseen. Näille metsänomistajille oli tyypillistä alhainen koulutustaso sekä pienet tulot. Metsätilansa epävarmat metsänomistajat olivat omistaneet melko vähän aikaa, eikä heillä ollut kokemuksia metsien yhteisomistuksesta. Tilan koko oli yleensä keskimääräistä suurempi (50-100 ha) ja joukossa oli runsaasti päätoimisia viljelijöitä.

Alueelliset erot kiinnostuksessa

Alueellisesti metsänomistajien käsitykset metsien yhteisomistukseen liittyvissä asioissa eivät eronneet kovin paljon toisistaan. Joitakin tilastollisesti merkitseviä eroja voitiin kuitenkin havaita: Perheen sisäinen yhteismetsä kiinnosti erityisesti Itä-Suomen metsänomistajia ja suvun sisäinen Lapin läänin metsänomistajia. Lapin läänissä myös jonkin metsäalueen liittäminen yhteismetsään kiinnosti enemmän kuin muualla maassa. Enemmistöperiaate päätöksenteossa oli kaikkein tärkein Länsi- ja Itä-Suomen sekä Lapin läänissä.

4.2 Päätelmät

Tutkimuksen perusteella metsän omistaminen on metsänomistajille hyvin tunneperäinen asia, sillä metsän kautta moni on yhteydessä sukuunsa ja lapsuuden ympäristöönsä. Oma metsä on hyvin yleisesti tärkeä myös erilaisen aktiviteettien ympäristönä. Ehkä osin tunnearvoista ja toiminnallisista tavoitteista johtuen valtaosalle metsänomistajista metsän yksinomistus on

yhteisomistusta mieluisampaa. Tästä huolimatta lähes joka toinen metsänomistaja piti myös jonkinlaista yhteisomistusta periaatteessa mahdollisena metsänomistuksessaan.

Tärkeimpinä edellytyksinä yhteisomistukselle oli hyvä taloudellinen tuotto, säännölliset puunmyyntitulot ja selkeä päätöksentekojärjestelmä. Lisäksi yhteisomistuksella halutaan helpottaa perintöjärjestelyitä ja turvata metsän säilyminen yhtenäisenä. Yhteisomistus ei saisi kuitenkaan olla peruuttamatonta, kuten esimerkiksi on laita nykyisissä yhteismetsissä.

Eniten metsänomistajia kiinnosti perheen sisäinen yhteismetsä, jonka perustamista piti mahdollisena noin 40 prosenttia kyselyyn vastanneista metsänomistajista. Perheen sisäinen yhteismetsä kiinnosti erityisesti tilakokoluokassa 10-30 hehtaaria. Käytännön kannalta tämä on ongelmallista, sillä yhteismetsälain edellyttämästä hallinnoinnista (esim. kirjanpitovelvollisuus) aiheutuvien kustannusten kattaminen puunmyynnistä kertyvillä tuloilla saattaa olla vaikeaa pienissä metsissä.

Viidennes kyselyyn vastanneista metsänomistajista piti mahdollisena liittää jokin osa metsistään ja kymmenes vastanneista koko metsäomaisuutensa jo olemassa olevaan vanhaan yhteismetsään. Tämä tarjoaakin vanhoille yhteismetsille laajenemismahdollisuuksia. Selvittämättä on kuitenkin, miten valmiita nykyiset yhteismetsät ovat ottamaan uusia osakkaita.

Kaikkiaan kyselyyn vastanneet metsänomistajat pitivät yhteismetsien nykyisiä toimintatapoja periaatteessa pääosin hyvinä. Ainostaan oman metsän takaisinsaanti yhteismetsästä erotessa aiheutti vastaajissa kritiikkiä ja muodostaa esteen yhteismetsään liittymiselle. Valtaosa metsänomistajista haluaisi yhteismetsään liittämänsä metsän takaisin itselleen, mikäli eroaa yhteismetsästä. Tämä ei ole nykylainsäädännön mukaan vanhoissa yhteismetsissä mahdollista. Sen sijaan tekeillä olevassa lakimuutoksessa oman metsän takaisinsaantimahdollisuus tulee mahdolliseksi sopimukseen perustuvissa uusissa yhteismetsissä.

Yhtymän perustamista piti mahdollisena noin viidennes kyselyyn vastanneista metsänomistajista. Yhtymä on hallinnollisesti selvästi yhteismetsää kevyempi metsän yhteisomistusmuoto. Yhtymä tulisikin huomioida metsänomistajien neuvonnassa merkittäväksi vaihtoehdoksi yhteismetsälle varsinkin pienillä tiloilla. Mielenkiintoista kyselyn tuloksissa oli, että yhtymästä kiinnostuneet olivat aktiivisia metsänomistajia. He mitä ilmeisimmin näkivät metsätalouden harjoittamisessa saavutettavan etuja, mikäli tilakoko on suuri.

Kyselyyn vastanneiden metsänomistajien keskuudessa oli melko suuri ryhmä metsänomistajia, joita kiinnosti luonnonsuojeluun keskittynyt yhteisomistus. Koska Suomessa pyritään tällä hetkellä edistämään metsien vapaaehtoista suojelua, tulisi luonnonsuojeluun keskittyvän metsän yhteisomistusmuodon kehittämismahdollisuuksia selvittää. Etenkin kun näille metsänomistajille myös taloudellinen tuotto oli tärkeää ja siten taloudellinen toiminta olisi mahdollista myös luonnonsuojeluun keskittyvässä yhteisomistuksessa.

Noin neljännes metsänomistajista ei osannut ottaa kantaa metsien yhteisomistukseen. Epätietoisuuden vähentämiseksi tarvitaankin tiedotusta ja neuvontaa metsien yhteisomistuksen tarjoamista vaihtoehtoista metsänomistuksen järjestelyihin. Tietoa tarvitaan yhteisomistuksen ja yksinomistuksen eroista, mitä etuja yhteisomistuksella saavutetaan, millaisia haittoja siitä voi olla ja millaisiin tilanteisiin yhteisomistus parhaiten sopii. Tietoa voivat jakaa kaikki metsäalan eri organisaatiot. Kaikkiaan metsänomistukseen liittyvät tunnearvot ja itsenäisen päätäntävällän suuri merkitys metsänomistajille tekevät yhteisomistuksen lisäämisestä laajassa mitassa kuitenkin hyvin haasteellisen tehtävän.

Yhteisomistuksesta kiinnostuneet metsänomistajat ovat tulosten mukaan pääasiassa maaseudulla asuvia, pienten tilojen pieni- ja keskituloisia miesmetsänomistajia. Tulos on niiden ennako-oletusten vastainen, joiden mukaan yhteismetsistä olisivat kiinnostuneita ennen kaikkea kaupungeissa asuvat etämetsänomistajat. Suurituloiset metsänomistajat eivät sen sijaan ole kovin kiinnostuneita yhteisomistuksesta omien metsiensä kohdalla.

Tutkimuksen yhtenä tavoitteena oli tuottaa ideoita aivan uudelta metsänomistajien tavoitteisiin ja ongelmiin sopivista yhteisomistusmuodoista. Koska metsänomistajat arvostavat yksinomistusta yhteisomistusta enemmän, yhteisomistuksen tulisi ominaisuuksiltaan olla mahdollisimman lähellä yksinomistamista. Ihanteellisessa yhteisomistuksessa metsänomistajille tärkeät asiat, kuten polttopuiden keruu ja metsänhoitotöiden teko, pitäisi olla mahdollisia. Myös mahdollisuus oman metsän takaisinsaantiin tulisi säilyttää. Päätöksenteon tulisi pääsääntöisesti perustua enemmistöperiaatteelle, mutta osakkaalla tulisi olla myös veto-oikeus päätöksiin. Yhteisomistuksen hallinnon tulisi tulosten perusteella olla yksinkertaista sekä perustamisen, luopumisen ja omistuksen siirtämisen tai luovuttamisen helppoa ja vaivatonta.

Tässä tutkimuksessa ei ole tarkasteltu lainkaan metsätalouden kannattavuutta yhteisomistuksessa olevissa metsissä. Jatkotutkimus olisikin tarpeen

sen selvittämiseksi, kuinka kannattavaa metsätalous on yhteismetsissä ja muilla tavoin yhteisesti omistetuissa metsissä, koska metsänomistajille taloudellinen hyöty on yhteisomistuksen lisäämisen taustalla oleva argumentti. Lisäksi tulisi selvittää kannattavuuden eroja ja näiden syitä eri omistusmuotojen välillä.

LÄHTEET

- Järvinen, E. & Rämö, A-K. & Silvennoinen, H. 2006. Energiapuun tuotanto ja markkinat: Metsänomistajakysely. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen raportteja N:o 199. 52 s. + liitteet.
- Kansallinen metsäohjelma 2010. MMM:n julkaisuja 2/1999. Maa- ja metsätalousministeriö.
- Kantola, Satu-Päivi. 2006. Aineiston tiivistäminen: faktorianalyysi ja summamuuttujat. Turun kauppakorkeakoulun luentomateriaalia.
- Karppinen, H. & Hänninen, H. & Ripatti, P. 2002. Suomalainen metsänomistaja 2000. Metsätutkimuslaitoksen tiedonantoja 852, 2002. 83 s.
- Lindroos, Karoliina. 2005. Metsänomistajien tavoitteet sekä tieto- ja neuvontatarpeet. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen työpapereita N:o 76. Lokakuu 2005. 42 s. + liitteet.
- Maa- ja metsätalousministeriö 2007. Uusien yhteismetsien perustamista edistetään. MMM:n tiedote 11.10.2007.
- Metsälön koko ja metsätalouden rationalisointi. Metsälönkokotoimikunnan mietintö. Helsingin yliopiston metsäteknologian laitoksen tiedonantoja N:o 6.
- Metsän yhteisomistusmuotojen kehittämistyöryhmän muistio. 1999. Työryhmämuistio MMM 1999:5. Maa- ja metsätalousministeriö.
- Metsätilastollinen vuosikirja 2006. SVT. Metsätutkimuslaitos.
- Metsätilastollinen vuosikirja 2004. SVT. Metsätutkimuslaitos.
- Metsätilojen perinnönjakotyöryhmän muistio 1994. Työryhmämuistio MMM 1994:26. Maa- ja metsätalousministeriö.
- Palo, M. & Hellström, E. (Toim.) 1993. Metsäpolitiikka vallinkauhassa. Metsätutkimuslaitoksen tiedonantoja 471.
- Ripatti, P. 1996. Yksityismetsänomistuksen rakenne vuonna 2020. Metsätieteen aikakauskirja (Folia Forestalia) 1996 (4): 434-438.
- Rämö, A-K. & Tilli, T. & Toivonen, R. & Ripatti, P. & Lindroos, K. & Ruohola, H. 2005. Metsäverojärjestelmän muutos ja yksityismetsänomistajien puunmyyntiaikeet vuosina 2004-2007. Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen raportteja N:o 191. 73 s. + liitteet.
- Tilastokeskus 2006. tulonjakotilasto 2004. Suomen virallinen tilasto. www.yhteismetsat.fi.

Liite 1

ARVONTALIPUKE

Leikatkaa arvontalipuke pois katkoviivaa pitkin. Jos haluatte **osallistua palkintojen arvontaan, täydentäkää** lipuke puhelinnumerollanne ja/tai sähköpostiosoitteellanne ja **palauttakaa** se yhdessä täytetyn kysymyslomakkeen kanssa

Puhelin: _____
Osoitekenttä & arvontalipuke

Sähköposti: _____

METSÄNOMISTAJAKYSELY: YHTEISMETSÄT MAHDOLLISUUTENA

Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos PTT. Marraskuu 2006

Merkittävä jokaiseen kysymykseen rastilla (tai ohjeen mukaan) omaa tilannettanne vastaava vaihtoehto. Vain yksi rasti kysymystä koht. Mikäli lomakkeen täyttää muu tilan metsäasioista vastaava henkilö kuin tilan omistaja, merkitään omistajaa koskeviin kysymyksiin vastaajan tiedot. Jos omistatte metsää useammassa kuin yhdessä kunnassa, vastatkaa kysymyksiin sen kunnan mukaan, missä pääosa metsistänne sijaitsee. Kysymyksissä, joissa arvioitiin käytetään asteikkoa (esim. 1-5), jokaisen asteikon vaihtoehdon ajatellaan sijaitsevan yhtä etäällä toisistaan.

A. OMISTAJAA (tai tilan metsäasioista vastaavaa henkilöä) JA TILAA KOSKEVAT TIEDOT

A1 Omistajan sukupuoli

- Mies
- Nainen

A2 Omistajan syntymävuosi: _____

A3 Omistajan ammattikoulutus

- Ei tutkintoa
- Ammattikoulu tai vastaava
- Ammattikorkeakoulu/Opisto
- Akateeminen

A4 Omistajan ammattiasema

- Palkansaaja
- Maa- tai metsätalousyrittäjä
- Muu itsenäinen yrittäjä
- Eläkeläinen
- Muu, mikä? _____

A5 Onko nykyinen asuin ympäristönne?

- Maaseutu
- Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki
- Kaupunki, 20 000 - 100 000 asukasta
- Kaupunki, yli 100 000 asukasta

A6 Millainen oli lapsuus- ja nuoruusvuosiennne asuin ympäristö?

- Maaseutu
- Taajama tai alle 20 000 as. kaupunki
- Kaupunki, 20 000 - 100 000 asukasta
- Kaupunki, yli 100 000 asukasta

A7 Arvioikaa kotitaloutenne yhteenlasketut vuotuiset bruttotulot (tulot ennen veroja) ilman puunmyyntituloja vuonna 2005

- alle 18 000 €
- 18 000 – 31 999 €
- 32 000 – 51 999 €
- 52 000 – 79 999 €
- 80 000 € tai enemmän

A8 Paljonko omistatte kaikkiaan maata?

Metsää _____ ha, pääosin _____ kunnassa
Peltoa _____ ha, pääosin _____ kunnassa

A9 Minä vuonna tila tai pääosa tilasta siirtyi omistukseenne (tai perikunnalle/yhtymälle)? Vuonna _____

ARVONTALIPUKE

A10 Nykyisen asuinpaikkanne sijainti metsätilaan nähden?

A) Asun

- Vakainaisesti tilalla
- Muualla tilan sijaintikunnassa
- Tilan sijaintikunnan ulkopuolella samassa maakunnassa
- Tilan sijaintikunnan ulkopuolella eri maakunnassa

B) Asuinpaikkanne postinumero tai kunnan nimi _____

C) Jos asutte metsätilan ulkopuolella, kuinka pitkä on asuinpaikan ja tilan välinen etäisyys maanteitse?
_____ kilometriä

A11 Tilan hallintatapa (vain yksi rasti)

- Tila on yhden henkilön omistuksessa
- Tila omistetaan yhdessä puolison kanssa
- Tila on yhtymä, jossa on _____jäsentä
- Tila on perikunta, jossa on _____jäsentä

A 12 Viljelettekö maata?

- Olen päätoiminen maanviljelijä
- Olen osa-aikainen maanviljelijä
- En viljele maata

A13 Osakkuus yhteismetsälain mukaiseen yhteismetsään

- Olen osakkaana yhteismetsässä
- En ole yhteismetsän osakas
- En osaa sanoa

A14 Onko tilallanne voimassaoleva metsäsuunnitelma?

- Kyllä, vuodesta _____ alkaen
- Ei
- En osaa sanoa

A15 Oletteko aikeissa luopua metsänomistuksesta lähivuosina? Rastikaa yksi todennäköisin vaihtoehto.

- Omistus jatkuu ainakin vuoteen 2010
- Omistus jatkuu ainakin vuoteen 2009
- Omistus jatkuu ainakin vuoteen 2008
- Omistus päättyy vuonna 2007
- En omista metsää

B. METSÄNOMISTUKSEN TAVOITTEET JA MERKITYS

B1 Kuinka tärkeitä seuraavat metsänomistuksen tavoitteisiin liittyvät seikat ovat omassa metsänomistuksessanne? Ympyröikää jokaisen väittämän kohdalla vain yksi vaihtoehto.

	Erittäin tärkeä	Melko tärkeä	Ei tärkeä eikä merkitysetön	Melko merkitysetön	Täysin merkitysetön
a) Metsäni on osa vapaa-ajanvietto- tai asuinpaikkani ympäristöä	1	2	3	4	5
b) Metsäni tarjoaa minulle marjastus- ja sienestysmahdollisuuksia	1	2	3	4	5
c) Metsänomistus tarjoaa minulle mahdollisuuden metsästykseseen	1	2	3	4	5
d) Metsäni tarjoaa minulle ulkoilumahdollisuuksia (esim. kävely, lenkkeily, retkeily)	1	2	3	4	5
e) Metsäni tarjoaa minulle mahdollisuuden metsänhoitotöiden tekemiseen	1	2	3	4	5
f) Metsäni tarjoaa minulle säännöllisiä puunmyyntituloja kulutukseen	1	2	3	4	5
g) Metsäni on minulle suurien hankintojen rahoituslähde (asunto, auto, maatalousrakennukset ja -koneet)	1	2	3	4	5
h) Metsäni tarjoaa minulle työtiloja (hankintalisä lasketaan työtuloksi)	1	2	3	4	5
i) Metsästäni saa kotitarvepuut	1	2	3	4	5
j) Metsäni tarjoaa minulle elinkeinon tai on merkittävä osa elinkeinoa	1	2	3	4	5
k) Metsäni tarjoaa minulle mahdollisuuden hoitaa ja vaalia luonnon monimuotoisuutta (monipuolinen kasvi- ja eläinlajisto)	1	2	3	4	5
l) Metsäni tarjoaa minulle kauneuselämyksiä	1	2	3	4	5
m) Metsäni on minulle luonnonsuojelun kohde	1	2	3	4	5
n) Metsäomaisuuteni parantaa luotonsaantimahdollisuuksiani	1	2	3	4	5
o) Metsäni tarjoaa taloudellisen turvan vanhuuteni varalle	1	2	3	4	5
p) Metsäni tarjoaa turvan poikkeustilanteiden varalle	1	2	3	4	5
q) Metsäomaisuuteni on inflaatiolta suojattua varallisuutta	1	2	3	4	5
r) Metsäni muodostaa perinnön omaisilleni	1	2	3	4	5
s) Metsäni omistamisella on minulle itseisarvoa (esim. sukutila)	1	2	3	4	5
t) Metsäni on minulle paikka, jossa voin hiljentyä ja mietiskellä	1	2	3	4	5
u) Metsäni kautta olen yhteydessä kotiseutuuni	1	2	3	4	5
v) Metsäni on minulle rahan sijoituskohde	1	2	3	4	5
x) Tonttien/huvilapalstojen arvonnousu kohottaa metsäomaisuuteni arvoa	1	2	3	4	5

Mainitkaa kolme itsellenne tärkeintä metsänomistuksen tavoitetta:

1. Tärkein: ____ 2. Toiseksi tärkein: ____ 3. Kolmanneksi tärkein: ____

B2 Alla olevassa taulukossa on kuvattu metsänomistukseen ja metsäasioiden hoitoon liittyviä tekijöitä. **Kuinka omalla kohdallanne koette nämä tekijät?** Merkitkää mielipiteenne jokaisen tekijän kohdalla ohjeen mukaan.

<i>Metsänomistukseen / metsäasioiden hoitoon liittyvä tekijä</i>	<i>Alla olevan asteikon ääripäät merkitsevät niiden vieressä olevaa kuvausta. Keskipohdalla kumpikaan kokemus ei korostu. Ympyröikää jokaisen tekijän kohdalla pystyviiva, joka parhaiten kuvaa omaa kokemustanne (yksi merkintä/asteikko)</i>
a) Puukauppaan liittyvät asiat ovat	mielenkiintoisia ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ikäviä
b) Puukaupan teko on	helppoa ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ vaikeaa
c) Puukaupassa ulkopuolisen asiantuntijan apu	on tarpeen ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ei ole tarpeen
d) Aikaa metsätöiden tekemiseen minulla on	runsaasti ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ei ollenkaan
e) Metsänhoitoon perehtyminen on	mielenkiintoista ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ikävää
f) Olen metsäasioista perillä	hyvin ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ huonosti
g) Metsänhoidon tukien hakeminen on	helppoa ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ vaikeaa
h) Aikaa metsäasioiden hoitoon minulla on	runsaasti ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ei ollenkaan
i) Metsänhoitotöihin saatavista tuista tiedän	hyvin paljon ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ en mitään
j) Metsäverotus on	yksinkertaista ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ monimutkaista
k) Metsäasiat ovat minulle	tuttuja ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ vieraita
l) Mahdollisuksiani työskennellä metsässä terveyteni	ei rajoita lainkaan ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ rajoittaa paljon
m) Teen päätöksiä yhdessä muiden kanssa	mielelläni ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ en missään tapauksessa
n) Tietoa/taitoa metsäasioista minulla on	paljon ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ei ollenkaan
o) Metsäverotuksessa tehtävistä vähennyksistä	tiedän paljon ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ en mitään
p) Metsäasioiden hoito vaatii paperityötä	erittäin vähän ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ liian paljon
q) Metsätilan etäinen sijainti rajoittaa mahdollisuuksia hoitaa metsäasioita itse	ei ollenkaan ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ tuntuvasti
r) Minulla on metsätöihin tarvittavaa kalustoa	paljon ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ei ollenkaan
s) Metsäasioiden hoito kiinnostaa minua	paljon ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ei ollenkaan
t) Päätökset omiin metsiini liittyvistä asioista	haluan tehdä aina yksin ☐ ☐ ☐ ☐ ☐ ei ole merkitystä, kuka päättää

C. METSIEN OMISTUSMUODOT

C1 Seuraavassa on esitetty metsän yhteisomistukseen liittyviä väittämiä yleisellä tasolla. **Kuinka tärkeinä Te pidätte näitä toimintatapoja ja vaikutuksia silloin, kun metsää omistetaan yhteisesti** (pois lukien omistus puolison kanssa)? Arvioikaa tärkeyttä, vaikka ette itse olisikaan yhteisomistuksessa olevan metsän osakas tai jäsen. Merkitkää jokaisessa kohdassa (a-y) yksi vaihtoehto (1-5), joka parhaiten vastaa omaa mielipidettänne.

<i>Yhteisomistuksessa olevaan metsään liittyvät toimintatavat / vaikutukset</i>	<i>Erittäin tärkeä</i>	<i>Melko tärkeä</i>	<i>Ei tärkeä eikä merkityksetön</i>	<i>Melko merkityksetön</i>	<i>Täysin merkityksetön</i>
a) Päätökset tehdään enemmistön tahdon mukaisesti (ei täydellistä yksimielisyyttä)	1	2	3	4	5
b) Päätökset voidaan tehdä vain, jos jokainen osakas antaa hyväksynnän (täydellinen yksimielisyys)	1	2	3	4	5
c) Osakas voi päättää täysin itsenäisesti oman metsäosuutensa hakuista yhteisomistuksessa	1	2	3	4	5
d) Osakas voi päättää täysin itsenäisesti oman metsäosuutensa hoitotoimenpiteistä yhteisomistuksessa	1	2	3	4	5
e) Yhteisomistuksen perustaminen on yksinkertaista	1	2	3	4	5
f) Hallinto on yksinkertaista	1	2	3	4	5
g) Hallintoa hoitavat osakkaat	1	2	3	4	5
h) Hallintoa hoitavat nimetyt ulkopuoliset asiantuntijat (palkkiota vastaan)	1	2	3	4	5 jatkuu ...

...Jatkoa kysymys C1	Erittäin tärkeä	Melko tärkeä	Ei tärkeä eikä merkityksetön	Melko merkityksetön	Täysin merkityksetön
<i>Yhteisomistuksessa olevaan metsään liittyvät toimintatavat / vaikutukset</i>					
i) Metsänhoidosta huolehditaan metsäsuunnitelman mukaisesti	1	2	3	4	5
j) Kukin osakas voi saada metsätuloja oman rahantarpeensa mukaan	1	2	3	4	5
k) Kullekin osakkaalle kertyy metsätuloja säännöllisesti (esim. vuosittain)	1	2	3	4	5
l) Puukaupassa saa suuromistajan edut	1	2	3	4	5
m) Metsäasioita hoitava / hoitavat osakkaat saavat korvauksen työstään	1	2	3	4	5
n) Metsänhoidon kustannuksista huolehditaan osakkaiden sopimalla tavalla	1	2	3	4	5
o) Osakas voi tehdä itselleen polttopuita yhteisesti omistetussa metsässä	1	2	3	4	5
p) Osakas voi tehdä metsänhoitotöitä yhteisesti omistetussa metsässä	1	2	3	4	5
q) Osakas voi tehdä hankintahakkuita yhteisesti omistetussa metsässä	1	2	3	4	5
r) Yhteisomistus tarjoaa verohyötyä	1	2	3	4	5
s) Mahdollisuus normaalia suurempiin metsätalouden tukiin	1	2	3	4	5
t) Osakas saa halutessaan erotettua oman metsäpalstansa yhteisomistuksesta	1	2	3	4	5
u) Omistuksen voi myydä tai siirtää perillisilleen vaivattomasti	1	2	3	4	5
v) Osakas ei voi halutessaan erottaa itselleen tilasta palstaa	1	2	3	4	5
x) Yhteisomistuksella metsätilan voi säilyttää yhtenäisenä kokonaisuutena	1	2	3	4	5
y) Osakkailla on samansuuntaiset tavoitteet metsäasioissa	1	2	3	4	5

C2 Onko Teille metsään liittyvän oman toimintanne tai arvojenne kannalta merkitystä sillä, onko metsä Teidän yksin omistama (kokonaan yksin tai puolison kanssa) vai yhteisomistuksessa (esim. perikunta, yhtymä, yhteismetsä)? Merkitkää, millaisessa metsässä tekisitte mieluiten alla mainittuja aktiviteetteja (a-s) tai kyseiset arvot toteutuvat mielestänne parhaiten. Ympyröikää se pystyviiva (vain yksi merkintä/asteikko), joka vastaa omaa mielipidettänne.

Metsään liittyvä toiminta tai arvo	metsä on yksin / puolison kanssa omistettu		Omistumuodolla ei ole merkitystä		metsä on yhteisomistuksessa	
	Erittäin tärkeä	Melko tärkeä	Erittäin tärkeä	Melko tärkeä	Erittäin tärkeä	Melko tärkeä
a) Rentoutuminen liikkumalla metsässä						
b) Marjastaminen ja sienestäminen						
c) Retkeily						
d) Metsän kasvun seuraaminen						
e) Luonnonsuojelu						
f) Maisema-arvot						
g) Metsä säilyttää siteet kotipaikkaan						
h) Oman metsätyön tulosten tarkkailu						
i) Toimintamahdollisuudet eläkevuosina						
j) Fyysisen kunnon ylläpitäminen metsätöitä tekemällä						
k) Perheen yhteenkuuluvuuden vahvistaminen yhteisellä toiminnalla metsässä						
l) Joulukuusen haku						
m) Toimeentulon lähde						
n) Säännölliset puunmyyntitulot						
o) Taloudellinen turva						
p) Vakuusarvo						
q) Sijoituskohde						
r) Omien polttopuiden hankinta						

C3 Millä edellytyksillä voitte harkita jonkinlaista metsien yhteisomistusta itsenne ja omien metsienne kohdalla?
Merkitkää jokaisen tekijän kohdalla mielipidettänne vastaava vaihtoehto.

<i>Voisin harkita metsien yhteisomistusta, mikäli...</i>	Täysin välttämätön edellytys					Ei merkitystä ollenkaan
a) Perustaminen on yksinkertaista	1	2	3	4	5	
b) Hallinto on yksinkertaista	1	2	3	4	5	
c) Päätöksiä voidaan tehdä vain, jos jokainen osakas antaa hyväksynnän	1	2	3	4	5	
d) Osakas saa säännöllisesti vuosittain tuloja metsästä	1	2	3	4	5	
e) Osakas voi tehdä yksin tiettyä metsälohkoa koskevia päätöksiä	1	2	3	4	5	
f) Metsien hoidosta ja hallinnosta vastaa ammattilainen tai muu nimetty henkilö tai organisaatio	1	2	3	4	5	
g) Päätökset tehdään enemmistön tahdon mukaisesti	1	2	3	4	5	
h) Yhteiseen omistukseen liitetyn tilan rajat säilyvät	1	2	3	4	5	
i) Osakkuudesta eroaminen on helppoa	1	2	3	4	5	
j) Yhteisomistuksesta luopuessa saa oman metsänsä itselleen	1	2	3	4	5	
k) Osakas voi saada tuloja metsästä suurten hankintojen rahoitukseen	1	2	3	4	5	
l) Yhteisomistuksessa olevan metsän verotus on normaalia keveämpää	1	2	3	4	5	
m) Yhteisomistuksessa olevan metsän tuet ovat normaalia suuremmat	1	2	3	4	5	
n) Osakas voi käydä tekemässä metsänhoitotoita metsässä	1	2	3	4	5	
o) Osakas voi tehdä hankintahakkuita metsässä	1	2	3	4	5	
p) Osakas saa kerätä polttopuita metsästä ilman muiden osakkaiden lupaa	1	2	3	4	5	
q) Omistuksen myynti tai siirtäminen esim. perillisille on yksinkertaista	1	2	3	4	5	
r) Yhteisesti omistettu metsä keskittyy luonnonsuojeluun	1	2	3	4	5	
s) Yhteisomistus keskittyy maisema-arvojen vaalimiseen	1	2	3	4	5	
t) Yhteisomistuksella tavoitellaan ensisijaisesti virkistyskäyttöä	1	2	3	4	5	
u) Yhteisomistuksella tavoitellaan ensisijaisesti taloudellista tuottoa	1	2	3	4	5	
v) Voisin säilyttää perheen / suvun metsät yhtenä kokonaisuutena	1	2	3	4	5	
x) Yhteisomistuksella tilakoko kasvaa	1	2	3	4	5	
y) Yhteisomistus kohottaa metsäomaisuuteni arvoa	1	2	3	4	5	

Mainitkaa Teille kolme tärkeintä syytä, joiden perusteella voisitte harkita liittymistä yhteisomistukseen:

1. Tärkein: ____ 2. Toiseksi tärkein: ____ 3. Kolmanneksi tärkein: ____

Mainitkaa Teille kolme tärkeintä syytä, joiden perusteella ette voisi harkita liittymistä yhteisomistukseen:

1. Tärkein: ____ 2. Toiseksi tärkein: ____ 3. Kolmanneksi tärkein: ____

C4 Eräs metsien yhteisomistusmuoto on yhteismetsä. Yhteismetsän toimintaa säätelee yhteismetsälaki. Mitä mieltä olette alla kuvatuista, lakiin perustuvista yhteismetsän hallintoon, päätöksentekoon ja verotukseen liittyvistä menettelytavoista? Merkitkää jokaisen menettelytavan kohdalle(a-o) yksi mielipiteenne mukainen vaihtoehto.

<i>Yhteismetsän hallinnointiin / hoitoon liittyvä menettelytapa</i>	menettelytapa on...				
	Erittäin hyvä	Melko hyvä	Ei hyvä eikä huono	Melko huono	Erittäin huono
a) Metsänomistajat omistavat yhteismetsää osuuksina	1	2	3	4	5
b) Yhteismetsäosuuksia voidaan vapaasti myydä ja ostaa	1	2	3	4	5
c) Yhteismetsässä päätöksenteko tapahtuu enemmistöperiaatteella	1	2	3	4	5
d) Yhteismetsää hallinnoi osakaskunta ja hoitokunta	1	2	3	4	5
e) Osakaskunnan ja hoitokunnan kokouksista on laadittava pöytäkirjat	1	2	3	4	5
f) Yhteismetsä on kirjanpitovelvollinen	1	2	3	4	5
g) Yhteismetsällä pitää olla tilintarkastajat	1	2	3	4	5
h) Puukaupparahat jaetaan vuosittain	1	2	3	4	5
i) Yhteismetsä hoitaa metsiään metsäsuunnitelman mukaisesti	1	2	3	4	5
j) Yhteismetsä voi ostaa ja myydä maata ja ottaa uusia jäseniä	1	2	3	4	5
k) Yhteismetsä voi ottaa uusia jäseniä	1	2	3	4	5
					jatkuu...

...jatkoa C4 Yhteismetsän hallinnointiin / hoitoon liittyvä menettelytapa	jatkuu...				
	menettelytapa on...				
	Erittäin hyvä	Melko hyvä	Ei hyvä eikä huono	Melko huono	Erittäin huono
l) Yhteismetsä maksaa puunmyyntituloistaan vähemmän veroa kuin yksityishenkilöt esim. perheomistuksessa	1	2	3	4	5
m) Yhteismetsä on oikeutettu metsätalouden tukiin (Kamera-tukiin)	1	2	3	4	5
n) Yhteismetsän jäsenyydestä voi luopua myymällä yhteismetsäosuudet pois	1	2	3	4	5
o) Yhteismetsän jäsenyydestä ei voi luopua siten, että luopuessaan saa yhteismetsään liitetyn metsäpalstan takaisin	1	2	3	4	5

C5 Voisitko ajatella seuraavan tyyppisiä metsien yhteisomistumuotoja omien metsienne kohdalla? Valittkaa yksi vaihtoehto (1-5) jokaisessa kohdassa (a-i).

Yhteisomistuksen muoto	Täysin mahdollista	Jokseenkin mahdollista	Ei kannata	Jokseenkin mahdotonta	Täysin mahdotonta
a) Voisin liittää kaikki metsäni jo olemassa olevaan yhteismetsään	1	2	3	4	5
b) Voisin liittää jonkin metsäalueeni jo olemassa olevaan yhteismetsään	1	2	3	4	5
c) Voisin perustaa yhteismetsän perheen jäsenten kesken	1	2	3	4	5
d) Voisin perustaa yhteismetsän sukulaisten kesken	1	2	3	4	5
e) Voisin perustaa yhteismetsän lähialueen metsänomistajien kanssa	1	2	3	4	5
f) Voisin perustaa yhtymän sukulaisten kanssa	1	2	3	4	5
g) Voisin perustaa yhtymän lähialueen metsänomistajien kanssa	1	2	3	4	5
h) Voisin perustaa jonkin uudenlaisen yhteisomistuksen sukulaisten kanssa	1	2	3	4	5
i) Voisin perustaa jonkin uudenlaisen yhteisomistuksen lähialueen metsänomistajien kanssa	1	2	3	4	5

C6 Kuvaillkaa lyhyesti, millainen olisi mielestänne ihanteellinen metsien yhteisomistumuoto?

C7 Pitäisikö yhteismetsien perustamista ja laajentamista tai muunlaista metsien yhteisomistusta mielestänne edistää? Rastikaa jokaisessa kohdassa (a-d) yksi vaihtoehto (1-3).

Mielestäni...	Pitäisi edistää	Ei pitäisi edistää	En osaa sanoa	Perustelkaa valintanne:
a) Uusien yhteismetsien perustamista	1 ☐	2 ☐	3 ☐	Miksi? _____
b) Vanhojen yhteismetsien laajenemista	1 ☐	2 ☐	3 ☐	Miksi? _____
c) Yhtymien muodostamista	1 ☐	2 ☐	3 ☐	Miksi? _____
d) Jonkin uuden yhteisomistumuodon kehittämistä	1 ☐	2 ☐	3 ☐	Miksi? _____

SUURET KIITOKSET VAIVANNÄÖSTÄNNE!

KOMMENTTINNE (jatkakaa tarvittaessa kääntöpuolelle):

Liite 2

Yhteisomistukseen liittymisen / perustamisen edellytykset

Taulukko 22. Metsänomistajien väliset erot metsäasioihin liittyvässä päätöksenteossa.

	Edellytys yhteisomistukselle omissa met- sissä on, että..	
	päätökset perustuvat täydelliseen yksimieli- syyteen % taustaryhmästä	päätökset perus- tuvat enemmis- tön tahtoon % taustaryhmästä
Sukupuoli	***	
Mies	51	
Nainen	69	
Ikä	**	*
alle 40 v	58	64
40-49 v	51	73
50-59 v	64	73
60-65 v	46	76
66-70v	49	79
yli 70 v	48	77
Ammattikoulutus	***	
Ei tutkintoa	58	
Ammattikoulu tai vast.	55	
Ammattikorkeakou- lu/opisto	53	
Akateeminen tutkinto	39	
Ammattiasema		**
Palkansaaja		72
Maa- tai metsätalousyrit- tjä		69
Muu itsenäinen yrittäjä		65
Eläkeläinen		79
Maatalouden harjoitta- minen		*
Päätoiminen maanviljeli- jä		70
Osa-aikainen maanvilje- lijä		77
Ei viljele maata		75

Nykyinen asuinympäristö		**	
Maaseutu		55	
Taajama / pikkukaupunki		57	
Kaup. 20 000-100 000 as.		51	
Kaupunki yli 100 000 as.		48	
Kotitalouden bruttotulot		*	
alle 18 000 euroa		57	
18 000 – 31 999 euroa		55	
32 000 – 51 999 euroa		55	
52 000 – 79 999 euroa		48	
80 000 euroa tai enemmän		43	
Tilan hallintatapa			**
Yksin			76
Yhdessä puolison kanssa			73
Yhtymä			61
Perikunta			78
Tilan hallinta-aika		*	
enintään 10 vuotta		57	
11-20 vuotta		53	
21-30 vuotta		58	
yli 30 vuotta		50	
Peltoala		*	
Alle 1 ha		67	
1-4 ha		49	
5-9 ha		64	
10-19 ha		57	
20 ha tai enemmän		45	
Toiminnalliset tavoitteet		***	*
Korostuvat paljon		61	75
jonkin verran		58	78
vähän		44	72
Luonto- ja maisema-arvot tavoitteena		*	
Korostuvat paljon		60	
jonkin verran		55	
vähän		48	
Ylisukupolvisuus tavoitteena		*	**
Korostuu paljon		61	76
jonkin verran		54	79
vähän		47	69

Tilastollinen merkitsevyys: *** $p \leq 0,01$, ** $p \leq 0,05$, * $p \leq 0,1$

Taulukko 23. Yhteisomistuksen keskittymistä luonnonsuojeluun edellyttävien metsänomistajien taustapiirteet.

	Yhteisomistuksen keskittymisen luonnonsuojeluun on liittymisen edellytys (% taustaryhmästä)
Sukupuoli	***
Mies	27
Nainen	45
Ammattikoulutus	***
Ei tutkintoa	41
Ammattikoulu tai vast.	26
Ammattikorkeakoulu/opisto	27
Akateeminen tutkinto	19
Ammattiasema	*
Palkansaaja	31
Maa- tai metsätalousyrittäjä	21
Muu itsenäinen yrittäjä	27
Eläkeläinen	33
Maatalouden harjoittaminen	**
On päätoiminen maanviljelijä	23
On osa-aikainen maanviljelijä	23
Ei viljele maata	34
Kotitalouden bruttotulot	**
alle 18 000 euroa	41
18 000 – 31 999 euroa	27
32 000 – 51 999 euroa	30
52 000 – 79 999 euroa	21
80 000 euroa tai enemmän	21
Tilan hallinta-aika	*
enintään 10 vuotta	38
11-20 vuotta	23
21-30 vuotta	31
yli 30 vuotta	30
Voimassa oleva metsäsuunnitelma	*
On	28
Ei ole	33
Taloudelliset tavoitteet	*
Korostuvat paljon	27
jonkin verran	22
vähän	37
Luonto- ja maisema-arvot tavoitteena	***
Korostuvat paljon	50
jonkin verran	23
vähän	15

Tilastollinen merkitsevyys: *** $p \leq 0,01$, ** $p \leq 0,05$, * $p \leq 0,1$

Taulukko 24. Yhteisomistuksen edellytykset luonnonsuojelua tavoitteleville ja vastustaville metsänomistajille. (Vertailu suoritettu kahdessa eri ryhmässä: 1) luonnonsuojelua tärkeänä edellytyksenä pitävät ja ei tärkeänä pitävät sekä 2) luonnonsuojelua liittymisen esteenä pitävät ja ei esteenä pitävät)

Yhteisomistukseen liittymisen edellytys	Luonnonsuojeluun keskittyminen (n=527) on edellytys liittymiselle		Luonnonsuojeluun keskittyminen (n=530) on este liittymiselle	
	ei ole edellytys		ei ole este	
% ryhmästä				
Perustaminen on yksinkertaista välttämätön edellytys			68 ***	53
Hallinto on yksinkertaista välttämätön edellytys			71 **	58
Yksimielinen päätöksenteko välttämätön edellytys	69 ***	47	61 **	50
Osakas saa säännöllisesti tuloja metsästä on välttämätön edellytys	61 ***	49	61 ***	48
Osakas voi tehdä yksin tiettyä metsälohkoa koskevia päätöksiä on välttämätön edellytys	54 ***	30		
Metsien hoidosta ja hallinnosta vastaa ammattilainen on välttämätön edellytys	72***	53	60*	57
Päätöksenteko enemmistöperiaatteella on välttämätön edellytys	89***	66		
Yhteiseen omistukseen liitetyn tilan rajat säilyvät välttämätön edellytys	89***	61		
Osakkuudesta eroaminen on helppoa välttämätön edellytys	77***	68	81***	65
Oman metsänsä saa takaisin yhteisomistuksesta luopuessa on välttämätön edellytys	86***	71	85**	72
Osakas voi saada tuloja metsästä suurten hankintojen rahoitukseen on välttämätön edellytys	71 ***	50	62 **	52
Yhteisomistuksessa olevan metsän verotus on normaalia keveämpää välttämätön edellytys	73 ***	51	64 ***	55

Yhteisomistuksessa olevan metsän tuet ovat normaalia suuremmat on välttämätön edellytys	72 ***	47	62 ***	50
Osakas voi käydä tekemässä metsänhoitotoita metsässä on välttämätön edellytys	71 ***	49	62 *	53
Osakas voi tehdä hankintahakkuita metsässä on välttämätön edellytys	51 ***	27	35 *	34
Osakas saa kerätä polttopuita ilman muiden lupaa on välttämätön edellytys	60 ***	40		
Omistuksen myynti tai siirto on yksinkertaista on välttämätön edellytys	93 ***	76	88 ***	78
Yhteisomistus keskittyy luonnonsuojeluun on välttämätön edellytys	100 ***	0	11 ***	40
Yhteisomistus keskittyy maisemiarvojen vaalimiseen on välttämätön edellytys	87 ***	9	18 ***	40
Yhteisomistuksella tavoitellaan virkistyskäyttöä on välttämätön edellytys	37 ***	5	4 ***	20
Yhteisomistuksella tavoitellaan taloudellista tuottoa on välttämätön edellytys	69 ***	64	78 ***	60
Voin säilyttää suvun metsät yhtenäisinä on välttämätön edellytys	91 ***	61		
Yhteisomistuksella tilakoko kasvaa on välttämätön edellytys	65 ***	46		
Yhteisomistus kohottaa metsäomaisuuteni arvoa on välttämätön edellytys	67 ***	42	61 ***	54

Tilastollinen merkitsevyys: *** $p \leq 0,01$, ** $p \leq 0,05$, * $p \leq 0,1$

Liite 3

Metsänomistuksen tavoitteiden yhteys metsien yhteisomistukseen liittyvään kiinnostukseen.

Taulukko 25. Yhteismetsästä kiinnostuneet metsänomistajat ja metsänomistuksen tavoitteiden tärkeys.

	% metsänomistajista			% metsänomistajista		
Yhteismetsän perustaminen perhejäsenten kesken mahdollista	Metsä tulonlähteenä			Ylisukupolvisuus		
	Hyvin tärkeä			Hyvin tärkeä		
	Jossain määrin			Jossain määrin		
	Korostuu vähän			Korostuu vähän		
	39*	29	32	37*	37	26
Yhteismetsän perustaminen sukulaisten kesken mahdollista	Metsä tulonlähteenä					
	Hyvin tärkeä					
	Jossain määrin					
	Korostuu vähän					
	39**	18	43			
Jonkin alueen liittäminen olemassa olevaan yhteismetsään mahdollist	Metsäluonto ja maisema					
	Hyvin tärkeä					
	Jossain määrin					
	Korostuu vähän					
	20**	37	44			

Tilastollinen merkitsevyys: *** $p \leq 0,01$, ** $p \leq 0,05$, * $p \leq 0,1$

Taulukko 26. Yhtymästä kiinnostuneet metsänomistajat ja metsänomistuksen tavoitteiden tärkeys.

	% metsänomistajista			% metsänomistajista		
Yhtymän perustamien sukulaisten kesken mahdollista	Metsä tulonlähteenä			Metsäluonto ja maisema		
	Hyvin tärkeä			Hyvin tärkeä		
	Jossain määrin			Jossain määrin		
	Korostuu vähän			Korostuu vähän		
	44**	23	34	26*	37	37
Yhtymän perustamien lähialueen metsänomistajien kanssa mahdollista	Ylisukupolvisuus					
	Hyvin tärkeä					
	Jossain määrin					
	Korostuu vähän					
	33	31	36			

Tilastollinen merkitsevyys: *** $p \leq 0,01$, ** $p \leq 0,05$, * $p \leq 0,1$

Taulukko 27. Uudenlaisesta yhteisomistuksesta kiinnostuneet metsänomistajat ja metsänomistuksen tavoitteiden tärkeys.

	% metsänomistajista			% metsänomistajista		
Uudenlaisen yhteisomistuksen muodostaminen sukulaisten kesken mahdollista	Metsä tulonlähteenä			Metsäluonto ja maisema		
	Hyvin tärkeä			Hyvin tärkeä		
	Jossain määrin			Jossain määrin		
	Korostuu vähän			Korostuu vähän		
	43**	20	37	26*	43	31

Tilastollinen merkitsevyys: *** $p \leq 0,01$, ** $p \leq 0,05$, * $p \leq 0,1$

Liite 4

Metsien yhteisomistuksesta kiinnostuneita metsänomistajia kuvaavat taustapiirteet

Taulukko 28. Kiinnostus liittää tilan metsät nykyiseen yhteismetsään tai perustaa uusi yhteismetsä.

	Kaikkien metsien liittäminen yhteismetsään on mahdollista %	Jonkin metsäalueen liittäminen yhteismetsään on mahdollista %	Yhteismetsän perustaminen perheenjäsenten kanssa on mahdollista %	Yhteismetsän perustaminen sukulaisten kanssa on mahdollista %	Yhteismetsän perustaminen metsänomistajien kanssa on mahdollista %
Sukupuoli					
Mies		90*			
Nainen		10			
Ammattikoulutus					
Ei tutkintoa		22*			
Ammattikoulu tai vast.		36			
Ammattikorkeakoulu/opisto		25			
Akateeminen tutkinto		17			
Kotitalouden bruttotulot					
alle 18 000 euroa	20***	18**	22*	29***	18***
18 000 – 31 999 euroa	23	27	27	28	25
32 000 – 51 999 euroa	22	26	27	17	25
52 000 – 79 999 euroa	32	26	17	17	26
80 000 euroa tai enemmän	3	4	7	8	6
Nykyinen asuin ympäristö					
Maaseutu	52*				
Taajama / pikkukaupunki	14				
Kaupunki 20 000-100 000 as.	16				
Kaupunki yli 100 000 as.	18				

Tilan hallintatapa			
Yksin	40***	39***	46*
Yhdessä puolison kanssa	33	37	36
Yhtymä	19	17	12
Perikunta	8	8	7
Tilan hallinta-aika			
enintään 10 vuotta			14**
11-20 vuotta			43
21-30 vuotta			24
yli 30 vuotta			19
Osakkuus yhteis- metsään			
	22***	16**	
On osakas	75	82	
Ei ole osakas	3	2	
Ei osaa sanoa			
Tilan omistus luopumi- sen jälkeen			
Metsät siirtyvät maatalan jatkajalle	10*		
Metsät luovutetaan lap- sille /sukul.	69		
Koko tila myydään ulko- puolisille	4		
Metsät myydään ulko- puolisille	11		
	2		
	2		
	2		
Puunmyyntiaktiivisuus			
Myynyt puuta v. 2002- 2006	60**		
Ei ole myynyt v. 2002- 2006	38		
Ei osaa sanoa	2		
Metsäala			
Alle 10 ha	13*	6***	6*
10-29 ha	41	37	31
30-49 ha	14	15	20
50-99 ha	16	20	25
100 ha ->	16	22	18
Peltoala			
Alle 1 ha	0***	2**	
1-4 ha	35	28	
5-9 ha	28	23	
10-19 ha	26	15	
20 ha tai enemmän	11	32	

Tilastollinen merkitsevyys: *** $p \leq 0,01$, ** $p \leq 0,05$, * $p \leq 0,1$

Taulukko 29. Kiinnostus perustaa **yhtymä** omien metsien kohdalla.

	Yhtymän perustaminen sukulaisten kanssa on mahdollista %	Yhtymän perustaminen metsänomistajien kanssa on mahdollista %
Kotitalouden bruttotulot		
alle 18 000 euroa	22**	18*
18 000 – 31 999 euroa	32	24
32 000 – 51 999 euroa	19	25
52 000 – 79 999 euroa	19	24
80 000 euroa tai enemmän	8	9
Tilan hallinta-aika		
enintään 10 vuotta	19*	16**
11-20 vuotta	39	42
21-30 vuotta	20	29
yli 30 vuotta	22	13
Osakkuus yhteismetsään		
On osakas		14*
Ei ole osakas		83
Ei osaa sanoa		3
Voimassaoleva metsäsuunnitelma		
On	78*	
Ei ole	1	
Ei osaa sanoa		
Metsäomistuksen jatkuminen		
Jatkuu ainakin vuoteen 2010	87**	
Jatkuu ainakin vuoteen 2009	1	
Jatkuu ainakin vuoteen 2008	6	
Päättyy vuonna 2007	4	
Omistus päättynyt	2	
Tilan omistus luopumisen jälkeen		
Metsät siirtyvät maatilan jatkajalle	14*	
Metsät luovutetaan lapsille /sukul.	64	
Koko tila myydään ulkopuolisille	4	
Metsät myydään ulkopuolisille	8	
Metsät myydään ulkopuolisille	8	
Metsät myydään ulkopuolisille	0	
Metsistä muodostetaan yhtymä	2	
Metsät liitetään yhteismetsään		
Muu		
Maatalouden harjoittaminen		
On päätoiminen maanviljelijä		21*
On osa-aikainen maanviljelijä		19
Ei viljele maata		60

Tilastollinen merkitsevyys: *** $p \leq 0,01$, ** $p \leq 0,05$, * $p \leq 0,1$

Taulukko 30. Kiinnostus perustaa jokin uudenlainen yhteisomistus omien metsien kohdalla.

	Uudenlaisen yhteisomistuksen perustaminen sukulaisten kanssa on mahdollista %	Uudenlaisen yhteisomistuksen perustaminen metsänomistajien kanssa on mahdollista %
Kotitalouden bruttotulot		
alle 18 000 euroa	24**	21***
18 000 – 31 999 euroa	32	21
32 000 – 51 999 euroa	20	23
52 000 – 79 999 euroa	17	30
80 000 euroa tai enemmän	7	5
Tilan hallintatapa		
Yksin	50**	
Yhdessä puolison kanssa	30	
Yhtymä	13	
Perikunta	7	
Tilan hallinta-aika		
enintään 10 vuotta		12*
11-20 vuotta		43
21-30 vuotta		27
yli 30 vuotta		18
Osakkuus yhteismetsään		
On osakas	15*	19***
Ei ole osakas	79	80
Ei osaa sanoa	6	1
Voimassa oleva metsäsuunnitelma		
On	81*	
Ei ole	17	
Ei osaa sanoa	2	
Metsäomistuksen jatkuminen		
Jatkuu ainakin vuoteen 2010	84**	
Jatkuu ainakin vuoteen 2009	3	
Jatkuu ainakin vuoteen 2008	6	
Päätyy vuonna 2007	5	
Omistus päättynyt	2	
Peltoala		
Alle 1 ha	2*	
1-4 ha	25	
5-9 ha	33	
10-19 ha	19	
20 ha tai enemmän	21	

Tilastollinen merkitsevyys: *** $p \leq 0,01$, ** $p \leq 0,05$, * $p \leq 0,1$

Liite 5

Metsäasioiden kokeminen ja kiinnostus metsien yhteisomistukseen

Yhteismetsät

Taulukko 31. Kiinnostus liittää omat metsät kokonaan tai osittain yhteismetsään ja metsäasioiden kokeminen

	Voisin liittää kaikki metsäni jo olemassa olevaan yhteismetsään			Voisin liittää jonkin metsäalueeni jo olemassa olevaan yhteismetsään		
	Mahdollista %	Ei osaa sanoa %	Mahdotonta %	Mahdollista %	Ei osaa sanoa %	Mahdotonta %
Puukauppaan liittyvät asiat ovat	*			***		
mielenkiintoisia	78	69	77	82	68	75
ei mielenkiintoisia eikä ikäviä	11	24	16	9	25	18
melko ikäviä	11	7	7	9	7	7
Puukaupan teko on				*		
helppoa				78	69	70
ei helppoa eikä vaikeaa				12	20	17
vaikeaa				11	11	13
Metsänhoitoon perehtyminen on	**					
mielenkiintoista	80	71	83			
ei mielenkiintoista eikä ikävää	17	23	12			
melko ikävää	3	6	5			
Olen metsäasioista perillä	***			**		
hyvin	57	47	71	60	55	68
jonkin verran	28	29	17	25	26	19
huonosti	15	24	12	15	19	13
Aikaa metsäasioiden hoitoon				*		
on runsaasti				36	36	50
on jossain määrin				31	31	24
hyvin vähän / ei ollenkaan				33	33	26
Metsänhoitotöihin saatavista tuista on tietoa				*		
paljon				33	23	33
jonkin verran				34	31	21

hyvin vähän / ei ollenkaan				33	46	46
Metsäverotus on	**			**		
yksinkertaista	44	39	49	46	37	49
ei yksinkertaista eikä monimutkaista	12	27	24	21	30	22
monimutkaista	44	34	27	33	33	29
Metsäasiat ovat	***			***		
tuttuja	59	48	72	66	48	71
jonkin verran tuttuja	18	31	18	18	31	19
vieraita	23	21	10	16	21	10
Tekee päätöksiä yhdessä muiden kanssa				***		
mielellään				73	61	58
ei kantaa				18	28	22
ei missään tapauksessa				9	11	20
Tietoa / taitoja metsäasioissa on	**			**		
paljon	49	46	59	51	36	51
jonkin verran	25	34	27	24	30	22
hyvin vähän / ei ollenkaan	26	20	14	25	34	27
Tietoa metsäverotuksessa tehtävistä vähennyksistä	***					
on paljon	40	36	54			
jonkin verran	29	31	20			
hyvin vähän / ei ollenkaan	31	33	26			
Metsäasioiden hoito kiinnostaa	*					
paljon	60	65	76			
jonkin verran	29	27	17			
hyvin vähän / ei ollenkaan	11	8	7			
Päätökset omiin metsiin liittyvissä asioissa	***			***		
haluaa tehdä yksin	61	57	74	60	62	74
ei kantaa	29	32	21	31	31	19
ei väliä kuka päättää	10	11	5	9	7	7

Tilastollinen merkitsevyys: *** $p \leq 0,01$, ** $p \leq 0,05$, * $p \leq 0,1$

Taulukko 32. Kiinnostus perustaa yhteismetsä perheenjäsenten tai sukulaisten kesken ja metsäasioiden kokeminen.

	Voisin perustaa yhteismetsän perheenjäsenten kesken			Voisin perustaa yhteismetsän sukulaisten kesken		
	Mahdollista %	Ei osaa sanoa %	Mahdotonta %	Mahdollista %	Ei osaa sanoa %	Mahdotonta %
Puukauppaan liittyvät asiat ovat	***					
mielenkiintoisia	78	73	72			
ei mielenkiintoisia eikä ikäviä	15	23	17			
melko ikäviä	7	4	11			
Metsänhoitoon perehtyminen on	***			*		
mielenkiintoista	86	76	74	81	81	79
ei mielenkiintoista eikä ikävää	11	18	18	18	14	15
melko ikävää	3	6	8	1	5	6
On perillä metsäasioista				*		
hyvin				62	56	67
on jossain määrin				29	25	18
huonosti				9	19	15
Metsänhoidon tukien hakeminen on	*					
helppoa	40	27	30			
ei helppoa eikä vaikeaa	26	35	27			
vaikeaa	34	38	43			
Aikaa metsäasioiden hoitoon	*					
on runsaasti	48	43	41			
on jossain määrin	22	35	26			
hyvin vähän / ei ole ollenkaan	30	22	33			
Metsäverotus on	*			**		
yksinkertaista	54	37	43	45	34	51
ei yksinkertaista eikä monimutkaista	21	28	24	25	28	21
monimutkaista	25	35	33	30	38	28
Metsäasiat ovat	***					
tuttuja	75	54	60			
jonkin verran tuttuja	16	28	24			
vieraita	9	18	16			
Tekee päätöksiä yhdessä muiden kanssa mielellään	*					
	66	62	56			

ei kantaa	18	28	24			
ei missään tapauksessa	16	10	20			
Tietoa/taitoja metsäasioissa on	*					
paljon	55	37	48			
jonkin verran	21	29	24			
hyvin vähän / ei ollenkaan	24	34	28			
Metsäasioiden hoito vaatii paperityötä	*					
erittäin vähän	46	33	38			
kohtalaisesti	33	47	38			
liian paljon	21	20	24			
Metsätilan etäinen sijainti rajoittaa asioiden hoitoa	*					
ei ollenkaan	69	69	66			
jossain määrin	13	18	13			
tuntuvasti	18	13	21			
Metsäasioiden hoito kiinnostaa	***			*		
paljon	79	65	67	81	63	72
jonkin verran	15	29	23	14	30	19
hyvin vähän / ei ollenkaan	6	6	10	5	7	9
Päätökset omiin metsiin liittyvissä asioissa	**			***		
haluaa tehdä yksin	71	56	75	68	57	74
ei kantaa	22	34	20	29	32	19
ei väliä kuka päättää	7	10	5	3	11	7

Tilastollinen merkitsevyys: *** $p \leq 0,01$, ** $p \leq 0,05$, * $p \leq 0,1$

Taulukko 33. Kiinnostus yhteismetsän perustamiseen lähialueen metsänomistajien kanssa ja metsäasioiden kokeminen.

	Voisin perustaa yhteismetsän lähialueen metsänomistajien kanssa		
	Mahdollista %	Ei osaa sanoa %	Mahdotonta %
Puukauppaan liittyvät asiat ovat	**		
mielenkiintoisia	77	77	72
ei mielenkiintoisia eikä ikäviä	15	19	19
melko ikäviä	8	4	9
Metsäverotus on	**		
yksinkertaista	45	39	49
ei yksinkertaista eikä monimutkaista	19	28	23
monimutkaista	36	33	28
Tietoa metsäverotuksessa tehtävistä vähennyksistä	*		
on paljon	47	43	50
jonkin verran	24	27	23
hyvin vähän / ei ollenkaan	29	30	27
Päätökset omiin metsiin liittyvissä asioissa	***		
haluaa tehdä yksin	60	69	70
ei kantaa	31	24	23
ei väliä kuka päättää	9	7	7

Tilastollinen merkitsevyys: *** $p \leq 0,01$, ** $p \leq 0,05$, * $p \leq 0,1$

Yhtymä

Taulukko 34. Kiinnostus perustaa yhtymä ja metsäasioiden kokeminen

	Voisin perustaa yhtymän sukulaisten kanssa			Voisin perustaa yhtymän lähialueen metsänomistajien kanssa		
	Mahdollista %	Ei osaa sanoa %	Mahdotonta %	Mahdollista %	Ei osaa sanoa %	Mahdotonta %
Puukauppaan liittyvät asiat ovat	**					
mielenkiintoisia	82	67	76			
ei mielenkiintoisia eikä ikäviä	10	24	18			
melko ikäviä	8	9	6			
Puukaupan teko on	*					
helppoa	81	67	70			
ei helppoa eikä vaikeaa	11	17	18			
vaikeaa	9	16	12			
Olen metsäasioista perillä	***					
hyvin	66	53	67			
jonkin verran	26	29	17			
huonosti	8	18	16			
Metsäverotus on	***					
yksinkertaista	52	36	49	48	36	51
ei yksinkertaista eikä monimutkaista	24	26	22	15	29	23
monimutkaista	24	38	29	37	35	26
Mahdollisuuksia työkennellä metsässä rajoittaa terveys	*					
ei mainittavasti	57	53	58			
jonkin verran	12	14	13			
paljon	31	33	29			
Tekee päätöksiä muiden kanssa	**					
mielellään	74	59	58			
ei kantaa	17	27	22			
ei missään tapauksessa	9	14	20			

Tietoa metsäverotuksessa tehtävistä vähennyksistä	*				**		
on paljon	57	36	60	41	40	53	
jonkin verran	21	28	23	27	29	21	
hyvin vähän / ei ollenkaan	22	36	27	32	31	26	
Metsäasioiden hoito kiinnostaa	***						
paljon	83	65	70				
jonkin verran	10	29	21				
hyvin vähän / ei ollenkaan	7	6	9				
Päätökset omiin metsiin liittyvissä asioissa	**				**		
haluaa tehdä yksin	66	62	73	4	64	71	
ei kantaa	29	30	19	27	30	21	
ei väliä kuka päättää	5	8	8	9	6	8	

Tilastollinen merkitsevyys: *** $p \leq 0,01$, ** $p \leq 0,05$, * $p \leq 0,1$

Uudenlainen yhteisomistusmuoto

Taulukko 35. Kiinnostus perustaa uudenlainen yhteisomistus ja metsäasioiden kokeminen

	Voisin perustaa uudenlaisen yhteisomistuksen sukulaisten kanssa			Voisin perustaa uudenlaisen yhteisomistuksen lähialueen metsänomistajien kanssa		
	Mahdolistista %	Ei osaa sanoa %	Mahdotonta %	Mahdolistista %	Ei osaa sanoa %	Mahdotonta %
Puukauppaan liittyvät asiat ovat				**		
mielenkiintoisia				81	76	71
ei mielenkiintoisia eikä ikäviä				10	20	19
melko ikäviä				9	4	10
Puukaupan teko on	**					
helppoa	83	70	69			
ei helppoa eikä vaikeaa	11	16	18			
vaikeaa	6	14	13			
Ulkopuolisen asiantuntijan apu puukaupassa				*		
on tarpeen usein				62	60	63
on tarpeen joskus				21	16	14
ei ole tarpeen juuri koskaan				17	24	23
Metsäverotus on				**		
yksinkertaista						
ei yksinkertaista eikä monimutkaista				43	42	48
nimutkaista				18	26	24
monimutkaista				39	32	28
Tekee päätöksiä yhdessä muiden kanssa	**					
mielellään	68	63	59			
ei kantaa	15	29	21			
ei missään tapauksessa	17	8	20			
Päätökset omiin metsiin liittyvissä asioissa	**			**		
haluaa tehdä yksin	62	63	73	61	65	72
ei kantaa	30	29	20	31	27	20
ei väliä kuka päättää	8	7	7	8	8	8

Tilastollinen merkitsevyys: *** $p \leq 0,01$, ** $p \leq 0,05$, * $p \leq 0,1$

Liite 6

Metsänomistajien väliset erot suhtautumisessa metsien yhteisomistuksen edistämiseen

Taulukko 36. Metsänomistajia erottelevat taustatekijät suhtautumisessa metsien yhteisomistamisen edistämiseen.

	Uusien yhteismetsien perustaminen %			Vanhojen yhteismetsien laajeneminen %			Yhtymien muodostaminen %			Jonkin uuden yhteisomistumuodon kehittämisen %		
	Pitäisi edistää EOS			Pitäisi edistää EOS			Pitäisi edistää EOS			Pitäisi edistää EOS		
	Ei pitäisi edistää			Ei pitäisi edistää			Ei pitäisi edistää			Ei pitäisi edistää		
Ammattikoulutus	**			**			***					
Ei tutkintoa	17	24	59	19	21	60	15	24	61			
Ammattikoulu tai vast. Ammattikorkeakoulu/opisto	25	20	55	29	15	56	23	15	62			
Akateeminen tutkinto	34	15	51	27	15	58	31	15	54			
	33	22	45	37	24	39	41	17	42			
Kotitalouden bruttotulot							**			**		
alle 18 000 euroa							18	17	65	24	11	65
18 000 – 31 999 euroa							19	17	64	17	13	70
32 000 – 51 999 euroa							28	19	53	21	15	64
52 000 – 79 999 euroa							38	14	48	40	13	47
80 000 euroa tai enemmän							18	30	52	18	21	61
Tilan hallinta-aika	***			*			*					
enintään 10 vuotta	24	12	64	19	15	66	24	10	66			
11-20 vuotta	27	15	58	32	15	54	31	15	54			
21-30 vuotta	27	29	44	28	22	50	22	22	56			
yli 30 vuotta	22	21	57	21	20	59	19	22	16			
Osakkuus yhteismetsään				***			**					
On osakas				54	18	28	43	14	43			
Ei ole osakas				24	17	59	23	18	59			
Ei osaa sanoa				22	11	67	23	6	71			
Metsäala				**								
Alle 10 ha				29	18	53						
10-29 ha				29	15	56						
30-49 ha				22	19	59						
50-99 ha				21	15	64						
100 ha ->				33	28	39						

Maatalouden harjoittaminen	**		
Päätoiminen maanviljelijä	16	16	68
Osa-aikainen maanviljelijä	33	20	47
Ei viljele maata	26	17	57
Omistus luopumisen jälkeen	**		
Metsät siirtyvät maatalon jatkajalle	19	25	56
Metsät luovutetaan lapsille /sukulaisille	23	19	58
Koko tila myydään ulkopuolisille	30	13	57
Metsät myydään ulkopuolisille	30	18	52
Metsistä muodostetaan yhtymä	80	0	20
Metsät liitetään yhteismetsään	0	0	0
Muu	14	18	68

Tilastollinen merkitsevyys: *** $p \leq 0,01$, ** $p \leq 0,05$, * $p \leq 0,1$

PELLERVON TALOUDELLINEN TUTKIMUSLAITOS PTT
Pellervo Ekonomiska Forskningsinstitutet

Eerikinkatu 28 A, 00180 Helsinki, Finland, puh. (09) 348 8844,
fax (09) 3488 8500, sähköposti: econ.res@ptt.fi, www.ptt.fi

**Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen julkaisuja, publikationer,
Publications**

19. Perttu Pyykkönen. 2006. Factors affecting farmland prices in Finland
18. Vesa Silaskivi. 2004. Tutkimus kilpailuoikeuden ja maatalouden sääntelyn yhteensovittamisesta
17. Aki Kangasharju. 1998. Regional Economic Differences in Finland: Variations in Income Growth and Firm Formation.
16. Pertti Kukkonen. 1997. Rahapolitiikka ja Suomen kriisi

**Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen raportteja,
forskningsrapporter, Reports**

203. Anna-Kaisa Rämö – Ritva Toivonen. 2007. Metsä- ja puukauppapalveluiden laatu ja sen ulottuvuudet metsänomistajien näkökulmasta
202. Pasi Holm – Anneli Hopponen. 2007. Vammaisten työkyky vuonna 2007. Vertailua työttömiin.
201. Meri Virolainen – Panu Kallio – Philip Abbott. 2006. Implications of export subsidy removal for the Finnish and EU dairy sectors
200. Pasi Holm - Jaakko Kiander - Timo Rauhanen - Matti Virén. 2007. Elin-
tarvikkeiden arvonlisäverokannan alentamisen vaikutukset
199. Erno Järvinen – Anna-Kaisa Rämö – Harri Silvennoinen. 2006. Energiapuun tuotanto ja markkinat: Metsänomistajakysely
198. Janne Huovari – Jaakko Kiander - Raija Volk. 2006. Väestörakenteen muutos, tuottavuus ja kasvu

**Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen työpapereita,
diskussionsunderlag, Working Papers**

100. Jukka Jalava - Pirkko Aulin-Ahmavaara - Aku Alanen. Intangible capital in the Finnish business sector, 1975-2005
99. Allan Flink – Erno Järvinen – Ritva Toivonen. 2007. Northwest Russia: Development of the woodworking industry and opportunities as a potential market area for Finland
98. Liisä Kähkönen. 2007. Neljä näkökulmaa kuntasektorin palvelujen kilpailuttamiseen
97. Matti Virén. 2007. Analyzing the Incidence of Consumption Taxes
96. Janne Huovari – Jukka Jalava. 2007. Kansainvälinen ja vertaileva näkökulma Suomen tuottavuuskehitykseen
95. Ritva Toivonen – Raija-Riitta Enroth. 2007. Etsikkoaika. Metsäsektorin tulevaisuus Suomessa – selvitys asiantuntijanäkemyksistä
94. Jukka Jalava - Matti Pohjola. 2007. The roles of electricity and ICT in growth and productivity: Case Finland
93. Arto Kokkinen - Jukka Jalava – Riitta Hjerppe - Matti Hannikainen. 2007. Catching-up in Europe: Finland's convergence to Sweden and EU15